Fantastic Club

VICTOR BÎRLĂDEANU

GHEAȚA DE FOC

Victor Bîrlădeanu

GHEAȚA DE FOC

Ilustrația copertei de **DOINA BOTEZ**

Fantastic Club

VICTOR BÎRLĂDEANU

GHEAȚA DE FOC

ROMAN

EDITURA ALBATROS • 1977

Nici un fior s-ajungă să urnească greul lacăt
Al muntelui de gheață cu poalele în ape ;
Turnuri doar săpate încet de valuri, doar un bloc imens
Înalt ca o amenințare și — toate — nemișcate.

HERMAN MELVILLE

O
Aloe,
ei sînt din ce în ce mai mulți, morții
și munții mari de gheață...

MELIUSZ JÓZSEF

I.

PANEGIRIC LA MOARTEA UNUI CLOVN SOLITAR

Cimitirul era, la ora aceea, pustiu, iar în lumina leşioasă, de cîlţi murdari, a crepusculului noros — primăvara anului 199... era bîntuită de ploi dese, neobişnuit de prelungite, ca ale unei toamne întoarse din drum — valea brăzdată de şirurile monumentelor funerare i se părea lui Teofil Dumitraşcu o imensă landă nordică umflată de gorganele unei misterioase civilizaţii preistorice.

La înmormîntarea clovnului Ieronim Hamza — celebru cîndva pentru giumbuşlucurile cu care stîrnise hohotele de rîs ale generaţiilor de copii, perindate sub cupola circului bucureştean — nu participau decît trei-patru bătrînei cocîrjaţi, probabil cei ce-l mai păstraseră în memorie pe veselul August-Prostu de odinioară, cărora li se alăturase tîrziu, cînd ceremonia era pe terminate, şi el, Teofil. Abia izbutise să se smulgă dintr-o şedinţă lungă, fără noimă şi plicticoasă, în consiliul ştiinţific al institutului de cercetări pentru fizica temperaturilor înalte, unde lucra din momentul cînd îşi luase doctoratul. Şi poate nu atît lungimea şi monotonia şedinţei îl iritaseră, cît un ciudat sentiment de vinovăţie faţă de Ştefania Hamza, unica fiică a clovnului Ieronim, cea de dragul căreia venise la această ceremonie funebră, în pofida faptului că-i erau profund dezagreabile orice ritualuri, în oricare împrejurări.

În prima clipă n-o zărise. Era cît pe-aci să creadă că se rătăcise prin vasta şi lugubra landă, dar o

frîntură din discursul pe care tocmai îl rostea un individ slăbănog şi chel, care înfrunta eroic, cu capul descoperit, ploaia ce se prefira subţire din înălţimi, îl făcu să-şi dea seama, fără putinţă de tăgadă, că Ieronim Hamza şi nu altul era cel ce se odihnea în sicriul de la marginea gropii.

„Dragul nostru Ieronim — se adresa chelul răposatului din sicriul ermetic închis — noi, puţinii tăi prieteni şi fideli admiratori, veşnic te vom purta în sufletele noastre, ca pe un duh blajin şi singuratic al marelui mister al voioşiei. Ai dus cu tine nu numai secretul unei meserii de o noblețe fără seamăn, dar şi un alt secret, cine ştie cît de cumplit, altminteri nu ţi-ai fi trăit ultimii ani de viaţă claustrat în chilia unei tăceri aspre, triste, ba uneori chiar sfidătoare. Adio, scump prieten, nu-ţi vom uita niciodată zîmbetul îngheţat de fîlfîirea rece a morţii !“

Nu se stinsese ecoul ultimelor cuvinte că auzul lui Teofil fu izbit de tremurul unui plîns înăbuşit, care venea din spatele unui monument funerar aflat la cîţiva paşi, în stînga sa. Întoarse capul şi o zări, sprijinită de umerii de piatră ai monumentului, pe Ştefania Hamza, căreia voalul negru de doliu îi scotea frapant în evidenţă tenul alb, aproape transparent din pricina palorii, şi zulufii stacojii căzuţi în dezordine pe frunte. Lîngă ea se găsea un personaj pe care nu-l remarcase pînă atunci — un bărbat de statură impozantă, între două vîrste, cu o mustăcioară căruntă, rătăcită parcă deasupra buzelor cărnoase. Era singurul care deschisese o umbrelă mare, neagră, cu care căuta s-o protejeze şi pe Ştefania de neîntrerupta cascadă a ploii.

Era limpede că Ştefania nu-l văzuse pe Teofil, altminteri i-ar fi făcut barem un semn ori s-ar fi apropiat de el. Doar dacă... dacă nu cumva bărbatul acela impozant, îmbrăcat într-un raglan negru cam demodat, dar de o croială impecabilă, şi cu umbrela neagră înălţată drept, ca un paratrăsnet, n-o fi cum-

va vreo rudă sau... vreun prieten de familie, care îi acaparase cu totul atenţia. Ros de o uşoară gelozie, Teofil n-o scăpa din privire pe fata înaltă şi zveltă care plîngea înăbuşit între monumentul de piatră cenuşie şi bărbatul negru şi ţeapăn ca un monument în devenire.

Oratorul improvizat îşi încheiase de mult discursul, sicriul fusese coborît în groapa înnoroiată, bătrîneii se răzleţiseră pe aleile cimitirului — care în căutarea mormîntului vreunei rude sau vreunui amic, care îndreptîndu-se cu paşi domoli spre casă — dar Teofil continua s-o privească pe Ştefania, rămasă nemişcată lîngă monumentul cenuşiu. La un moment dat, bărbatul impozant în raglan negru închise brusc umbrela şi arătă cu ea în direcţia unde se afla Teofil. Fata întoarse şi ea privirea, se uită buimacă la tînăr, de parcă acum l-ar fi întîlnit întîia oară, apoi păru să-l recunoască, schiţă un zîmbet crispat, care îi înnegură şi mai izbitor trăsăturile armonioase ale chipului, şi se îndreptă spre el, urmată de însoţitorul necunoscut.

— Teofil, nu cumva ai fost aici de la început? Cum de nu te-am zărit? murmură ea cu glasul alb, păstrînd însă în intonaţii ceva din tremurul plînsului de adineauri.

— Ştii... răspunse tînărul jenat — am stat de-o parte, erai atît de copleşită încît... Primeşte, te rog, sincerele mele condoleanţe — încheie el grăbit, ca şi cum s-ar fi temut să strice, printr-o vorbă nepotrivită, atmosfera de durere mocnită în care fata părea adînc cufundată.

— Domnule — vorbi cu o voce tunătoare, care zgudui tăcerea potopită de ploaie a lăcaşului de veci, bărbatul în raglan negru — numele meu e Pamfil Orleanu şi sînt văr de-al doilea al răposatei mame a Ştefaniei. Cum am auzit de nenorocirea ce s-a abătut asupra bietei mele nepoate, m-am grăbit să vin de departe, de la cîteva mii de kilometri, ca să fiu alături de ea în această cumplită clipă...

Politicos — dar cu o politeţe subliniat rece şi ostentativ distantă — Teofil se recomandă şi el, fără a aminti în nici un fel motivele care îl îndemnaseră să ia parte la trista ceremonie. Dealtfel, deşi logodna dintre el şi Ştefania Hamza nu era un secret pentru nici unul dintre prietenii şi cunoscuţii lor comuni, nu se socotea în suficientă măsură „din familie“ ca să-şi aroge cumva vreun privilegiu în acest sens.

— Mi-a vorbit Ştefania despre dumneata, tinere — rîse gros Orleanu, cam în contratimp cu atmosfera lugubră din cimitir — şi, dealtminteri, numele dumitale l-am întîlnit destul de des în reviste ştiinţifice de prestigiu... Despre dumneata şi lucrările dumitale — ezită o clipă, aproape imperceptibil, reluîndu-şi apoi dezinvolt dezlănţuirea verbală — mi-a scris şi răposatul Ieronim Hamza într-una din cele mai patetice scrisori pe care mi le-a trimis... Cred că am primit-o cu o lună sau două în urmă...

Neştiind dacă trebuie să se bucure sau să se îngrijoreze de această brusc dezvăluită faimă, Teofil se mărgini să clatine din cap cu un gest evaziv. Că acest domn Orleanu citise nişte articole de-ale sale prin niscaiva publicaţii, mai putea înţelege (deşi puţinele sale lucrări publicate pînă acum îi apăruseră în reviste de strictă specialitate, adresate unui cerc destul de îngust de iniţiaţi în domeniul fizicii temperaturilor înalte), dar de unde pînă unde preocuparea răposatului clovn pentru acest tărîm atît de străin feericului univers de mucava al circului ?

Aruncîndu-i Ştefaniei o privire vag întrebătoare, Teofil aşteptă zadarnic din partea tinerei sale logodnice dezlegarea nedumeririi. Ştefania era prea adîncită în durerea aceea devastatoare şi mută — abia acum Teofil îşi dădu seama cît de puternică fusese legătura dintre fată şi straniul ei părinte — ca să

fie atentă la dialogul, aparent anodin, dintre cei doi. Mai mult ca sigur, nici nu auzise schimbul lor de replici.

Tocmai cînd Teofil se pregătea să-i invite pe Ştefania şi pe bărbatul în raglan negru în maşina care îl aştepta la intrarea cimitirului — un biomobil ultimul tip, dirijat printr-o manetă ghidată de puterea bioundelor — Orleanu scoase din buzunar un mic aparat, cam de dimensiunea unui radio miniaturizat, şi apăsă pe un buton minuscul. Peste cîteva secunde deasupra lor apăru un elicopter, de tipul „taxiurilor aeriene", care deserveau, pe vremea aceea, transporturile de călători între localităţile apropiate, şi coborî, fără a atinge pămîntul, la cîţiva metri de ei.

— Haide, Ştefania, — o luă Orleanu pe tînără, protector, după umeri — n-are rost să mai rămîi aici, lîngă mormîntul ăsta prea proaspăt. Eşti atît de plină de viaţă şi n-ai voie să uiţi vorbele moralistului că „moartea nu înseamnă absolut nimic, doar ideea ce ne-o facem despre ea este tristă". Vino şi dumneata, tinere, cu noi — se întoarse cu acelaşi aer protector spre Teofil — văd că prezenţa dumitale îi face bine Ştefaniei, hai, o să luăm masa împreună şi, vorba marelui Will, „o să stăm şi o să povestim despre cum mor regii", căci, află de la mine, Ieronim Hamza a fost, în felul lui, un rege...

Fără să mai aştepte răspunsul tînărului, Pamfil Orleanu o împinse uşor pe Ştefania spre scara vehiculului aerian, ajutînd-o să urce. Teofil ar fi vrut să refuze invitaţia — se simţea oarecum un intrus la această masă de familie şi, în afară de aceasta, era invitat la prînz de bunul său amic parizian Honoré Bresson, care venise de cîteva zile la Bucureşti să se sfătuiască cu el în legătură cu o problemă ştiinţifică de mare actualitate — dar ceva, un impuls interior nedesluşit, îl îndemnă să se suie în elicopter. În clipa cînd urca treptele scării solide, dintr-un material plastic de culoarea oţelului,

întoarse fără voie capul și zări, lîngă mormîntul abia acoperit de pămînt, figura stingheră a individului slăbănog care rostise scurtul discurs funebru ; de sub chelia lucioasă, pe care șiroiau în continuare stropi mari de ploaie, doi ochi sfredelitori urmăreau cu vizibilă atenție elicopterul lui Orleanu. I se păru chiar, la un moment dat, că slăbănogul schițează un semn, care putea fi de salut sau de avertisment. Dar nu apucă să-l privească prea atent — pentru a distinge sensul exact al gestului — că Orleanu îl și trase cu o mînă vînjoasă în interiorul elicopterului și, apăsînd pe un alt buton al aparatului său minuscul, comandă ridicarea confortabilului vehicul fără pilot în aer.

Rămaseră tăcuți tot drumul. Dealtminteri, nici nu dură prea mult : peste douăzeci de minute, pasărea cu bizare aripi rotitoare pogorî scurt pe terasa largă a unuia dintre zgîrie-norii care formau zona marilor hoteluri de la marginea dinspre nord-est a capitalei. Dintr-o privire Teofil își dădu seama unde se găseau : pe platforma superioară, special destinată transporturilor aeriene, a celui mai nou și mai elegant hotel construit în aceste locuri, „Super Orion". Îl recunoscuse după arabescul de lumini fluorescente care înconjurau terasa și care închipuiau, în înserarea ce se înstăpînise peste marele oraș din inima cîmpiei, o constelație zodiacală cu mirifice, mereu schimbătoare răsfrîngeri.

Pamfil Orleanu sări primul din vehicul, cu o sprinteneală pe care n-o trăda statura sa masivă. O ajută pe fata în doliu să se dea jos, apoi se îndreptă spre galeria celor zece lifturi care urcau și coborau fără zgomot, într-un du-te-vino reglat de mecanisme automate. Teofil îi urmă, agasat nu atît de rolul secund ce i se rezervase, cît de rolul de cicerone autoritar pe care, simplu și fără discuție, individul impozant în raglan negru și-l atribuise. Se supunea, totuși, invitațiilor sale mute, fără drept

de apel, cu o curiozitate ce începuse involuntar să-l domine.

La etajul 35 — unde nu de mult fusese deschis ultraelegantul restaurant „Orionul vesel“ — Orleanu descinse din lift, iar cei doi tineri dădură curs gestului larg și complezent, de om care cunoaște bine locurile, și intrară în sala vastă a restaurantului, discret luminată de veioze aprinse pe fiecare masă.

Ștefania Hamza șovăi cîteva clipe în prag, dar, după cum sesiză Teofil, nu din pricină că ar fi fost subit invadată de scrupule să pășească într-o asemenea locandă chiar în ziua înmormîntării tatălui ei, ci pur și simplu dintr-un acces brusc de cochetărie feminină : comparase dintr-o dată toaletele fastuoase și sofisticate ale celorlalte femei, pe care le zărise la mese, cu taiorul ei negru și avusese revelația unei dezavantajoase nepotriviri.

Într-o clipă, își făcu apariția lîngă ei un „maître“ pirpiriu și oacheș, însoțit de o garderobieră tînără, excesiv fardată și înveșmîntată în uniforma personalului de la „Super Orion“, un costum argintiu menit să dea senzația participării la o expediție cosmică. După ce garderobiera luă raglanul și umbrela lui Orleanu și tunica scurtă și străvezie, din fibre de sticlă, a lui Teofil, „maître“ Marcel, cum îi spunea cu condescendentă familiaritate impozanta rudă a Ștefaniei, îi invită la o masă de lîngă fereastră, ce fusese vizibil rezervată din vreme.

Bine ales, locul unde fuseseră instalați le îngăduia — datorită mișcării line, aproape insesizabile, a platformei pe care era situat restaurantul, care într-o oră făcea o rotație de 360 de grade — să se desfete, prin fereastra ce dădea senzația unui ecran panoramic, cu priveliștea fulgurantelor și multicolorelor lumini ale orașului, transformat el însuși, acum, la căderea nopții, într-o fascinantă galaxie terestră.

Teofil era singurul care nu privea pe fereastră. Părea absorbit de masticația diferitelor feluri de mîncare ce alcătuiau supeul comandat de Orleanu.

Ștefania, care păşise întîia oară în incinta „Orionului vesel", părea să fi uitat cu totul de durerea ce o copleşise abia în urmă cu o oră şi acum nu se mai sătura să-şi umple privirea cu spectacolul feeric al oraşului inundat de lumini. Numai Pamfil Orleanu alterna îngurgitarea alimentelor cu un soi de monolog fără sfîrşit, încărcat cu tot felul de cugetări proprii şi aforisme culese din tezaurul de înţelepciune al omenirii, monolog al cărui obiect era „destinul acestui om ieşit din comun care a fost Ieronim Hamza".

Un cuvînt — mai bine zis o asociere de cuvinte — îl făcu pe Teofil să devină brusc atent la incontinenta revărsare de vorbe a lui Orleanu. Acesta pronunţase parcă în treacăt, fără să pună vreun accent deosebit, o frază în care se referise la o anume capacitate a bătrînului clovn — care practicase toate genurile spectacolului de circ, inclusiv iluzionismul — de „a da o mereu altă formă materiei, preschimbînd după voia sa gheaţa în foc şi focul în gheaţă, ca un adevărat vrăjitor ce era". Asocierea aceasta, aparent întîmplătoare, dintre gheaţă şi foc îl sustrăsese pe Teofil apatiei în care părea cufundat, îmboldindu-l să ridice ochii din farfurie şi să urmărească mişcarea neogoită a buzelor mari, cărnoase, care înfulecau şi vorbeau parcă în acelaşi timp.

— Cîtă dreptate avea străbunul Heraclit cînd afirma că „naturii îi place să se ascundă" — îşi continuă netulburat Orleanu rostogolirea verbală, înghiţind cu poftă zdravănă o enormă bucată de friptură. Da, dragii mei, în pofida uriaşelor cuceriri ale ştiinţei în acest secol al nostru frămîntat de atîtea frisoane, mai sînt încă fenomene care, stăpînite de om, ar putea duce la transformări nemaipomenite în soarta bătrînei noastre planete. Totul depinde însă — şi aici vocea îi căpătă o imperceptibilă nu-

anță de pîndă, ca și cum, prin inflexiunile ei, ar fi vrut cu tot dinadinsul să obțină un anume efect la interlocutori — de omul, mai bine-zis de oamenii care vor pune primii stăpînire pe aceste fenomene...

Mintea lui Teofil începu să lucreze cu acea febrilitate care-l devora în clipele de încordare, cînd vreo experiență de laborator nereușită sau vreun șir de ecuații nerezolvate îi solicitau la maximum energia celulelor nervoase, aruncîndu-l într-o stare de nemulțumire parșivă față de toți și de toate. Avea impresia, în acele secunde tulburi, că lumea se prefăcuse subit într-un haos infect, că elemente care pînă adineauri se orînduiau docile în retorte sau sub condeiul său începuseră s-o ia razna într-un iureș dement, ca și cum ar fi fost cuprinse de o voință bruscă de a-i scăpa lui printre degete, de o feroce, aprigă voluptate a jocului de-a v-ați ascunselea.

— Prezentul, dragii mei — se derulă mai departe firul considerațiilor lui Orleanu, care părea să stăpînească la perfecție arta de a sări de la o idee la alta, nestingherit și exploziv — este doar o părere, un fleac, sau, mai rău, un scurt-circuit în fluxul mistuitor al timpului, iar noi, ca inteligențe superioare, trebuie să ne amintim mereu de cuvintele acelui geniu suferitor care a fost Blaise Pascal și pe care prietenul meu Ieronim Hamza mi le cita într-una din splendidele sale misive : „să folosim răgazul clipei de față doar ca un instrument pentru a atinge scopul superior al zilei de mîine"...

— Ai dreptate, unchiule Pamfil — întoarse capul Ștefania, vorbind pentru întîia oară de cînd intraseră în restaurant — dar un lucru nu înțeleg în ruptul capului : de ce, oare, tata nu mi-a împărtășit niciodată și mie gîndurile astea cu care, după cum văd, te ținea, în schimb, pe tine la curent ? !

— Ei, scumpa mea Ștefania — făcu Orleanu să-i tremure mustăcioara căruntă de plăcerea revelației pe care avea, neîndoielnic, s-o aducă la cunoștința tinerilor — să știi că prăpastia între generații nici eu, nici tu n-am inventat-o, e o născocire stupidă a omenirii de-a lungul rătăcirilor ei convulsive prin meandrele cunoașterii. Și apoi, cine știe, poate de mine, în ciuda miilor de kilometri care ne despărțeau, se simțea mai aproape decît de voi, care umblați prin preajma lui fără să știți ce idei epocale îi frămîntau creierii în ultimii ani ai vieții...

— Și apoi lămuriți-ne, dacă sînteți atît de amabil, domnule Orleanu, care este, după dumneavoastră, scopul acela superior de dragul căruia merită să folosim prezentul ca un instrument ?

Glasul lui Teofil sunase ciudat de calm chiar pentru el însuși, aproape ca la o dispută academică, doar unele modulații înăbușite reliefau, pentru o ureche sensibilă, o anume tensiune lăuntrică.

„Unchiul Pamfil" se oprise din perorație, dar nu surprins, ci cu sentimentul că se întîmplase ceva mult așteptat.

— Tîrziu, tîrziu — izbucni el după o scurtă ezitare — dar îmi venișI, puișorule, pe-acasă ! Așa îmi placi, fără farafastîcuri, cu discuții la obiect, taman la țintă !

Oacheșul și pirpiriul „maître" Marcel își făcu grabnic apariția, ca și cum ar fi fost chemat, deși nimeni nu-i făcuse semn să vină. Un al șaselea simț, profesional, îl îndrumase însă fără greș, căci, zărindu-l, Orleanu comandă o sticlă din cea mai scumpă șampanie. Ștefania își ațintI, întrebătoare, privirea spre Teofil, căci nu pricepea defel ce anume stîrnise efuziunea subită a unchiului Pamfil, ce eveniment era sărbătorit cu acea șampanie. Și apoi, prin contrast, însăși ideea șampaniei o plonjase din nou în amintirea ceremoniei funebre de unde tocmai veneau — amintire de care, fără să-și dea seama,

se îndepărtase sau pe care, poate dintr-un juvenil spirit de conservare, o împinsese spre straturile afunde ale subconștientului și acum o retrăia cu un simțământ tulbure de vinovăție.

— Nu înțeleg la ce vă referiți, domnule Orleanu — reluă, impasibil, Teofil — dar asta n-are nici o importanță. Putem bea și șampanie, dacă vă poftește inima, dar asta nu vă scutește să-mi răspundeți la întrebare : De dragul cărui scop superior — și accentuă de data asta pe fiecare silabă — ar trebui să utilizăm prezentul ca instrument ?

Pamfil Orleanu nu răspunse nici de data asta la întrebarea directă și răspicată a tînărului, ci ridică mai întîi în zare, cu un aer satisfăcut și orgolios, cupa aburită de șampanie, o privi îndelung, ca și cum deliciile estetice pe care i le producea ar fi ajutat la cristalizarea unor gînduri prea profunde ca să-și găsească expresia imediată, apoi îl contemplă cîteva secunde pe Teofil prin lumina auriu-crepusculară a licorii.

— Bătrînul meu prieten Ieronim Hamza — vorbi de data asta cu inflexiuni ce se voiau inițiatice — știa el ce știa cînd afirma, într-o scrisoare mai veche, să tot fie doi ani de-atunci, că nimic nu depășește puterea spiritului asupra spiritului. El se referea chiar și la o carte a unui anume John Buchan, lord Tweedsmuir, „Trei prizonieri" mi se pare că se cheamă, am citit-o și eu după aceea, dar nu-mi mai aduc aminte exact titlul, dumneata ai citit-o, tinere ? N-are, dealtfel, nici o importanță, cartea e o pisălogeală meschină, fără anvergură, la urma urmelor bună de adormit copiii imbecili, și doar nu pe cărți, oricît ar fi ele de geniale, se bizuie ideile ieșite din comun, ci pe altceva, infinit mai adînc și mai eficient, pe capacitatea noastră de a le deduce din mersul stelelor și din convulsiile umanității în zbaterea ei fără sfîrșit...

Era o logoree haotică, aparent fără sens, fără nici un schelet logic, pentru oricine, în afară de Teofil, care, aflîndu-se în starea aceea de veghe încordată în care îl azvîrliseră cele cîteva cuvinte aruncate parcă în treacăt de Orleanu, căuta acum tîlcuri ascunse în fiecare capăt de frază, în fiecare modulație a glasului cu reverberații de orgă bine acordată.

— Dar poate oare spiritul — continuă netulburat bărbatul onctuos și masiv — să-și materializeze prin sine însuși puterea asupra celorlalte spirite ? Nu, dragul meu, nu și nu, ți-o spun din experiența cuiva care a trecut prin multe și și-a cules reflecțiile nu numai din gîndirea înțelepților, ce l-au ajutat numai să-și cristalizeze ideile, ci îndeosebi din peripețiile unei vieți trăite într-un salt continuu dintr-un colț într-altul al mapamondului, în căutarea unei himere care se numește el însuși.

Satisfăcut deplin de rotunjimea fără cusur a frazei, Orleanu bău cupa de șampanie cu înghițituri mici, degustînd parcă nu atît băutura spumoasă, cît fulguranța clipei în irepetabila ei beatitudine. Ștefania, care părea captivată de arabescurile sinuoase ale ideilor vehiculate atît de dezinvolt de „unchiul Pamfil", explodă aruncîndu-și cu grație zulufii roșcovani de pe frunte.

— Uite, și eu care habar n-aveam ce lecturi întinse avea taică-meu ! Cu toate că știa că am studiat filozofia și că o predau nu pentru că asta mi-e meseria, ci din pasiune, niciodată n-a făcut barem o cît de măruntă încercare de a mă introduce în tainița aceea a gîndurilor lui de om căruia îi plăcea singurătatea, deși o viață întreagă trăise printre oameni și de dragul oamenilor... Explicația dumitale, unchiule Pamfil, cu prăpastia dintre generații, nu mă mulțumește defel ; trebuie să fi fost și altceva la mijloc, ceva care acum îmi scapă, oricît îmi chinuiesc memoria.

— Cum ai vedea dumneata, domnule Orleanu — își urmă Teofil neabătut cursul strădaniei de a percepe firul logic al logoreei „unchiului Pamfil“ — materializarea puterii de care vorbeai ?

Încăpățînata insistență, cu care tînărul blond, subțire și osos ca o construcție anatomică scoasă la iveală de un fascicul de raze Roentgen, își urmărea năluca de sub tîmple, părea să-l amuze pe jovialul său interlocutor. Acesta îi împinse aproape în mînă cupa cu șampanie, reamintindu-i parcă de datoria de a se supune unui ritual căruia nimeni nu avea dreptul să i se derobeze.

— Hai, tinere, nu te lăsa atîta îmbiat, bea cu mine din lichidul ăsta stelar ce înalță mințile peste vînzoleala răvășitoare a unei lumi care e încă departe de a fi cea mai bună dintre cele posibile ! Perfectă poate fi doar o anume lucrare a mîinilor și inteligenței omului, nu făptura umană ca atare. Apropo de lucrarea mîinilor și inteligenței — se întoarse brusc și nițel dezarticulat către Ștefania, provocîndu-i tinerei o ușoară tresărire — îți mai amintești oare, scumpa mea, în ce consta numărul acela senzațional cu care voia Ieronim să se prezinte în seara reprezentației sale de adio, acum trei ani, și la care a renunțat, pe neașteptate, chiar în timpul spectacolului ?

Fata i se păru lui Teofil tulburată de o amintire neplăcută. Răspunse însă calm și răspicat :

— E greu să-mi amintesc cu precizie astfel de detalii, dar nu cred ca tata să fi fost capabil de asemenea subite schimbări în seara unui spectacol în care investise, după cîte știu, o mare doză de pasiune și energie...

Răspunsul nu-l satisfăcu, vădit, pe Orleanu, care rămase pe gînduri, cu ochii ațintiți scrutător asupra Ștefaniei.

— Ar fi fost un număr absolut extraordinar, v-o spun eu — vorbi el într-un tîrziu, coborînd pen-

tru întîia oară tonul — dar dacă n-a fost să fie... Apoi, întorcîndu-se către Teofil : Şi eu, care eram profund convins că îl elaborase, dacă nu inspirat, măcar ajutat de dumneata şi de lucrările dumitale, tinere ! Contemplă cîteva clipe faţa de masă de o albeaţă orbitoare şi, cu un gest brusc, ridică din nou cupa : E un fel de a spune, dragii mei, că te desparţi de trecut rîzînd, cel mai adesea te desparţi plîngînd — şi picură un strop de şampanie în farfurie cu solemnitatea oficierii unei ceremonii, al cărei tîlc îl intriga pe Teofil tot mai mult.

— În ce măsură i-ar fi putut fi de folos cunoştinţele mele la elaborarea unui număr de circ ? întrebă tînărul cu o nuanţă de agasare în tonul ceva mai agresiv al vocii.

Orleanu rîse scurt, apoi clătină din capul leonin, răsfirînd peste frunte o claie de păr negru, încă neatinsă de căruntețe. După cîteva clipe se întoarse către Ştefania, ca şi cum, încă o dată, nici n-ar fi auzit întrebarea precisă a lui Teofil.

— Spune-mi, draga mea, nu-ţi aminteşti măcar cine era directorul circului în perioada aceea ?

— Ba da, cum să nu — se grăbi fata — era un cunoscut dresor, faimosul Alfons Miclăuşan, bun prieten cu tata...

— Ei, nu mai spune ! exclamă Pamfil Orleanu, revenind la tonul acela tunător care atrăgea atenţia celor de la mesele vecine. Marele Alfons, don Alfonso, cum îi spuneam noi pe vremuri, cel care a îmblînzit întîia oară jaguari şi tapiri, ajunsese director ? !

Nici n-apucă Teofil să-i mai pună din nou întrebarea ce îl obseda că-l şi văzu pe Orleanu chemîndu-l cu un semn imperativ pe „maître“ Marcel, căruia îi ceru urgent nota de plată. Era, desigur, un mod elegant de a atrage atenţia celor doi tineri că amfitrionul lor considera dineul încheiat.

II.

ZORII LUCEAU ÎN FEREASTRA ABURITĂ...

Mansarda vilei de la marginea orașului, pe care și-o cumpărase spre sfîrșitul vieții Ieronim Hamza, era zăvorîtă cu un sistem complicat de ivăre și încuietori de parcă ar fi fost o încăpere de fortăreață sau un seif de bancă. Noroc că Ștefania, după cîteva minute de cumpănă în fața ușii de metal masiv, își aminti locul unde ținea tatăl ei cheile de la dulapurile și scrinurile în care se găseau felurite acte și documente de familie.

Lăsîndu-l pe Teofil la mansardă, fata coborî nerăbdătoare treptele pînă la etajul întîi, unde se afla camera de lucru a bătrînului. După cîteva clipe însă, Teofil se auzit strigat de vocea surescitată a Ștefaniei.

În clipa cînd ajunse în pragul încăperii, Teofil își dădu seama că ceva nu era în deplină regulă. Deși nu păsise decît o dată sau de două ori în camera aceea, fusese frapat întotdeauna de curățenia și ordinea apropiate de pedanterie ce domneau acolo. Acum însă era vizibilă o anume neorînduială, mai degrabă un soi de strădanie pripită de a pune la loc niște lucruri în așa fel încît să nu se observe că fuseseră mișcate de o mînă străină.

— A umblat cineva aici în lipsa ta? întrebă el, dar își dădu numaidecît seama de inutilitatea stupidă a întrebării, văzînd figura Ștefaniei străbătută de un ciudat amestec de perplexitate și spaimă, ca și cum abia i-ar fi trecut prin fața ochilor o neliniștitoare fantasmă, o imagine de coșmar.

Ochii fetei cutreierau încăperea, căutînd parcă un reper, un punct de sprijin, nici Teofil nu sesiza ce anume, în orice caz ceva ce ar fi trebuit să fie foarte

la vedere. După un timp, Ştefania păru să se calmeze şi se îndreptă spre un dulap înalt cu cărţi, din lemn de stejar masiv, care ocupa jumătate dintr-un perete. Smulse cu un gest repezit scaunul cu spetează de piele din spatele unui birou şi îl aşeză lîngă dulap. Se căţără apoi sprintenă pe cele două braţe ale scaunului şi pipăi cu mîinile febril îndărătul unui ornament floral ce împodobea marginea de sus a dulapului-bibliotecă. Cu un oarecare efort scoase de acolo un bătrînesc lanţ de chei ce zornăiră cu zgomot de clopot dogit.

— E bine că măcar astea... începu ea cu un oftat de uşurare, dar, văzînd privirea scormonitoare cu care Teofil investiga fiecare cotlon al odăii, se opri şi sări de pe braţele scaunului drept în mijlocul încăperii.

Fără s-o întrebe nimic despre motivul care o îndemnase să-l strige adineauri, Teofil o urmă din nou la mansardă. După cîteva încercări, una dintre chei se potrivi la ivărul principal al masivei uşi metalice, declanşînd o reacţie în lanţ ce duse, pînă la urmă, la desferecarea acestei nebănuite taine.

Greu şi cu un scîrţîit de fiare ruginite, uşa se dădu încet în lături. Ştefania rămase în prag încercînd să se orienteze în acest loc unde era vizibil că nu mai fusese de mult. După un scurt răstimp îndreptă mîna spre peretele din dreapta, unde răsuci un comutator. Se aprinse undeva, pe tavanul foarte înalt, un bec chior ce împrăştia o lumină difuză, scoţînd din întunericul dens, enigmatic, doar anumite cotloane ale mansardei. În fundul vastei încăperi se mai zărea o lucire slabă, dar Teofil îşi dădu repede seama că venea de la un geamlîc, un soi de luminator, care lăsa să pătrundă lumina cerului înstelat şi pur, spălat de ploaia ce căzuse tot timpul zilei.

Nimic din mansardă nu evoca acel bric-à-brac de lucruri în dezordine pe care Teofil şi-l imagina ca fiind propriu oricărui loc unde se adună vechituri.

Dealtminteri, nici o urmă obișnuită în asemenea locuri — praf gros de un cot, păianjeni lăbărțați în voie — nu apărea, cel puțin în acele puține unghere pe care le scotea la vedere lumina becului chior din tavan. Totul părea aranjat chiar cu oarecare pedanterie, ca și cum ar fi fost o încăpere unde în mod normal se lucra, nu se azvîrleau lucrurile fără folos. Un colț era amenajat ca un cabinet de studiu, cu o masă mică de scris, un scrin înalt stil „renaissance" și un dulap înțesat de cărți.

Poate însă mai interesant decît acest cabinet — căruia nimic nu-i sublinia caracterul insolit, în afară de locul cam bizar unde se afla — era un ungher scăldat în penumbră, din care se distingea configurația cu sclipiri vitroase a unei instalații ce părea, la o primă ochire, un soi de alambic primitiv. Cînd Teofil vru să se apropie de aparatul straniu cu contururile estompate de întuneric, Ștefania îl opri brusc, cu un gest imperativ :

— Te rog, Teofile, lasă colțul acela în pace, o să ne ocupăm de el cînd vom avea mai multă lumină... Apoi, după o scurtă ezitare, cu vocea aceea surescitată cu care îl strigase în urmă cu cîteva minute : Mi-e teamă, înțelege-mă, niciodată tata nu mi-a spus ce meșterește acolo.

În alte împrejurări temerile fetei i s-ar fi părut stupide, dar acum ceva îi spunea că nu are nici un rost să se încăpățîneze și, cu oarecare regret, renunță să cotrobăiască prin acel straniu ungher care îi ademenise curiozitatea. O ajută, deci, pe Ștefania să caute printre chei pe aceea care se potrivea la scrinul înalt stil „renaissance".

Era cea mai mică, aproape o cheiță, mai curînd pentru deschizătoarea unei serviete sau unui geamantan decît a unui coșcogeamite scrin. Un declic cristalin declanșă o adevărată cascadă de sunete mici, rostogolite, ca și cum în interiorul scrinului s-ar fi deschis o întreagă serie de cutiuțe îmbucate una într-alta.

Cînd Ştefania înalţă cu zeci de precauţii capacul împodobit cu frunze metalice de acantă, Teofil se aşteptă să răsară dinăuntru cine ştie ce mecanism complicat, asemeni celor pe care le văzuse ivindu-se din „cutiile-minune“ ale unor iluzionişti celebri. Nu ieşi însă la iveală decît un enorm teanc de dosare, orînduite cu aceeaşi pedantă grijă ce domnea pretutindeni unde îşi lăsase amprenta personalităţii sale bătrînul clovn Ieronim Hamza.

Făcîndu-i semn să se apropie, Ştefania ridică în lumina chioară a becului din tavan — cu un aer de triumf pe care rareori i-l remarcase — un dosar subţire, de culoare neagră. Pe coperta dosarului era scris, cu litere mari, roşii, un titlu ce se descifra lesne : „Scenariul gheţii de foc“.

— Asta-i povestea la care făcea aluzie unchiul Pamfil. În prima clipă nu mi-am dat seama, dar mi-am adus aminte după ce am plecat din restaurant, în drum spre casă...

Nedumerit de starea de euforie în care se transformase subit surescitarea de adineauri a Ştefaniei, Teofil o urmărea cum desface cu gesturi febrile panglica roşie cu care era legat dosarul. Aşteptă răbdător pînă se termină operaţia, apoi... Apoi se grăbi s-o sprijine pe fată, care era cît pe ce să se prăbuşească : în dosar nu se găsea absolut nimic.

O vreme rămaseră amuţiţi. Pe chipul Ştefaniei se aşternuse din nou paloarea aceea sidefie ce îl frapase şi în momentul cînd o zărise la cimitir.

— Eşti sigură — vorbi după un timp Teofil, străduindu-se să dea glasului o tonalitate cît mai dezinvoltă — că în dosarul ăla se afla ceva care să merite toată neliniştea asta a ta ?

Întorcînd privirea spre el, Ştefania îl măsură de parcă acum l-ar fi văzut întîia oară. Încetul cu încetul îşi reveni, dar nu-i răspunse. Se îndreptă iar spre scrin şi începu să cotrobăiască în el cu gesturi febrile, aruncînd pe podea dosar după dosar, ba chiar şi cîteva hîrtii disparate, afişe şi programe

ale unor spectacole ce avuseseră loc cu zeci de ani în urmă. Dacă i-ar fi ars de așa ceva, Teofil ar fi putut reconstitui, din crîmpeiele acestea împrăștiate în jurul său, o întreagă istorie a circului bucureștean din ultimele decenii, cu succese răsunătoare și eșecuri trecute sub tăcere, cu reprezentații ce făcuseră vîlvă la vremea respectivă și cu unele înecate în anonimat. Dar numai la asta nu-i era gîndul. O urmărea pe Ștefania încercînd să înțeleagă de ce se încăpățîna fata asta, altminteri atît de rațională și lucidă, să scoată la iveală un dosar pierdut al unui spectacol care, după toate semnele, nici măcar nu fusese vreodată realizat.

La un moment dat privirea îi căzu, fără voie, pe o foaie îngălbenită, un vechi program de sală, care nu se deosebea de toate celelalte decît prin titlul caligrafiat cu litere baroce de o mînă ce voise cu tot dinadinsul să confere cuvintelor un tîlc mai ieșit din comun : „Carnaval la Polul Nord, cu urși polari, dansatoare pe patine, morse autentice și un senzațional număr de iluzionism comic cu faimosul clovn Ieronim Hamza". Firește, legătura dintre titlul acesta inofensiv și scenariul pe care îl căuta cu atîta buimăcitoare deznădejde Ștefania nu i se impusese dintr-o dată, dar ceva, nici el nu știa prea bine ce, îl fascinase în peticul acela de hîrtie, îl făcuse să nu-și desprindă ochii de pe literele contorsionate și împodobite cu desene ce ar fi vrut, fără îndoială, să sugereze niște fantastice steluțe de gheață.

Ridică încet dreptunghiul pergamentos de pe podea fără ca Ștefania să-i acorde vreo atenție : ea era atît de absorbită în căutarea aceea disperată, încît nu mai era capabilă să sesizeze absolut nimic din ce se întîmpla în jur. Teofil contemplă îndelung programul încercînd să descifreze, dincolo de cuvintele învăluite în nimbul de senzațional obișnuit la asemenea tipărituri, un tîlc anume, un oarecare

substrat ascuns. Totul i se părea însă de un firesc, de un banal aproape scandalos. În definitiv, ce legătură putea fi între enigmaticele întrebări puse de „unchiul" Pamfil și acest petic de hîrtie difuzat, probabil, spectatorilor la un preț derizoriu ?

— Poate îți spune ceva programul ăsta de sală ? întrebă, totuși, într-o doară.

— Nu mă interesează nici un program de sală — murmură Ștefania iritată, continuîndu-și febrila căutare. În clipa următoare însă tresări : Arată-mi hîrtia aia !

Cu un gest brusc, îi smulse din mînă programul și începu să-l parcurgă cu privirea aceea de scamă pe care o au oamenii cînd întîlnesc o nălucă vie, chipul aievea al unei halucinații.

— Bine, dar... dar spectacolul ăsta nici n-a avut loc — spuse fata împotmolindu-se în cuvinte ca în niște obstacole neașteptate.

Zgîrie apoi cu unghia un colț al hîrtiei, ca și cum ar fi făcut o subliniere. I-o întinse după aceea lui Teofil, care cercetă curios colțul zgîriat : acolo era înscrisă data spectacolului. O dată stranie : reprezentația ar fi trebuit să aibă loc exact peste șase luni și zece zile.

Spectacolul, deci, fusese proiectat, poate chiar pregătit, premiera însă nu avusese loc... încă. Teofil se surprinse gîndindu-l pe acest „încă" atît de simplu și firesc, cu atîta certitudine temporală, încît acele șase luni și zece zile, cît trebuia să mai dureze pînă la proiectata premieră, i se părură o derizorie fărîmă din curgerea vremii, o cantitate neglijabilă de zile, ore, secunde.

— Înseamnă, prin urmare — auzi vocea ușor voalată a Ștefaniei — că și în ultimele zile ale vieții tata se pregătea pentru acest spectacol. Și în nici un caz singur ! Trebuie să mai existe măcar un om-doi cărora să le fi destăinuit ceva din ceea ce avea de gînd să prezinte spectatorilor, poate chiar

să le fi încredințat vreun crîmpei din scenariul numărului acela de iluzionism anunțat în program...

Logica fetei era greu de contrazis. Și, dealtminteri, Teofil nu avea poftă, la ora asta, să contrazică pe nimeni : i se făcuse somn, toată derularea, un pic haotică, a acestei zile, începută cu o ședință plicticoasă de consiliu științific și încheiată aici, printre hîrțoage circărești, i se părea brusc străină, îndepărtată, ca aventura unor cosmonauți rătăciți, undeva, printre galaxii.

— Nu, nu mai are nici un rost — murmură Ștefania într-un tîrziu, sprijinindu-se de scrinul înalt.

Din privirea vlăguită a ochilor ei altădată luminoși, iradiind o energie contaminantă, înțelese că fata își pierduse orice speranță de a mai găsi aici, în mansardă, răspuns la o întrebare care, spre nedumerirea lui, o răscolise atît de mult.

— Ei bine, draga mea, poate ar fi cazul, după o zi atît de istovitoare, să te odihnești — spuse Teofil, cu oarecari remușcări că îndemnul acesta îi venise în gînd abia atunci cînd osteneala îl răzbise pe el însuși.

Fără o vorbă, lăsînd mormanele de dosare și hîrtii vraiște pe podea, Ștefania ieși din ciudata mansardă și începu să coboare lent treptele. Teofil se gîndi o clipă să-i ceară cheia cu care mai înainte deschisese masiva ușă de metal, dar renunță : În definitiv, cine ar fi avut interes, acum, în miez de noapte, să pătrundă în sanctuarul răposatului clovn Ieronim Hamza ? Și chiar dacă ar fi avut un asemenea interes, ce-ar fi putut găsi altceva decît niște mormane de hîrțoage răvășite ?

Ștefania se opri la etajul întîi, în pragul camerei de lucru a tatălui ei, și spuse cu simplitate, fără cea mai mică urmă de emoție : „Bună seara, tovarășe colonel !“

Cel căruia i se adresase pe tonul acesta firesc, ca și cum ar fi fost un oaspete așteptat la o oră atît

de tîrzie, şedea răsturnat într-un fotoliu ; spre marea surpriză a lui Teofil, nu era altul decît individul slăbănog şi chel care, după ce rostise discursul acela de un patetism enigmatic la mormîntul lui Ieronim Hamza, urmărise cu atenţie, schiţînd un gest nedefinit, desprinderea de sol a elicopterului lui Pamfil Orleanu.

— Îmi permiteţi şi mă recomand, tovarăşe Dumitraşcu — spuse bărbatul apărut intempestiv în această încăpere, ridicîndu-se din fotoliu. Sînt colonelul Mihai Necşulea. Un vechi prieten al familiei Hamza. Nu — adăugă el văzînd privirea mirată a lui Teofil — n-am pătruns prin pereţi şi nici prin vreo uşă secretă, a fost cu mult mai simplu : uşa de jos era larg deschisă, putea să intre oricine.

Poate că în alte împrejurări explicaţia lui Necşulea i s-ar fi părut lui Teofil ironică ori condescendentă, însă în contextul acestei zile şi acestei nopţi, cînd întîmplările luau întorsături atît de neaşteptate, pînă şi o lămurire cu privire la o uşă deschisă era, în ochii lui, pe deplin justificată. Nici măcar faptul că bărbatul acesta, pe care nu avusese plăcerea să-l cunoască şi pe care nici măcar nu-l văzuse pînă în după-amiaza acestei zile, îi ştia numele nu i se păru nefiresc : la urma urmelor, dacă era prieten al familiei Hamza, de ce să nu fi aflat că Ştefania are un logodnic şi că pe logodnic îl cheamă Dumitraşcu ?

— Eu am să plec... începu Teofil, dar se opri deoarece Necşulea îi azvîrlise brusc o privire care ar fi pironit pînă şi un alergător în plin elan.

— De ce vă grăbiţi ? întrebă colonelul, ca şi cum nimic pe lume nu i se părea mai nefiresc decît dorinţa unui om de a se odihni la ceasul acela tîrziu de noapte.

Teofil se aşeză pe un scaun ca să arate că, în definitiv, nici pentru el două-trei ore după miezul nopţii nu mai aveau cine ştie ce importanţă.

— La urma-urmelor, ce-a vrut domnul ăsta Orleanu, care mai are și pretenția că ți-e unchi ? se întoarse Necșulea, cu aceeași bruscă mișcare a capului, spre Ștefania, încercînd să-i surprindă privirea cețoasă și împrăștiată.

— Nu pretinde, ci chiar este... într-un anume fel — murmură fata, plimbîndu-se cu pași mici prin încăpere de parcă ar fi căutat un punct de sprijin în spațiul acesta familiar. E văr de-al doilea al mamei mele, numai că... și lăsă fraza neterminată.

— Bine, bine, să zicem că-ți este unchi cu adevărat — se străduí Necșulea să aplaneze un conflict aparent fără nici o noimă și cu totul în afara a ceea ce îl interesa pe el — dar ce-i veni să se reîntoarcă în țară la aproape douăzeci de ani după ce a părăsit-o și după ce a vagabondat pe toate meridianele planetei ?

— Zicea că a aflat de moartea tatălui meu și că a venit să ia parte la înmormîntare — explică Ștefania pe același ton stins.

Pentru Teofil tîlcul acestui schimb, altminteri anodin, de replici rămînea învăluit în neguri impenetrabile. Și apoi nu înțelegea de ce trebuiau lămurite aceste treburi neapărat în miez de noapte.

Curios era însă faptul că Ștefaniei acest interogatoriu abia voalat — deși purtat pe un ton vădit prietenos — nu i se părea deloc nefiresc, dimpotrivă, căuta în el parcă un reazem pentru destrămarea unor nedumeriri care-i umbreau tot mai mult privirea.

— Formidabil — exclamă Necșulea, ridicîndu-se iar din fotoliul în care zăcea răsturnat, de data asta însă cu o sprinteneală pe care Teofil nu i-ar fi bănuit-o în ruptul capului, la o vîrstă vizibil înaintată. Va să zică domnul Pamfil Orleanu afirmă că a venit în țară ca să ia parte la ceremonia înhumării bunului meu prieten Ieronim Hamza. Cum se face atunci că era în București cu cinci zile înainte ca bietul Ieronim să-și dea duhul ?

Mai întîi Ştefania nu realiză integral sensul revelaţiei cuprinse în cuvintele colonelului. Continua să se plimbe prin încăpere cu aceiaşi paşi mărunţi, ca în transă. Deodată se opri şi-l fulgeră pe Necşulea cu o privire în care se concentrase parcă înţelegerea unor substraturi mult mai adînci decît cele ce ieşeau aparent la suprafaţă din spusele de adineauri.

— Aşadar — murmură ea cu un efort vădit de a încorpora într-o frază coerentă un tumult de gînduri ce i se zbăteau violent sub tîmple — cu el se întîlnise taică-meu în chip atît de misterios, ascunzîndu-se de mine, în zilele dinainte de a muri...

Lui Teofil îi pierise oboseala. Din martor absent şi somnoros devenise participant febril la o scenă care, cu numai o zi înainte, i s-ar fi părut desprinsă din elucubraţiile unei imaginaţii tulburate de coşmaruri. Încetul cu încetul începeau să se încropească nişte legături neaşteptate între discursurile emfatice ale lui Orleanu, întrebările lui ce păreau deplasate şi căutarea disperată a Ştefaniei în enigmatica mansardă.

— E posibil — interveni el pentru întîia oară — ca acest unchi apărut atît de intempestiv să fi încercat în vreun fel să obţină de la tatăl tău niscaiva amănunte despre numărul acela de iluzionism care îl preocupa atît de mult... Şi e aproape sigur — adăugă după cîteva clipe de reflecţie — că nu le-a aflat, altminteri ar fi de neînţeles de ce a depus atîtea sforţări, în seara asta, ca să le smulgă de la tine...

— De la tine? se miră sincer Necşulea. Nici nu ştiam că taică-tău te iniţia în proiectele lui de circ...

— Nu, nu mă iniţia — murmură Ştefania cu o abia disimulată amărăciune — întotdeauna m-a ţinut departe, ştii şi dumneata prea bine, de tot ce era în legătură cu profesia lui. Nu ştiu de ce

proceda în felul ăsta, niciodată nu m-am întrebat. Abia acum... și se întrerupse subit, cu vocea înecată.

Slăbănogul colonel începu să se plimbe cu pași mari prin încăpere și Teofil observă că tîra, aproape imperceptibil, un picior încălțat cu o gheată ortopedică. După o vreme Necșulea se opri în fața Ștefaniei, o contemplă îndelung cu o privire în care compasiunea cea mai omenească se amesteca vizibil cu un soi de nedumerire aspră și vorbi limpede, răspicat, ca și cum ar fi vrut cu tot dinadinsul ca tîlcul fiecărui cuvînt să ajungă neapărat la înțelegerea fetei :

— Trebuie să-ți fie clar, draga mea Ștefania, că e vorba de ceva mult mai complicat și mai important decît un simplu număr de iluzionism pentru o reprezentație de circ ! Altfel nu m-aș găsi aici, la ora asta... ținu să precizeze, cu adresă vădită spre Teofil, care urmărea dialogul cu o tot mai evidentă participare.

— Poate ați putea să-mi dați și mie o explicație, tovarășe colonel — interveni tînărul în discuție, ațintindu-și privirea în ochii mari, albaștri, de o neverosimilă candoare, ai lui Necșulea, de parcă ar fi așteptat răspunsul încă înainte de a fi rostit întrebarea. Vă mărturisesc că domnul Orleanu m-a pus astăzi într-o mare încurcătură interesîndu-se dacă nu cumva Ieronim Hamza a pregătit acel senzațional număr de iluzionism cu ajutorul meu... sau pe baza unor lucrări ale mele...

— Mult ți-a mai trebuit, tinere, pînă ți-a ieșit vorba asta pe gură — exclamă colonelul, părăsind brusc tonul politicos, ușor distant, cu care i se adresase pînă atunci. Păi ăsta nu e un simplu amănunt de duzină, aici e, poate, însăși cheia problemei...

— Cheia cărei probleme ? ! își continuă Teofil netulburat interogația. Fiindcă tocmai asta mă preocupă : în ce ar fi trebuit să constea numărul acela de iluzionism ca să fi fost nevoie de luminile științei mele ?

Necşulea se sprijini, vizibil ostenit, de dulapul înalt cu cărţi, din stejar masiv, care ocupa jumătate din perete. O privi un timp pe Ştefania, care rămăsese în picioare lîngă fereastră, rătăcind cu o uitătură absentă pe strada pustie, scufundată în lumina lăptoasă a lămpilor fluorescente. Apoi se îndreptă, tîrînd de data asta mai greoi piciorul cu gheata ortopedică, spre fata care părea să fi uitat de sine şi de cei din jur, o luă pe după umeri cu un gest părintesc şi o conduse spre scaunul de lîngă birou, ajutînd-o să se aşeze.

— Am să vă citesc acum — vorbi după ce se cufundă el însuşi, cu voluptate, în fotoliu şi după ce scoase din buzunarul de la piept o hîrtie dactilografiată — relatarea a ceea ce s-a întîmplat în seara aceea, în urmă cu trei ani, cînd bunul meu prieten Ieronim Hamza a renunţat, aparent fără nici un motiv, să prezinte senzaţionalul său număr de „iluzionism polar", cum fusese anunţat în programul circului şi în afişele răspîndite în întreg oraşul...

— Bine, dar tot despre o poveste d-asta polară e vorba şi în acest program, care se referă la un spectacol ce ar fi urmat să aibă loc peste şase luni şi zece zile — şi Teofil îi întinse colonelului hîrtia cu înfăţişare pergamentoasă pe care o găsise sus, în bizara mansardă a clovnului.

— E adevărat — murmură Necşulea după ce o cercetă cu o privire fugară — ştiam şi eu că Ieronim Hamza nu renunţase de tot la numărul acela, pe care îl socotea un fel de moment culminant al artei circului, dar nu-mi pomenise niciodată de intenţia asta de a reapărea în arenă după spectacolul de adio... Sau poate că, din cauza celor întîmplate atunci, nu l-a considerat un spectacol de adio... Poate că mai avea ceva de spus spectatorilor săi... un gînd sau, cine ştie, un avertisment... O să lămurim noi şi asta, sînt convins, şi ajutorul dumitale, tovarăşe Dumitraşcu — ochii lui albaştri îl fixară, obosiţi, pe Teofil — ne va fi de mare folos... Ascul-

taţi însă relatarea de care vă vorbeam adineauri şi o să vă frapeze, fără îndoială, unele lucruri pe care, altminteri, le-aţi fi lăsat neobservate. E vorba, vreau să precizez, de o hîrtie oficială, mai exact, de un raport şi, dacă m-am decis să vi-l fac cunoscut, e pentru că, de pe acum, sînteţi prea implicaţi în toată ţesătura asta de întîmplări ca să nu vă iniţiez şi în unele aspecte, să zicem, mai puţin publice...

„În seara zilei de 15 februarie, la orele opt, a început, sub cupola Circului Mare din Bucureşti, reprezentaţia de adio a cunoscutului artist Ieronim Hamza, care îşi sărbătorea, cu acest prilej, patruzeci de ani de carieră în arenă. În sală erau prezente personalităţi din viaţa cultural-artistică a Capitalei, care au ţinut să onoreze acest spectacol festiv. Peste zece mii de spectatori ţinuseră, de asemenea, să participe la această manifestare cu caracter omagial. După o scurtă, dar emoţionantă festivitate introductivă, în cadrul căreia directorul circului, Alfons Miclăuşan, i-a înmînat lui Ieronim Hamza diploma de „societar pe viaţă al Circului Mare", a urmat reprezentaţia propriu-zisă. Totul se desfăşura potrivit programului, numerele succedîndu-se în ordinea stabilită, cu intermedii comice de efect, în care Ieronim Hamza se întrecea pe sine, smulgînd hohotele de rîs şi tunetele de aplauze ale unui amfiteatru entuziasmat adesea pînă la delir. A urmat pauza. După pauză, programul prevedea cele două „clou"-uri ale spectacolului : reprezentaţia de dresaj a cunoscutei îmblînzitoare de lei şi tigri bengalezi Lia Boriga şi numărul de „iluzionism polar" îndelung pregătit de Ieronim Hamza. La un moment dat, în timpul pauzei, directorul circului, Miclăuşan, a năvălit surescitat în cabina unde se odihnea Hamza şi i-a comunicat că Lia Boriga, vrînd să verifice starea animalelor înaintea intrării în arenă, a fost muşcată mortal de tigroaica Nancy, pînă atunci cea mai docilă dintre făpturile dresate de Lia Boriga. Îmblînzitoarea a fost transportată urgent la spital

unde, în pofida intervenției celor mai de seamă specialiști, și-a dat obștescul sfîrșit. Între timp însă Ieronim Hamza, alb ca varul, se învîrtea prin culise, căutînd să afle amănunte despre tragica întîmplare. Cineva i-a comunicat că, dintr-o neatenție, în ciuda precauțiilor pe care le ceruse el însuși, cușca animalelor fusese mutată, în cursul după-amiezii, lîngă aparatura complicată cu care sărbătoritul urma să-și execute îndelung așteptatul număr. La puțin timp după această mutare, animalele începuseră să dea dovadă de o ciudată stare de neliniște, fapt care o și făcuse pe Lia Boriga să intre în cușca lor pentru a încerca să le calmeze. De aici și accidentul fatal. Cînd pauza era aproape de sfîrșit, Ieronim Hamza l-a anunțat pe director că renunță la numărul de iluzionism. Zadarnice au fost strădaniile lui Miclăușan de a-l convinge să revină asupra acestei hotărîri, Hamza a rămas neînduplecat. Atunci directorul circului a convocat repede întreg ansamblul și a cerut artiștilor prezenți să improvizeze un final apoteotic de o jumătate de oră cu care să se încheie spectacolul. Ceea ce s-a și întîmplat. Nu s-a dat nici o explicație, iar pururi entuziastul public al circului, doritor să-și admire pentru ultima oară idolul, a fost pus în situația să fluiere un final din care lipsea însuși sărbătoritul..."

Întrerupînd lectura, Necșulea îi aruncă o privire Ștefaniei ; era vădit că exact în clipa aceea realizase că pasajul respectiv ar fi putut provoca fetei un flux de amintiri menite să adîncească starea de tristă perplexitate în care o cufundaseră evenimentele acestei zile. Într-adevăr, cu ochii închiși și cu trăsăturile obrazului schimonosite de grimasa unei proaspăt retrăite suferințe, Ștefania părea cotropită de imaginile acelea pe care ar fi vrut, neîndoielnic, să le uite și care o invadaseră nemilos dintr-un timp ale cărui semnificații de abia acum încerca să le înțeleagă.

Pentru Teofil întîmplările evocate în relatarea comunicată de Necşulea nu aveau deloc o rezonanţă personală, deoarece în perioada cînd se petrecuseră nici măcar nu-şi imagina că, într-o bună zi, o va cunoaşte şi, mai ales, se va îndrăgosti de fiica faimosului clovn Ieronim Hamza. Dealtminteri, niciodată — nici în copilărie — nu fusese un pasionat al circului, iar evenimentele din lumea arenei îl lăsaseră întotdeauna indiferent.

Se simţea jenat — mai ales văzînd ecoul dureros pe care raportul citit de colonel îl trezise în sufletul, şi aşa torturat, al Ştefaniei — de participarea oarecum exterioară cu care urmărise, pînă atunci, povestirea ciudatelor întîmplări din seara acelui spectacol de adio. A mima trăirea intensă i se părea nu numai deplasat, dar şi peste puterile sale. Îşi contempla logodnica îngîndurat, întrebîndu-se cum ar putea s-o ajute să se descurce din tot mai complicatul păienjeniş în care moartea tatălui ei o împotmolise. La un moment dat îşi aminti încă un fapt pe care Ştefania — desigur, fără voie — omisese, atunci cînd coborîseră de la mansardă, să-l aducă la cunoştinţa colonelului : dispariţia din dosarul negru a „Scenariului gheţii de foc". Îi povesti lui Necşulea despre surprinzătoarea descoperire şi imediat îşi dădu seama că nimerise în plin.

— Dragii mei — izbucni colonelul — dar ăsta e un element de o importanţă covîrşitoare. De ce nu mi-aţi spus pînă acum ? şi în voce îi răzbătu o notă de satisfacţie, ca şi cum i s-ar fi dăruit, neaşteptat, o piesă ce-i lipsea pe tainicul său eşichier.

Un ţîrîit prelung îi făcu pe toţi să tresară : suna telefonul. Teofil aruncă, involuntar, o privire pe fereastra aburită de umezeala nopţii ploioase : afară lucea acum lumina spălăcită a zorilor. În timp ce Necşulea ridica receptorul, tînărul se gîndi că oboseala îi pierise cu totul : la urma urmelor, ar fi putut să se ducă de aici direct la institut.

— E cineva care te caută pe dumneata — îi ajunse la urechi glasul ușor intrigat al colonelului.

La început nu realiză că-i vorba de el. Apoi, schițînd un gest de nedumerire, îi luă receptorul din mînă. Văzînd că Necșulea și Ștefania îl urmăreau cu un soi de încordare confuză, Teofil încercă să zîmbească. Pe măsură însă ce vocea de la celălalt capăt al firului îi făcea, pe un ton surescitat, o comunicare alarmată, chipul i se albea și pe frunte îi curgeau broboane de sudoare rece.

— O spargere... a avut loc... azi-noapte... în laboratorul meu — izbuti să îngaime, cu un glas abia auzit, simțind brusc că pe umeri îl apasă o greutate uriașă, de nesuportat.

III.

CĂLARE PE UN TIGRU BINE DRESAT

Gazetele nu publicară nimic despre spargerea de la Institutul de cercetări pentru fizica temperaturilor înalte ; colonelul Necșulea se îngrijise să nu se facă vîlvă în jurul acestui fapt și Teofil îi rămase profund recunoscător.

Prima lui preocupare a fost, desigur, să afle ce îi interesase cu deosebire pe autorii spargerii ; spre marea lui surpriză — dar nu și a colonelului — descoperi că seiful cu documente secrete nu fusese nici măcar atins, necum deteriorat. Ce urmăriseră atunci cei care, anihilînd sistemul de alarmă și forțînd o ușă lăturalnică, pătrunseseră în laborator ?

— Aparatura cu care lucrezi, asta i-a interesat — observase Necșulea cu un ochi de expert.

Într-adevăr, în jurul aparatelor complicate din vastul laborator se zăreau urme de paşi, dar la o examinare minuţioasă, centimetru cu centimetru, a reieşit că nu lipsea nici o piesă, nici un element.

— Nici n-ar fi avut nevoie să fure ceva, a fost de-ajuns să fotografieze...

Cel care făcuse această remarcă era un tînăr brunet şi spătos, cu o carură de campion la greco-romane, pe care Necşulea îl recomandase simplu, neprotocolar : locotenentul Horia Bog. Dealtminteri, colonelul venise însoţit de doi colaboratori, ambii locotenenţi, ba chiar semănînd uimitor la chip şi la statură, numai cu deosebirea că al doilea, pe care îl prezentase la fel de direct şi firesc : locotenentul Ambrozie Jercan, avea o cicatrice destul de vizibilă pe obrazul drept.

— E în afară de orice îndoială — vorbi cu rigoare profesională tînărul ofiţer cu cicatrice, care tocmai se înapoiase în laborator după o cercetare amănunţită a împrejurimilor — că indivizii care au intrat aici azi noapte investigaseră mai înainte „terenul". Prea ştiau bine fisurile sistemului de semnalizare, ca să nu mai amintesc de faptul că au forţat singura uşă care, părînd inaccesibilă unor răufăcători, deoarece se găsea la ultimul etaj şi nu dădea spre un balcon, fusese mai puţin asigurată cu încuietori solide... Doar dacă nu...

— Ştiu la ce te gîndeşti — îl întrerupse tăios colonelul — dar problema unor complici din interior nu se poate pune : aici lucrează oameni de absolută încredere !

Tonul categoric cu care Necşulea pronunţase această frază îi remontă întrucîtva moralul lui Teofil : dincolo de ţesătura bizară a evenimentelor din ultimele douăzeci şi patru de ore, care culminaseră cu această spargere aparent inexplicabilă, el se simţea copleşit de o vină al cărei substrat nu-i era încă nici lui prea limpede, dar care stăruia undeva, în adîncul conştiinţei, ca o povară tulbure şi crispantă.

Mai înainte de orice, se zbuciumau în el tot felul de întrebări nedeslușite, unele abia cristalizate dintr-un noian de neguri care, pe măsură ce te afundai în întortocheata lor învolburare, deveneau și mai încîlcite. În orice caz, un lucru îi era din ce în ce mai clar și i se impunea cu acea tărie a evidenței care, cel mai adesea, doar din coșmaruri se poate înfiripa : între dispariția dintre cei vii a tatălui Ștefaniei și pătrunderea misterioșilor furi în sanctuarul științei sale nu se putea să nu fie o legătură, și încă una gravă, altminteri de ce s-ar fi succedat atît de rapid una după cealaltă ? !

— Domnul Pamfil Orleanu mai e încă în București și în noaptea trecută n-a ieșit din hotel — relată, pe același ton cu desăvîrșire firesc, ca de proces-verbal, locotenentul Horia Bog, care vorbise cîteva clipe la telefon.

Informația nu păru să-l uimească pe colonelul Necșulea ; ba dimpotrivă, ai fi zis că răspundea pe deplin așteptărilor sale.

— Faptul că n-a ieșit din hotel nu înseamnă că a și rămas în hotel — observă Ambrozie Jercan, examinînd a nu știu cîta oară, cu ajutorul unui detector ultrasensibil, dotat cu celulă fotoelectrică, spațiul dintre aparate.

Remarca locotenentului cu cicatrice rămase în aer, fără răspuns. În timp ce lui Teofil i se păru revelatoare și de mare finețe, era vădit că Necșulea — mai ales după zîmbetul ușor condescendent care-i fluturase o clipă pe buze — o considerase o simplă banalitate ce putea să-i vină în minte oricui. Dealtminteri, nici cel care o lansase nu părea să-i dea prea mare importanță. Tot ritualul comportărilor celor trei ofițeri avea, în ochii lui Teofil, ceva de ceremonial familiar, tocmai prin aceste fulgerătoare schimburi de replici și grimase, urmate apoi de lungi tăceri. Îl stingherea, desigur, sentimentul straniu că e ținut în anticamera acestui ritual, in-

terzis celui ce nu era inițiat, dar începuse să se obișnuiască.

Una dintre colaboratoarele sale apropiate — o fiziciană cu o figură bătrînicioasă, căruntă și ridată de cînd o știa, pe nume Xenia Tomoioagă — intră ca o furtună în laborator, gesticulînd și vorbind cu o voce sugrumată de o emoție încă neîmpărtășită :

— A sosit profesorul Zamfir Ghervase de la congresul acela care a avut loc săptămîna trecută la Sydney. Cînd a auzit de spargerea din noaptea trecută, și-a clătinat doar cîteva clipe barba lui roșcovană, pe urmă a zis nici mai mult, nici mai puțin că el personal se așteptase la povestea asta...

Nici nu apucă să-și termine relatarea că însuși directorul Institutului de cercetări pentru fizica temperaturilor înalte, celebrul savant Zamfir Ghervase, cu care Teofil Dumitrașcu nu se afla în cele mai amicale relații, năvăli în această zonă a institutului, pe care altădată o evita, nevrînd să se certe încă și încă o dată cu „tînărul acela infatuat, care crede că stăpînește întreaga știință a Universului", cum îl caracteriza pe șeful laboratorului.

— Era mai mult decît firesc, stimate tovarășe — bodogăni el, trăgînd furios dintr-o pipă enormă, fără a-i lua în seamă pe colonelul Necșulea și pe cei doi tineri locotenenți — să se întîmple ce s-a întîmplat dacă ai bătut darabana, la simpozionul de la Buenos Aires de acum trei luni, despre niște lucrări care ar fi trebuit să rămînă, deocamdată, închise între acești patru pereți. La Sydney am fost pur și simplu asaltat de întrebări cu privire la senzaționala descoperire la care lucrează domnul Teofil Dumitrașcu...

Dincolo de accentul mult prea personal al învinuirii, nu încăpea nici o îndoială că numai ceva foarte serios ar fi putut să-l scoată în halul acesta din sărite pe directorul institutului, care se bucura de reputația unei teribile stăpîniri de sine. Teofil rememora febril momentele acelui simpozion la care

participase cam fără voia sa — căutase să nu-l contrarieze pe profesorul Ghervase, care stăruise să facă acea călătorie, deşi el nu avea nici o poftă, fiind pe deasupra presat de nişte treburi urgente — şi nu izbutea să înţeleagă în ce a constat greşeala pentru care era învinuit acum. Prezentase o comunicare destul de succintă cu privire la anumite idei pe care încerca să le realizeze la scara redusă a laboratorului şi care vizau posibilităţile încă neexplorate ale temperaturilor înalte de a influenţa stările de agregare ale corpurilor. La început comunicarea nu păruse să stîrnească prea mare interes în rîndurile participanţilor, dar mai tîrziu, potrivit unor ecouri ce răzbătuseră în presă, lucrurile căpătaseră, mai ales în minţile înfierbîntate ale anumitor gazetari în goană după senzaţii, proporţii pe care el nici nu le bănuia.

Şi iată că acum intervenise şi povestea asta de la Sydney... De unde pînă unde interesul acesta subit pentru nişte investigaţii aflate abia într-un stadiu incipient şi care încă nu luaseră forma cît de cît coerentă a unei autentice descoperiri ştiinţifice ?

În clipa aceea dintr-un ungher tăinuit al memoriei îi răsări în faţa privirii bărbatul de statură impozantă, între două vîrste, cu o mustăcioară cărunţă deasupra buzelor cărnoase, pe care-l cunoscuse abia cu douăzeci şi patru de ore în urmă, la înmormîntarea lui Ieronim Hamza.

— Oare n-a participat la congresul de la Sydney şi un anume domn Budd Fitzwright ? auzi vocea uşor voalată a colonelului, care rămăsese pînă atunci calm şi neobservat, într-un colţ al încăperii.

Profesorul Zamfir Ghervase întoarse nervos capul către personajul acela necunoscut, care intervenise cu atît aplomb în discuţie. Ezită o clipă dacă să-l ia sau nu în seamă, dar, văzînd că e înconjurat de cei doi tineri locotenenţi în uniformă, pricepu rostul şi semnificaţia acestei prezenţe şi a întrebării rostite cu un ton egal şi o evidentă siguranţă de sine.

— Nu știu, stimate tovarășe, de unde v-ați cules informația, dar aflați că acel domn Fitzwright a luat, într-adevăr, parte la congres — vorbi, în cele din urmă, profesorul. Nu numai atît — se simți obligat să adauge — dar s-a numărat și printre cei care s-au interesat cel mai insistent de descoperirea colegului nostru Dumitrașcu... Aș putea să vă mai dau un amănunt — continuă după cîteva momente de reflecție — și anume că, spre surprinderea nu numai a mea, ci și a altor congresiști, domnul Fitzwright, care s-a dovedit că nu reprezenta nici o instituție științifică, fiind înscris ca „participant individual", a dispărut după numai două zile de la începutul congresului, luînd avionul spre o destinație necunoscută...

Colonelul surîse și, în clipa aceea, Teofil, care începuse să-i cunoască reacțiile, înțelese că faptele relatate de directorul institutului se rînduiau foarte bine într-unul din acele tainice sertărașe atît de specifice modului de a gîndi al lui Necșulea.

— Era și firesc să dispară — se adresă colonelul mai curînd lui Teofil decît profesorului — iar destinația e cît se poate de cunoscută : Bucureștiul. Căci domnul acela Budd Fitzwright — adăugă după o scurtă pauză — nu e altul, dragul meu tovarăș Dumitrașcu, decît acel personaj care a apărut cu atîta dezinvoltură la înmormîntarea lui Ieronim Hamza și care, într-o anume împrejurare, s-a prezentat ca unchi al Ștefaniei... Adică Pamfil Orleanu...

Toată această istorie cu un personaj care apare sub un nume la Sydney ca, peste cîteva zile, să se ivească sub alt nume la București — istorie care o lăsase pe Xenia Tomoioagă literalmente cu gura căscată — i se păru profesorului Ghervase o lovitură de teatru cam fantezistă, rodul imaginației dezlănțuite a cuiva obișnuit cu un fel de a concepe lumea și viața care lui îi era complet străin. La

început zîmbi superior, dar apoi, văzînd impresia pe care cuvintele colonelului i-o provocase lui Teofil Dumitrașcu, pe care-l știa mai curînd predispus spre ironie brutală față de plăsmuirile necontrolate ale închipuirii, își dădu seama că la mijloc trebuie să fie ceva serios, în orice caz vrednic de luat în considerație. Încetă brusc să zîmbească, privindu-și întrebător interlocutorii.

— Dacă socotiți că acest domn Orleanu, alias Fitzwright, e autorul spargerii de azi-noapte — își exprimă, la un moment dat, sincera nedumerire — de ce nu luați măsurile de rigoare ? Adică, mai precis, de ce nu-l arestați ?

Întrebarea aceasta firească și de bun simț îi făcu să hohotească pe cei trei ofițeri cu o voioșie cuviincioasă, ca și cum ar fi fost o glumă bună lansată anume ca să le descrețească fruntile. În schimb profesorul Ghervase, fără să se simtă jignit, părea contrariat.

— Păi bine, tovarășe profesor — exclamă jovial Necșulea — credeți că, dacă ar fi fost atît de simplu, l-am fi lăsat pînă acum să se plimbe liber ? E ceva mai complicat decît pare la prima vedere. În primul rînd, deocamdată, are un alibi pe care nu-l putem nega fără o cercetare atentă : n-a părăsit, în noaptea asta, hotelul unde a tras. În al doilea rînd, individul posedă, cu adevărat, un pașaport care atestă că e cetățean neozeelandez. Deci, pînă la proba contrară sau pînă cînd vom fi în posesia unor dovezi temeinice și fără putință de tăgadă că a încălcat legile țării, o arestare ne-ar putea crea dificultăți nedorite...

Cu tot acest lux de argumente, profesorul Ghervase nu părea convins. Și, la drept vorbind, nici Teofil nu era prea înclinat să admită o asemenea prudentă expectativă.

— Spuneți-mi, vă rog, tovarășe Dumitrașcu — i se adresă pentru întîia oară lui Teofil locotenentul Bog — clovnul Ieronim Hamza era la curent cu

investigațiile și experimentele dumneavoastră pe tărîmul schimbării stărilor de agregare cu ajutorul temperaturilor foarte înalte ?

Asemănarea frapantă dintre această întrebare și cele pe care, o seară înainte, cu prilejul cinei ciudate de la „Superorion", i le pusese acel Orleanu-Fitzwright, îi creă lui Teofil o stare „de agregare" incertă, la granița dintre uimire și furie. Îi aruncă brunetului și vînjosului ofițer o privire nimicitoare care nu trecu, firește, neobservată.

— Mă mir, stimați tovarăși — îl scoase, fără voie, din încurcătură profesorul Ghervase — că vă puteți pierde vremea cu astfel de supoziții, iertați-mă, stupide. Ce legătură poate fi între giumbușlucurile unui clovn și cercetările din institutul nostru ?

Nedumerita și, evident, otărîta apostrofă a profesorului îi făcu din nou să zîmbească pe cei trei ofițeri. Numai lui Teofil nu-i ardea deloc de zîmbet, căci întrebarea lui Horia Bog îl cufundase iarăși în vălmășagul de enigme, care de care mai năucitoare, în care se zbătea de o zi încoace. Dealtfel, își pusese de nenumărate ori el însuși întrebarea dacă nu cumva, în destul de rarele întîlniri cu viitorul său socru, pomenise în treacăt despre preocupările sale științifice, mai mult ca să-și dea aere sau, poate, vrînd să se prezinte într-o lumină favorabilă și să-l asigure că n-are de ce să se îngrijoreze cu privire la destinul conjugal al unicei fiice. O făcuse uneori, pe cît își amintea, nu pentru că Ieronim Hamza ar fi manifestat cine știe ce neliniști părintești în această privință, ci pur și simplu ca să evite frămîntările sterile pe care le-ar fi putut genera o stare de incertitudine, capabilă să le altereze raporturile firești.

Dar chiar dacă i-o fi scăpat vreun cuvînt sau vreun capăt de frază despre aceste preocupări, nu-și aducea aminte, în ruptul capului, să-i fi destăinuit ceva cît de cît substanțial. Nici măcar nu-și amin-

tea ca bătrînul clovn să fi arătat vreun interes deosebit pentru preocupările sale de laborator. Ba da, acum revedea cu uluitoare precizie scena, o dată îl întrebase dacă un anume aparat se găsea în țară sau trebuia comandat din străinătate : despre ce aparat fusese însă vorba ? Amănuntul acesta îl uitase.

Tocmai se pregătea să-l ia de-o parte pe colonelul Necșulea ca să-i comunice povestea cu aparatul — nu știa dacă amănuntul are vreo importanță și, de aceea, nu vroia să-l împărtășească față de toți ceilalți, mai ales față de cei doi tineri locotenenți, bănuindu-i mereu de o anume ironie secretă și mușcătoare — cînd, spre stupefacția tuturor celor prezenți, Xenia Tomoioagă, care, de la vestea pe care o adusese în urmă cu jumătate de oră, rămăsese tăcută și oarecum speriată lîngă fereastra laboratorului, exclamă cu o voce vădit surescitată :

— Eu știu — șovăi o clipă, apoi reluă apăsat — da, cred că știu ce au căutat indivizii ăia de azinoapte. Au vrut să afle — și filă cuvintele ca un jucător versat — nu ce se găsește în laborator, ci *ce nu se găsește*...

Ultimele cuvinte le rostise pe un ton atît de triumfal, încît cei de față — cu excepția lui Teofil, care-i cunoștea ciudățeniile de femeie singuratică și fără vîrstă, dăruită pînă la uitare de sine muncii științifice — au crezut, cîteva clipe, că emoțiile acestei zile o făcuseră s-o ia razna.

— Ce tot vorbești acolo, tovarășă Xenia ? își exprimă profesorul Ghervase, cu brutalitate, credința că această colaboratoare cam zurlie a lui Teofil Dumitrașcu călca în strîchini sau voia cu tot dinadinsul să facă pe interesanta. Nu-ți dai seama că te lansezi în presupuneri cel puțin aberante ?

— Mie personal — se hotărî Teofil să vorbească — presupunerea tovarășei Xenia Tomoioagă nu mi se pare deloc aberantă. Și asta deoarece instalației noastre de solidificare a anumitor substanțe cu aju-

torul temperaturilor înalte îi lipsește, într-adevăr, un agregat...

În laborator domni o vreme tăcerea. Profesorul o contempla pe Xenia Tomoioagă cu ochi cercetători și severi, de parcă acum ar fi văzut-o întîia oară. Horia Bog și Ambrozie Jercan schimbau între ei priviri încărcate de tainice semnificații. Doar Necșulea surîdea senin, dîndu-i iarăși lui Teofil sentimentul că revelația pe care tocmai le-o adusese la cunoștință femeia aceasta aparent ștearsă nu era deloc de natură să-i contrazică anumite ipoteze, ba dimpotrivă, pe undeva încăpea perfect într-unul din secretele sale sertărașe.

— Și care e stadiul actual al agregatului de care ați amintit adineauri, tovarășe Dumitrașcu ? rupse tăcerea colonelul.

— Peste cîteva zile va fi gata, se lucrează intens la uzina... — și Teofil pomeni numele unei cunoscute întreprinderi pentru utilaje de laborator din centrul țării.

— Haideți, băieți, aici nu mai avem ce face — își zori colonelul colaboratorii, adăugînd imediat : V-am ruga foarte mult, tovarășe Dumitrașcu, dacă nu aveți cumva o altă treabă urgentă, să ne însoțiți pentru unele formalități plicticoase, dar necesare. În orice caz, nu vă vom reține mult timp — mai consideră util să adauge, cu adresă precisă către profesorul Ghervase.

— Oricît va fi nevoie e la dispoziția dumneavoastră — se grăbi profesorul să-l asigure de concursul total al oamenilor din institut în elucidarea problemelor bizare și grave legate de strania vizită nocturnă.

Abia cînd se aflară în interiorul încăpătorului și ultrarapidului vehicul pe pernă de aer, care îi așteptă pe cei trei ofițeri la poarta institutului, Teofil îi povesti lui Necșulea despre acea conversație cu Ieronim Hamza în cursul căreia tatăl Ștefaniei se interesase, aparent fără nici o noimă, dacă un anume

aparat legat de experiențele laboratorului se putea fabrica în țară sau trebuia adus cumva din străinătate. Iar aparatul acela — acum își amintea cu precizie — nu era altul decît agregatul care urma, peste cîteva zile, să fie încorporat instalației din laborator.

Mare îi fu surpriza cînd văzu că, de astă dată, colonelul nu mai surîde superior, cu aerul celui pentru care totul se înscrie într-o zonă firească a previzibilului. Părea adînc preocupat să descopere acea verigă care ar fi putut să lege raționamentul său de pînă atunci cu acest fapt, ivit subit în cîmpul vizual. Efortul era atît de vădit încît, printr-un consens tacit, nimeni nu îndrăzni să-l tulbure. Toți tăcură pînă cînd vehiculul ajunse la destinație. Iar destinația nu era alta decît vila de la marginea orașului a familiei Hamza.

Teofil coborî în urma celorlalți, cu sentimentul ciudat că de aici pornesc și aici se întorc țițele ascunse ale complicatelor întîmplări cărora le devenise, pe negîndite, părtaș. Era un sentiment pe undeva apăsător, și poate nu atît din pricina întîmplărilor propriu-zise, cît a rolului încă nedeslușit ce-i fusese rezervat în înnoguratul lor labirint.

Șefania era acasă și, după toate aparențele, îi aștepta. Cu toate că era înveșmîntată în același taior închis, de doliu, și în pofida marilor cearcăne ce-i umbreau ochii, avea un aer mai proaspăt, mai odihnit, care îi redase moliciunea suavă a trăsăturilor. O găsiră la biroul tatălui ei din încăperea de la etajul întîi. Tolănită pe o canapea, cu picioarele adunate sub poalele largi ale unei rochii multicolore de casă, îi ținea compania o femeie mică de statură, plinuță, cam butucănoasă, cu o față roză și netedă, încadrată de șuvițe de păr alb, care îi trădau vîrsta, trecută binișor de cincizeci de ani. Ștefania o recomandă simplu : „mătușa mea, Rozalia Pancu", fără să dea alte explicații cu privire la această rudă nouă, pe care Teofil nu avusese ocazia s-o cunoască pînă atunci.

În mai mare măsură chiar decît pe el, prezența acestei mătuși, apărute pe nepusă masă în preajma Ștefaniei, păru să-l contrarieze pe Necșulea. Fără a-și arăta deschis nemulțumirea, îi adresă scurt o invitație fiicei lui Ieronim Hamza :

— Dacă n-ai nimic împotrivă, te-am ruga, dragă Ștefania, să ne însoțești pînă la mansardă...

Propulsată parcă de un resort, mătușa Rozalia sări cu sprinteneală de pe canapea, ca și cum nu punea în nici un fel la îndoială că invitația îi era adresată, în egală măsură, și ei.

— E vorba de o treabă care te privește exclusiv pe tine, dragă Ștefania — ținu să precizeze colonelul, cu riscul de a părea doamnei Rozalia Pancu lipsit de maniere.

Nou ivita mătușă a Ștefaniei nu-și ascunse sentimentul de ofensă dureroasă pe care i-l pricinuise remarca brutală a lui Necșulea. Cu un ostentativ gest de lehamite se tolăni iar pe canapea.

— Cum se vede — își exprimă indignarea mocnită cu un glas ușor pițigăiat, care se vroia însă grav și patetic — domnii aceștia nu mă consideră demnă să te secondez în marea ta durere. Și, cine știe — adăugă pe un ton de răsfăț — poate chiar tu nu simți, în asemenea momente, nevoia prezenței mele...

Îngrijorată, Ștefania o asigură că prezența ei reprezintă o alinare în vîrtejul acestor zile de coșmar și că nu trebuie deloc să-și pună la inimă anumite comportări ale unor tovarăși care nu știu să menajeze simțămintele oamenilor din jur.

Fără să se sinchisească de observația caustică a fetei, Necșulea o rugă să nu uite cheile de la mansardă și, mai ales, de la feluritele dulapuri, scrinuri, cufere care se găsesc acolo.

Urmînd-o pe Ștefania, Teofil avu senzația că retrăiește, clipă cu clipă, noaptea anterioară. Treptele

scîrțîitoare ale scării, masiva ușă metalică dîndu-se în lături cu un zgomot de fiare ruginite, becul chior din tavan care împrăștia aceeași lumină difuză, totul era la fel, numai că... Numai că instalația aceea cu sclipiri vitroase, pe care o zărise într-un ungher și de care Ștefania îl conjurase ca nu cumva să se atingă, nu mai era. Pur și simplu dispăruse, iar pe locul ei se clătina un balansoar vechi și hodorogit, mișcat de curentul de aer stîrnit de deschiderea ușii masive de metal. Ca să se convingă pe deplin de realitatea acestei dispariții, străbătu mansarda de la un capăt la altul, cercetînd cu priviri scormonitoare fiecare cotlon, dar nici urmă de alambicul acela ciudat ale cărui contururi îl frapaseră în urmă cu nici douăzeci și patru de ore.

Lui Necșulea nu-i scăpase zbuciumul iritat al tînărului, dar nu voi să-l întrerupă din căutarea aceea febrilă și așteptă ca Teofil să-i destăinuie singur pricina tulburării.

— Mi s-a părut mie azi-noapte — își îndreptă tînărul privirea spre Ștefania — sau chiar se găsea aievea, pe locul ăsta, un soi de instalație bizară, asemănătoare cu un alambic? Nu, nu cred să fi avut halucinații, îmi aduc aminte foarte bine că tu mi-ai interzis să mă apropii de ea...

O secundă Ștefania îl contemplă cu ochii micșorați, ca și cum întrebarea s-ar fi referit la lucruri de demult, care cereau o temeinică scrutare a memoriei. Apoi, mușcată brusc de dinții unei spaime de neînțeles, alergă spre colțul mansardei unde ar fi trebuit să se găsească instalația. Pipăi balansoarul de parc-ar fi vrut să-și dea neapărat seama că nu e rodul unei tulburări subite a văzului, pe urmă îi opri pripit pendularea monotonă și absurdă.

— Încă în dimineața aceasta — murmură fata cu vocea pierdută — instalația mai era aici...

Horia Bog și Ambrozie Jercan, după un ordin scurt al colonelului, scoaseră din trusele pe care le purtau mereu asupra lor cîteva aparate minuscule

cu ajutorul cărora începură să examineze amănunțit colțul respectiv.

— Ce reprezenta instalația aceea? o întrebă Necșulea direct și fără menajamente pe Ștefania.

Fata încerca, vădit, să se elibereze din mrejele acelei spaime dureroase ce pusese stăpînire pe ea în urmă cu cîteva minute. Teofil îi prinse mîinile, într-un gest de o tandrețe sobră, străduindu-se să-i risipească, prin acest impuls spontan, umbrele înfricoșătoare ce se năpustiseră din senin asupra ei a nu știu cîta oară în ultimele douăzeci și patru de ore.

— Nu știu... ce reprezenta... izbuti Ștefania să îngaime după un lung răstimp de tăcere. Apoi, smulgîndu-se din mîinile lui Teofil, țipă ca scoasă din minți: Mai lăsați-mă-n pace cu întrebările astea ale voastre neghioabe, nu mai pot să suport toată tevatura pe care o faceți de la moartea tatii, aveți barem puțină milă omenească de nervii mei, că sînt la pămînt!

Și, în clipa următoare, smucindu-se din locul unde mai înainte părea înțepenită, o porni la fugă pe scări.

Desigur, prima mișcare a lui Teofil a fost s-o urmeze, să încerce s-o liniștească. Dar colonelul îl prinse cu un gest decis de mînă, oprindu-l. Nu era un gest brutal, ci mai curînd o invitație părintească la o comportare rațională.

— Las-o — îi vorbi cu un glas voit alb, căutînd parcă să ascundă o undă subterană de emoție — în momente ca acestea omul are nevoie, mai mult ca orice, de singurătate...

— Exact aceleași urme de pași ca în laborator — se auzi, din colțul unde lucrase pînă atunci în tăcere, vocea locotenentului Ambrozie Jercan. Și, după toate aparențele, au fost tot doi indivizi, încălțați ambii cu pantofi ușori, cu talpă de cauciuc, firește, cu intenția de a nu lăsa urme prea vizibile...

— Iar la toate acestea s-ar mai putea adăuga — interveni Horia Bog — certitudinea că au purtat încălțăminte cu mult mai mare decît aceea pe care o poartă în mod obișnuit. Altfel nu s-ar putea explica dimensiunile pantofilor, care depășesc cu mult dimensiunile omenești, fiind mai curînd ale unor picioare de giganți...

— Trucul e vechi — colonelul rîse sec, fără prea mare veselie — dar dovedește încă o dată, dacă mai era nevoie, că e vorba de niște răufăcători versați, nu de simpli amatori.

Apoi, făcîndu-le colaboratorilor săi un semn elocvent, precum că nu aveau timp de pierdut, luă lanțul de chei pe care Ștefania îl adusese cu ea și se porni să deschidă, pe rînd, cele două dulapuri și cinci cufere, care se dovediră goale. Ajunse pînă la urmă în fața scrinului. Aici Teofil, care își aminti brusc scena din noaptea precedentă, îl ajută să descopere cheița insignifiantă cu care logodnica sa îl deschisese.

Neputîndu-și stăpîni stupefacția, Teofil scoase un soi de șuierat înăbușit : în clipa cînd colonelul înălță capacul împodobit cu frunze metalice de acantă, tînărul observă, dintr-o fulgerare, că pierise fără urmă întreg teancul de dosare, hîrtii și hîrtiuțe care îl izbiseră, în noaptea dinainte, cu mirosul lor de hîrtie veștedă. Văzînd figura intrigată a lui Necșulea, se simți dator cu o explicație :

— Să știți că aici erau azi-noapte o mulțime de documente prin care a scotocit Ștefania în căutarea dosarului aceluia negru unde ar fi trebuit să se găsească „Scenariul gheții de foc". De aici am luat, dealtminteri, și programul acelui spectacol care ar fi urmat să aibă loc peste șase luni și zece zile...

Colonelul nu-i răspunse : era din nou angrenat în acel dialog mutesc, de priviri cu semnificații tainice, de la care Teofil se simțea, în mod neplăcut, exclus. După cîteva clipe, cei doi locotenenți își scoaseră din nou bizarele instrumente și aparate,

apucîndu-se, fără o vorbă, să investigheze minuțios spațiul din jurul scrinului.

— E sigur că hoții au luat de aici tot ce prezenta pentru ei oarecare interes — bombăni Necșulea, de data asta scos din fire și înciudat pe toți și pe toate, dar mai mult pe sine însuși, deoarece nu fusese în stare să prevadă și, mai ales, să prevină aceste incursiuni tîlhărești. Spune-mi, te rog, tovarășe Dumitrașcu — adăugă după o scurtă pauză — oare cum ar fi putut bandiții să transporte instalația aceea, plus hîrțoagele din scrin ?

— Le-a fost dificil, dar nu imposibil — răspunse prompt Teofil, care își pusese și el, între timp, aceeași întrebare. Instalația cred că au demontat-o, nu era prea mare, după cîte mi-am dat seama la lumina acestui bec, iar părțile ei componente, împreună cu hîrțoagele, cred că au încăput într-o valiză ceva mai mare...

Puțin nedumerit, tînărul sesiză, la un moment dat, că Necșulea privește dincolo de el, spre ușa metalică prin care intraseră în mansardă. Întoarse și el capul și o zări în prag pe micuța și multicolora Rozalia Pancu : părea nu atît curioasă, cît adînc doritoare să se arate utilă acestor domni care o ignorau atît de dezinvolt.

— Domnule Dumitrașcu — se adresă tînărului cu un soi de șireată complicitate — vă caută la telefon o voce feminină, dar Ștefaniei să știți că nu i-am spus că e vorba de o femeie, ci de un bărbat, ca să nu sufere săraca...

Ținîndu-se cu greu în frîu — îi venea să rîdă de aceste precauții hrănite din vaste lecturi de romane sentimentale, iar rîsul său ironic n-ar fi putut decît să-i înăsprească relațiile cu această rudă neașteptată a Ștefaniei — Teofil coborî în încăperea de la etajul întîi unde se găsea telefonul. Logodnica sa nu era acolo : se retrăsese, probabil, în camera ei de la parter pentru a nu-i stînjeni convorbirea.

— Mi-a venit, de cînd aţi plecat de aici, o idee extraordinară — răcni de la celălalt capăt al firului cît o ţineau puterile Xenia Tomoioagă, pradă unei agitaţii detectivistice ce ameninţa să ia proporţii. Apoi, cu o tranziţie subită spre şoapta confidenţială a posesorului unui teribil secret : Cei care ne-au vizitat în noaptea trecută n-au fost oameni, ci — şi aici îşi ţinu răsuflarea, pentru ca să izbucnească apoi cu o dogoare interioară ce răzbătea de la distanţă — *roboţi !*

Spus mai puţin patetic, cuvîntul i-ar fi trezit lui Teofil cel mult un zîmbet, dacă nu chiar o invitaţie mai dură adresată harnicei sale colaboratoare de a-şi vedea de lucrările neterminate din laborator. Dar aşa cum fusese rostit, cu o încrîncenare ce depăşea chiar şi cota cea mai înaltă de incandescenţă pe care o atinsese pînă în prezent modul de a se exprima al Xeniei Tomoioagă, îl puse, fără să vrea, în situaţia de a o lua în serios.

— Ce v-a făcut să ajungeţi la această concluzie ? o întrebă, după un scurt răstimp de gîndire, dorind parcă s-o ajute pe ea însăşi să cugete mai adînc la ipoteza lansată.

— La început a fost o simplă, nedesluşită intuiţie — vorbi Xenia Tomoioagă pe nerăsuflate, ca şi cum îşi pregătise cu grijă riposta la orice obiecţie care s-ar fi putut aduce supoziţiei sale. Pe urmă am găsit şi un element tranzistorizat, rătăcit în aparatura noastră, dar care, fără doar şi poate, nu ne aparţine. M-am dus repede la Zărnescu, ştiţi, cel cu cercetările de cibernetizare a reacţiilor fizice, şi i-am pus pe masă piesa. A luat-o, a întors-o pe toate feţele, pe urmă şi-a dat verdictul : e un element care asigură, în cadrul unui întreg ansamblu, desigur, buna funcţionare a legăturilor „sistemului nervos“ cu musculatura metalică a robotului...

Nu atît interminabila logoree a colaboratoarei sale, cît numele marelui cibernetician Zărnescu, incontestabilă autoritate pe acest tărîm, îl convinse pe

Teofil că descoperirea Xeniei Tomoioagă merita să fie adusă la cunoştinţa colonelului Mihai Necşulea şi celor doi tineri locotenenţi.

Îi găsi pe cei trei într-o amabilă discuţie cu plinuţa mătuşă a Ştefaniei, care adusese, între timp, ceşti cu cafea aburindă, obligîndu-i să ia loc pe cele cîteva taburete şubrede răspîndite prin mansardă. Necşulea se lăfăia chiar în balansoarul din colţul de unde dispăruse instalaţia lui Ieronim Hamza. Toţi păreau destinşi, lipsiţi de griji, ca şi cum ar fi uitat brusc, sub înrîurirea graţiilor cam fade ale doamnei Rozalia Pancu, de neîntîrziatele treburi care îi aduseseră aici.

— Da, domnii mei — continuă, fără să se tulbure, mătuşa, sorbind tacticos din cafea şi trăgînd, din cînd în cînd, cîte un fum dintr-o ţigară roză, cu un delicat parfum mentolat — pe vremea cînd eu îndeplineam rolul de asistentă a fratelui meu Ieronim în numerele sale de iluzionism comic, cu care şi-a început, dealtminteri, cariera, circul era altceva decît a ajuns în ziua de azi : pe atunci nu existau atîtea aparate complicate ca în prezent, artistul trebuia să fie înzestrat şi cu talentul de a se face crezut de un public, credeţi-mă, mult mai pretenţios decît cel de acum. La un spectacol din zilele noastre pînă şi copiii aşteaptă să le dăruieşti nu harul tău de artist veritabil, nu aptitudinea ta de a da iluzia că sfidezi legile naturii, ci însăşi această sfidare în forma ei cea mai pură şi, iertaţi-mi expresia, cea mai grosolană...

— Poţi să vorbeşti de faţă cu doamna Rozalia Pancu, tovarăşe Dumitraşcu — o întrerupse, cu un gest politicos de regret, colonelul, care abia acum îl zărise pe Teofil în pragul uşii metalice. Şi, ca să-şi accentueze şi mai puternic deplina încredere pe care o nutrea acum faţă de multicolora şi volubila persoană, sublinie cu o anume apăsare a cuvintelor, lesne de sesizat : Hai, spune !

Jenat vizibil de prezența acestei mătuși indiscrete — care se dovedea, totuși, a fi o rudă autentică, sora lui Ieronim Hamza, în pofida faptului că nu arborase doliul cuvenit, în asemenea ocazii, la acest grad de rudenie — Teofil relată, cu oarecare strîngere de inimă, convorbirea pe care tocmai o avusese cu colaboratoarea sa Xenia Tomoioagă. În clipa cînd tînărul rosti cuvîntul cu rezonanțe magice : *robot*, colonelul sări în picioare de pe balansoar și începu să umble nervos prin mansardă, tîrînd tot mai greoi piciorul încălțat cu gheata ortopedică, de parcă abia acum, după o zi întreagă de alergătură, i-ar fi simțit din nou povara.

— Asta explică și urma aceea de încălțăminte gigantică — constată sec Ambrozie Jercan, atrăgîndu-și brusc o privire furioasă din partea lui Necșulea.

— Mă bucură, dragul meu, perspicacitatea ta la spartul tîrgului, cum s-ar spune — îl apostrofă colonelul cu acea ironie usturătoare la care știa să recurgă în clipele, rare ce-i drept, cînd vreo împrejurare deosebită izbutea să-l scoată din sărite. Transmite-i, te rog, sincere felicitări tovarășei Tomoioagă — se întoarse către Teofil. E a doua oară în cuprinsul unei singure zile că ne dă adevărate lecții de deducție ingenioasă...

— Xenia Tomoioagă, ziceți ? interveni în discuție și mătușa Rozalia, adresîndu-i o privire întrebătoare lui Teofil. Nu e cumva o domnișoară bătrînă, cu o figură... așa... cum să zic... de copil mereu posac și bătrînicios ? ! O savantă din cap pînă-n picioare, fără feminitate, fără vîrstă ?

La confirmarea oarecum mirată a lui Teofil, doamna Pancu izbucni cu surescitarea unei grozave revelații, capabile cel puțin să modifice structura Universului :

— Păi asta e tocmai femeia cu care frate-meu Ieronim, acum cincisprezece ani, după moartea năprasnică a bietei Felicia, mama Ștefaniei, intenționa

să se însoare. Şi dacă nu s-a însurat cu ea — reluă, după cîteva clipe, pe un ton triumfător — e din cauza mea, că am insistat pe lîngă el să-şi vîre minţile-n cap, să nu uite că are o fată de crescut şi că nimeni nu o va putea înlocui pe Felicia în inima Ştefaniei...

În dezlănţuita şi emfatica sa euforie — de scut inalienabil al familiei Hamza — plinuţa doamnă furnizase atîtea informaţii preţioase, încît Necşulea se văzu nevoit s-o potolească un pic pentru a pune un dram de ordine în ele :

— Staţi, vă rog, opriţi-vă, aş vrea să vă cer o lămurire : vorbeaţi de moartea năprasnică a soţiei lui Ieronim Hamza. Vă mărturisesc că, deşi ne împrietenisem destul de bine în ultimii ani, mai ales după ce mi-a dat ajutor într-o anume problemă, Ieronim a ocolit întotdeauna orice discuţii în jurul căsniciei sale. E drept, nici eu n-am insistat, vă daţi seama...

— Firește, doar sînteţi un domn — zîmbi suav Rozalia Pancu. Ei bine — adăugă ea ritos — o să vă spun eu ce a fost. La un moment dat în căsnicia lor a intervenit un moment de criză. Felicia, poate ştiţi acest lucru, era şi ea artistă de circ, dresoare de jaguari, tigri, lei, leoparzi, mă rog, tot felul de jivine adunate de prin junglele ţărilor îndepărtate...

— Dresoare spuneaţi ? îi stopă din nou Necşulea frenezia destăinuirilor. Bine, dar după cîte cunosc eu istoria circului bucureştean, şi o cunosc destul de bine pentru că asta a fost una dintre marile mele pasiuni, n-a existat niciodată o dresoare cu un asemenea nume...

— N-a existat, aveţi dreptate — zîmbi superior mătuşa Ştefaniei — şi asta pentru simplul motiv că Ieronim n-a admis niciodată ca soţia să-i poarte numele pe arenă. De aceea sărmana Felicia şi-a luat pseudonimul Golconda Sindbad, pseudonim cam exotic după gustul meu, dar, mă rog, în această pri-

vință fiecare procedează după cum crede de cuviință...

— Golconda Sindbad ! exclamă colonelul. De această dresoare am auzit, știu că m-a frapat întotdeauna numele acesta, care amintește de leagănul legendar al diamantelor din străvechea Indie și de nu mai puțin celebrul căutător de diamante de odinioară !

— Personal, habar n-am ce a îndemnat-o să-și ia un astfel de pseudonim, tot ce știu e că avea în ea ceva de orientală, ochii mici, migdalați, o paloare continuă a tenului, dealtminteri unele trăsături le-a moștenit și Ștefania... Dar nu despre asta era vorba, ci despre criza care intervenise în mariajul lor. Ca să fiu sinceră, nici despre asta nu cunosc prea multe amănunte, deoarece eu mă retrăsesem de cîțiva ani din circ : mă măritasem între timp cu Dumitru Pancu, răposatul meu soț, fie-i țărîna ușoară, că a fost un suflet mare și generos. El căpătase o slujbă bună în provincie — era contabil de meserie — și m-a luat cu dînsul, fiindcă nu suporta să-i lipsesc din preajmă...

— Bine, dar ce s-a întîmplat în căsnicia soților Hamza ? o întrerupse iar Neoșulea, uitîndu-se ostentativ la ceasul de mînă ca s-o facă să priceapă că n-au mult timp de irosit.

— Tocmai vroiam să vă spun — îl privi, de data asta, cu o figură jignită, femeia. Lăsați-mă însă să-mi depăn gîndurile, că, știți și dumneavoastră, amintirile nu se declanșează așa, la comandă. Cum spuneam — reluă, brusc calmată, ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic — multe amănunte nu știu, dar ceea ce am aflat — de la alții, nu de la Ieronim, care era un tip închis, incapabil să se spovedească nici măcar propriei sale surori — e că frate-meu a început, la un moment dat, să o bănuiască pe Felicia de infidelitate conjugală. Eu nu cred că bănuiala era întemeiată, o cunoșteam prea

bine pe Felicia şi vă pot spune cu mîna pe inimă că nu era în stare de aşa ceva : îşi iubea prea mult soţul şi fetiţa — între timp se născuse Ştefania — şi n-ar fi fost capabilă să-şi sacrifice căsnicia de dragul nimănui. Dar ştiţi cum sînt bărbaţii — şi clipi complice către Necşulea, faţă de care era vizibil că, în pofida purtării lui cam nemanierate, prinsese o mare simpatie — sînt în stare să aprindă o vîlvătaie dintr-o nimica toată. Aşa se şi petrecuseră lucrurile : în circ îşi făcuse apariţia, pe vremea aceea, un alt iluzionist, un fel de şmecher, care nu ştia meserie, dar se ţinea de tot felul de coţcării. Altfel, era bărbat bine, nimic de zis, l-am văzut şi eu o dată sau de două ori...

— Oare nu vă amintiţi şi cum îl chema ? o întrerupse iar colonelul, cu riscul de a-şi atrage o nouă porţie de fulgere.

— Ei, cum să nu-mi amintesc ! — Zise Rozalia Pancu. Îi zicea, de fapt, Jenică Ţamblac, dar îşi luase un pseudonim „artistic", Emanuel Perez. Şi, precum vă spuneam, Ieronim credea că...

— N-aţi putea să ne spuneţi şi cum arăta acest Perez, Ţamblac sau cum i-o fi zicînd ? îi reteză iar Necşulea dezlănţuirea.

Acum plinuţa mătuşă a Ştefaniei rămase pe gînduri : făcea eforturi vădite să reconstituie din memorie un portret în linii cît mai exacte. După cîteva secunde vorbi cu vocea uşor voalată :

— Un tip înalt, impozant, musculos, cu o mustăcioară abia ţiţită deasupra unor buze mari, cărnoase, ce mai, un viril, cum se zice...

— Dar ăsta e... Pamfil Orleanu în persoană ! izbucni Teofil, care trăia mai intens decît ceilalţi această revelaţie.

— Pamfil Orleanu ? ! Cine mai e şi ăsta ? se miră sincer Rozalia Pancu, mutîndu-şi privirea intrigată de la unul la altul, în căutarea unei lămuriri cu privire la acest personaj, al cărui nume fusese atît de neaşteptat adus în discuţie.

— E unchiul meu, văr de-al doilea al mamei mele — răsună din prag vocea fermă a Ştefaniei. Asta a şi fost greşeala tatălui meu, că s-a luat după nişte aparenţe şi n-a cercetat lucrurile mai atent; dacă o făcea, descoperea legătura de rudenie care o unea pe mama de omul cu care bănuia că întreţine relaţii extraconjugale... Şi poate n-ar fi ajuns să-i arunce-n cîrcă învinuiri defăimătoare...

Fata stătea în cadrul uşii, dreaptă şi palidă, cu buzele crispate. Nu părea să privească pe nimeni anume, dar Teofil simţi că, de fapt, tot ce spusese *lui* îi fusese adresat. Nu ca o justificare, involuntară sau premeditată, nici ca o încercare de a-i abate gîndul de pe făgaşele acestor vechi drame de familie, ci ca un fel de semnal de alarmă împotriva vălmăşagului de umbre ce se năpusteau, oarbe şi mistuitoare, din toate părţile, asupra lor. După ce-şi rosti lămuririle — care nu păreau s-o fi convins pe mătuşa Rozalia, încremenită într-o postură de neîncredere suverană faţă de toţi şi de toate — Ştefania desfăcu brusc pumnul drept, pe care-l ţinuse strîns, şi lăsă să cadă pe scrinul cu frunze metalice de acantă o mărunţă fărîmă de sîrmuliţă carbonizată.

— Asta am găsit-o pe pervazul ferestrei de la camera de baie — spuse constatativ şi detaşat.

Horia Bog şi Ambrozie Jercan apropiară imediat de sîrmuliţa carbonizată un minuscul aparat detector, cu care o examinară cîteva secunde. Toţi îşi aţintiseră privirile spre ei aşteptînd răspunsul la întrebarea ce stăruia în aer.

— Nu poate fi altceva — vorbi, în sfîrşit, Jercan — decît o rămăşiţă a unui element tranzistorizat de la un robot.

În încăpere domni cîtva timp tăcerea. Numai mătuşa Ştefaniei, nedumerită de cazul care se făcea în jurul acestei sîrmuliţe carbonizate, se tot foia voind să-şi continue relatarea.

— Cum a murit Felicia Hamza? întrebă neașteptat de dur Necșulea, cuprinzîndu-le într-o privire pe Ștefania și pe mătușă.

— Exact ca și Lia Boriga zece ani mai tîrziu — reteză fata elanul Rozaliei Pancu. Mușcată mortal de tigrul Prand, pe care, cu jumătate de oră înainte, îl călărise în arenă, prezentînd pentru întîia oară un număr de măiestrie ecvestră pe un animal al junglei dresat...

— Și, cum vă spuneam — își reluă volubila mătușă revărsarea verbală, bucuroasă că, în sfîrșit, poate plasa și ea cîteva cuvinte — la puțină vreme după moartea năprasnică a Feliciei, Ieronim a cunoscut-o, nu știu în ce împrejurare, pe această doamnă Xenia Tomoioagă, cu care a vrut zor-nevoie să se însoare. Noroc de mine că...

— Mîine-dimineață — se ridică brusc colonelul, întrerupînd-o pentru ultima oară pe mătușă și făcînd semn celor doi locotenenți să-l urmeze — vă rog pe dumneavoastră, tovarășă Ștefania Hamza, și pe dumneavoastră, tovarășe Teofil Dumitrașcu, să fiți prezenți în cabinetul meu...

IV.

UN SOARE DE HÎRTIE LA PURTĂTOR

A doua zi, la opt fix, Ștefania și Teofil intrau în cabinetul colonelului Necșulea, care semăna mai curînd cu un ultramodern laborator, înzestrat cu tot felul de aparate, al căror rost și a căror întrebuințare nu puteau fi, desigur, accesibile decît unor

specialiști. Îi aștepta locotenentul Ambrozie Jercan, care se grăbi să-l scuze pe colonel pentru o mică întîrziere pricinuită de niște treburi presante ce nu sufereau amînare.

Oferindu-le celor doi tineri cafele și băuturi răcoritoare, locotenentul încercă să înjghebeze o conversație care să ocolească preocupările obsedante ale ultimelor zile. Teofil îi mulțumi în gînd pentru această dovadă de tact, cu toate că Ștefania părea absentă cu totul de la ce se petrecea și se vorbea în jurul ei. Avea privirea pierdută, cufundată undeva în adînc, de unde nu izbutea, în pofida eforturilor pe care le făcea uneori, să iasă la liman.

Necșulea își făcu apariția după o jumătate de oră. Era destins, jovial, așa cum îl cunoscuse Teofil prima oară. După scuzele de rigoare pentru întîrziere, meșteri ceva la un soi de aparat cu un ecran enorm, introducînd într-un dispozitiv interior cîteva casete de dimensiuni liliputane. Între timp însă vorbi oaspeților :

— Înainte de orice, vreau să te informez, dragă Ștefania, că acel văr de-al doilea al mamei tale, care a pretins că a venit la București special pentru înmormîntarea bunului meu prieten Ieronim, a plecat azi-dimineață cu destinația Roma. Nu, nu vă îngrijorați — spuse mai mult cu adresă spre Teofil, căci Ștefania rămăsese impasibilă la comunicarea acestei vești — am fost la curent cu grăbita sa hotărîre de a părăsi țara. Fiindcă veni vorba, dragă Ștefania, nu ți-a dat măcar un telefon de rămas bun ?

Fata clătină din cap a negație, dar Teofil nu era prea convins că auzise întrebarea. De aceea i-o repetă șoptit, atrăgîndu-și o privire de reproș din partea logodnicei.

— M-am așteptat, plecarea sa a fost intempestivă, era să uite să-și achite și nota de hotel. Ei bine — și zîmbi amuzat la gîndul surprizei pe care le-o face celor doi — aflați că acest domn îl are,

în clipele acestea, pe urmele sale, la Roma sau unde va mai poposi, pe colaboratorul meu Horia Bog, invitat special de Interpol și de autoritățile italiene... Și nu numai pe el, ci și pe cîțiva din cei mai buni detectivi ai Interpolului, care sînt și ei în urmărirea acestui personaj. Am fost invitat și eu, dar, deocamdată, treburi urgente mă reținaici...

Brusc Teofil sesiză întreaga proporție a afacerii : dacă e amestecat și Interpolul înseamnă că toate evenimentele stranii în care a fost angrenat au implicații internaționale, a căror semnificație, firește, n-o putea pricepe, dar care îl puneau, neîndoielnic, în situația să gîndească mai adînc și mai temeinic la întreaga sa poziție față de problemele, neobișnuite pentru el, cu care era confruntat.

După ce-i dădu cîteva scurte indicații locotenentului Ambrozie Jercan — indicații din care Teofil nu desprinse decît că era vorba de „pregătirea supersonicului special, care să fie permanent la dispoziția echipei“ — și după ce tînărul ofițer se retrase să execute ordinele superiorului, colonelul Necșulea își preveni oaspeții cu același surîs ușor maliții fluturîndu-i pe chip :

— O să vă ofer acum o mică gală de filme din care veți înțelege, poate, mai bine sensul unora dintre întîmplările la care ați luat parte sau în care ați fost antrenați în ultimele zile. Iertați, vă rog, calitatea imaginii, sînt filme de amatori, unele dintre ele, cum vă veți da seama, „trase“ cu aparate miniaturizate de luat vederi și imprimate apoi direct pe casetele de magnetoscop pe care le-ați văzut. O să-mi îngădui, de asemenea, să comentez din cînd în cînd anumite secvențe care, altminteri, ar risca să vă pară neinteligibile...

Pe ecranul enorm, care aparținea unui televizor special, dotat cu puternice lentile mărităoare, datorită cărora anumite detalii apăreau extrem de apropiate, supradimensionate într-atît, încît li se zăreau chiar și cele mai infinitezimale trăsături, începură

să se deruleze, uneori cu încetinitorul, imagini din care se alcătuiau crîmpeie de scene, frînturi de viață surprinse fără voia „personajelor".

Un om sub imensa cupolă a sălii de așteptare a unui aeroport... De jur împrejurul lui un maldăr de bagaje, unele de forme ciudate... Individul privește cu nervozitate la ceas, apoi adresează o întrebare iritată fetei de la ghișeul de informații... Ștefania scoase un mic țipăt, nu atît de surpriză, cît de încordare bruscă a atenției... Înseamnă că l-a recunoscut și ea pe „unchiul" Pamfil Orleanu, gîndi Teofil... Undeva, departe, în fața chioșcului de ziare, îl descoperi pe Horia Bog, îmbrăcat într-un raglan impecabil, transparent, prin care se zăreau nuanțele sidefii ale costumului bine mulat pe corp... Părea că răsfoiește ultimele reviste, însă un ochi prevenit își dădea seama că locotenentul nu-l scapă din priviri pe Orleanu... Nu, nu-l privea pe furiș, cu uitături filtrate abil printre genele plecate, ci pur și simplu îi urmărea fiecare mișcare, fiecare gest cu ajutorul unui periscop minuscul, așezat la capătul port-țigaretului, pe care îl ținea între buze cu o țigară stinsă înfiptă în el...

— Intenționat am început cu sfîrșitul — se auzi vocea colonelului. Știți, desigur, cine e personajul. A fost surprins pe aeroport, înaintea plecării. Era nervos deoarece simțea că e pus sub o atentă observație. Poate că a fost alarmat de vreun complice pe care, eventual, îl are aici, nu excludem nici această posibilitate. În orice caz, contemplați-i mutra de fiară fugărită... Da, da, Ștefania, îți cunosc sentimentele, știu că nu suporți să se vorbească în felul acesta despre un om pe care îl mai consideri încă rudă apropiată. Pe parcurs însă te vei convinge că, deși legătura de rudenie cu mama ta are o bază întrucîtva reală, nu merită să suferi din pricina unui om care nu e nici pe departe vrednic de încrederea ta... Poate vă întrebați ce conțin geamantanele acelea mari, de o formă ciudată...

Au fost studiate amănunțit chiar acolo, pe aeroport, cu un fascicul de laser... În ele se află cei doi roboți cu care a acționat...

La un moment dat ecranul se întunecă, fiind acoperit de cineva care se îndrepta spre Orleanu... Purtătorul aparatului ascuns de luat vederi își schimbă, vădit, poziția pentru a-i putea prinde în cîmpul vizual pe amîndoi... Cel care îi strîngea mîna cu efuziune lui Orleanu era un tip scund și roșcovan, cu niște ochelari uriași, fumurii, pe un nas lung și drept și cu o barbă imensă, înconjurînd un chip ascetic, de anahoret.

— Bine, dar pe domnul acesta eu îl cunosc — exclamă Teofil uluit. E Honoré Bresson, cercetător la un institut parizian, lucrează de multă vreme în același domeniu în care îmi desfășor și eu cercetările și a venit la București să se consulte cu mine într-un șir de probleme de interes comun...

— Mă îndoiesc că-l vei mai întîlni la București, deoarece acest domn s-a urcat în avionul de Roma împreună cu amicul nostru comun, Pamfil Orleanu ! —rîse sec Necșulea.

O vreme Teofil nu mai fu în stare să urmărească imaginile ce continuau să se deruleze pe enormul ecran. Cu toate că învălmășirea de întîmplări ieșite din sfera obișnuitului ar fi trebuit să-l facă imun la tot și la toate, povestea cu Honoré Bresson, plecat din București în compania acestui dubios Orleanu, îi depășea capacitatea de înțelegere. Îl cunoștea prea bine pe acest parizian din tată-n fiu — crescut, cum spunea el, „o dată cu sălciile bătrîne de pe malurile Senei“ — fusese nu o dată și în laboratorul lui, și la el acasă, în rue Fénelon, în luminosul apartament unde locuia împreună cu grațioasa sa soție, una dintre marile creatoare de mode ale Parisului, și cu cei doi băieți ai lor, elevi de liceu.

Ce-l putuse îndemna pe, altminteri, rezervatul și cam taciturnul Honoré să ajungă a-i strînge mîna

cu atîta efuziune lui Orleanu şi, mai ales, de unde pînă unde asemenea relaţii între ei, încît Honoré Bresson să renunţe la întrevederile cu Teofil de dragul acestei mult prea grăbite decolări spre Roma ?

Ecranul fusese inundat, chiar în clipa aceea, de un flux de raze orbitoare : un soare arzător calcina peisajul arid al unei insule ce părea nelocuită. De-abia după un lung răstimp se zăriră zidurile masive de fortăreaţă ale unei închisori : în curtea interioară, printre deţinuţii adunaţi în careu — probabil la apel sau la o inspecţie — Teofil îl recunoscu pe Pamfil Orleanu : deşi nu mai avea mustăcioară şi era ras în cap, statura impozantă şi uitătura scormonitoare, de parcă-ar fi scotocit omul pînă în fundul sufletului, rămăseseră aceleaşi.

— Aceste imagini — răsună din nou glasul lui Necşulea — reflectă un capitol din biografia domnului Orleanu pe care are tot interesul să-l tăinuiască : mai ales că anii de temniţă grea i-a ispăşit sub numele de Emanuel Perez. Totul s-a petrecut într-un mic stat sud-american, unde amicul nostru comun a intrat într-o combinaţie cam urîtă cu un grup de aventurieri, care furaseră nişte planuri ale unei mari societăţi şi înfiinţaseră într-un colţ îndepărtat de junglă o adevărată uzină clandestină pentru fabricarea diamantelor artificiale. Totul li s-a înfundat într-o bună zi cînd unul dintre escroci, se pare chiar Ţamblac-Perez-Orleanu al nostru, a încercat să plaseze unul dintre diamantele produse de ei drept faimosul „Goias", o piatră de 600 de carate descoperită cîndva în minele diamantifere din Brazilia. Pînă la un punct planul le reuşise — mai ales datorită forţei reale de fascinaţie a acestui Orleanu şi trucurilor hipnotice pe care le deprinsese în cariera sa de iluzionist — dar a intervenit pe fir Interpolul, care era de mult pe urmele acestei bande. Toţi au fost prinşi şi întemniţaţi, cu o singură excepţie, acest domn, pe care îl puteţi vedea,

cîțiva ani mai tîrziu, cu înfățișarea oarecum schimbată, datorită unei operații estetice, în frumoasa sa reședință situată chiar în centrul uneia din metropolele europene...

Și pe ecran Teofil văzu, nevenindu-i a-și crede ochilor, însuși apartamentul lui Honoré Bresson, cu stăpînul casei tronînd, ca un autentic „pater familias", în mijlocul clanului său, atît de bine cunoscut tînărului cercetător bucureștean.

— De ce nu l-au arestat dacă l-au descoperit ? puse el, cu vocea sufocată de emoție, prima întrebare care îi veni pe buze, așteptîndu-se la o ripostă sarcastică din partea colonelului.

Însă riposta așteptată nu veni. Dimpotrivă, întrebarea îi provocase lui Necșulea un soi de apatie îngîndurată : rămăsese cufundat în reflecții numai de el știute în timp ce pe ecran apăruseră imagini prezentîndu-l pe Bresson în laboratorul său parizian, în mijlocul colaboratorilor, agitîndu-se, dînd tot felul de indicații, cum se întîmplă, de obicei, în toiul activității cotidiene a unui mare centru modern de cercetări.

— Privește acum cu atenție, tovarășe Dumitrașcu — vorbi, în sfîrșit, colonelul, ca și cum ar fi uitat întrebarea ce i se pusese. Îl recunoști cumva pe domnul acela, învești mîntat aproape ca un cosmonaut, din dreapta lui Honoré Bresson ?

Zadarnice fură eforturile lui Teofil, nu putu ghici în trăsăturile respectivului pe nimeni cunoscut lui. Și îl putea vedea foarte bine, deoarece vestimentația asupra căreia atrăsese atenția colonelul — un costum obișnuit de protecție pentru cei ce lucrează la temperaturi și presiuni înalte — nu avea, în clipa aceea, cască, iar figura celui ce-l purta, un tip cărunt, cu fața ciupită de vărsat, cu ochii umbriți de sprîncene mari, stufoase, se putea distinge destul de clar în lumina abundentă a laboratorului.

— Nu-l cunosc, nu l-am întîlnit niciodată... cel puțin, avînd în vedere surprizele de pînă acum, nu sub această înfățișare — murmură tînărul.

Colonelul rîse jovial, amuzat de inutilele precauții pe care începuse să și le ia Teofil.

— Ție nu-ți spune nimic această figură, dragă Ștefania ? se adresă colonelul, de astă dată, fetei care urmărise pînă atunci în tăcere și cu ostentativă nepăsare derularea imaginilor.

— Mi-e foarte bine cunoscută — răspunse fata ferm, ba chiar cu o oarecare îndîrjire sfidătoare în voce. E un italian, Ottavio Ermani, care l-a vizitat pe tata de vreo două ori în ultimii ani...

Răspunsul Ștefaniei avu darul să-l satisfacă deplin pe Necșulea, în vreme ce Teofil își privi logodnica îndelung, căutînd să descopere barem o umbră de batjocură secretă pe chipul ei. Nu găsi însă nimic altceva decît un soi de răceală ce-i înghețа trăsăturile, conferindu-le o duritate care o înstrăina nu numai de el, ci, concomitent, de tot ce o înconjura.

— De-abia acum — vorbi din nou colonelul, în timp ce ecranul se întunecase pentru cîteva clipe, ca să lase apoi să pătrundă un fascicul de lumină slabă, asemenea celei care ajunge de la un luminator situat undeva, foarte sus — vom face cunoștință cu activitatea pe care o desfășoară în prezent acești domni...

La început Teofil nu distinse nimic în obscuritatea abia mîngîiată de acea undă palidă, fără strălucire. Apoi, pe măsură ce aparatul înainta, parcă bîjbîind, lumina prinse să se reflecte în anumite contururi de obiecte ce i se păreau cumva familiare. Avea senzația că totul se petrecea într-o peșteră, iar primul fascicul de lumină venea de la o intrare săpată în stînga, la un orizont superior. Acum însă ecranul fu invadat de o lumină puternică, vizibil artificială, izvorîtă din niște policandre

nevăzute, dar intens prezente, ce atîrnau de o cupolă foarte înaltă.

Peste cîteva clipe tînărul cercetător își dădu seama ce erau acele contururi de obiecte ce i se păruseră familiare : nu erau decît reproducerea la scară gigantică a unora dintre instalațiile de mici dimensiuni aflate în laboratorul său. Unele dintre ele se găseau și în laboratorul lui Honoré Bresson. Numai unele. Ceea ce îl frapa era că pînă și acestea suferiseră modificări și adaptări care le făceau să semene mai curînd cu modelele de la București, decît cu omoloagele lor pariziene.

Imaginile începură deodată să se agite febril, apoi reveniră la normal. Se putea lesne ghici că o anume întîmplare neașteptată îl făcuse pe purtătorul aparatului să-și schimbe cu multă grabă poziția de filmare. Ceea ce urmă oferi cheia acelei tulburări subite : în încăperea vastă ce adăpostea acele instalații uriașe își făcuseră apariția cîțiva oameni, toți îmbrăcați în costume de protecție similare celui ce apăruse în imaginile anterioare. Să fi fost opt sau nouă, deși nu era sigur că alții nu se aflau, în clipa aceea, în afara cîmpului vizual al aparatului. Pe doi dintre ei Teofil îi recunoscu cu ușurință : Honoré Bresson și companionul lui din laboratorul parizian, individul acela cărunt și ciupit de vărsat. Figurile celorlalți — toți își scoseseră căștile și, deci, se dezvăluiseră vederii — îi erau total necunoscute.

Ecranul se încețoșă brusc, ca și cum între aparat și indivizii din încăpere s-ar fi azvîrlit un văl cenușiu. Apoi se întunecă și imaginile își întrerupseră cursul. Cu nervii încordați, Teofil așteptă continuarea, deoarece de-abia acum simțea că povestea îl privește nemijlocit și înțelegea rostul acestei „gale". Dar așteptarea îi fu zadarnică : „gala" se terminase.

— Unde se găsesc instalațiile acelea ? întrebă, după cîteva minute, întorcînd capul spre Necșulea.

— Nu numai dumneata îţi pui această întrebare, tovarăşe Dumitraşcu — rîse colonelul fără veselie. Dacă am şti, nu ne-am afla, în clipa asta, aici... Da, oricît ţi s-ar părea de bizar — urmă, văzînd privirea neîncrezătoare a lui Teofil — colegii noştri de la Interpol au izbutit să pună mîna pe caseta cu filmul, dar nu ştiu încă unde a fost filmat. Şi aceasta dintr-un motiv foarte simplu pentru cei deprinşi cu asemenea istorii : agentul lor care a îndeplinit misiunea respectivă a murit într-un straniu accident de avion. Aţi auzit, poate, de întîmplarea aceea stupidă petrecută tocmai la aterizare, pe pista aeroportului din Bruxelles. Noroc că filmul se găsea într-o casetă etanşă, care a rezistat şocului şi a putut fi recuperată în mormanul de rămăşiţe carbonizate...

— Cum se face că unchiul Pamfil, despre care ne-aţi spus că e în legătură cu domnii aceia, Bresson şi Ermani, nu se afla în încăperea aceea unde s-au desfăşurat ultimele secvenţe ? întrebă Ştefania cu aceeaşi voce fermă, rece, detaşată, punînd numai un accent mai apăsat pe rostirea gradului de rudenie, ca să sublinieze, probabil, că nu se consideră obligată să renunţe la el.

Privind-o îndelung, Necşulea zîmbi îngăduitor, ca şi cum încăpăţînarea tinerei de a nu renunţa la o rudă doar de dragul unor suspiciuni i se părea pe deplin firească.

— Tocmai asta e, că era de faţă, dar voi n-aţi apucat să-l zăriţi, deoarece agentul, care filma dintr-un ungher ascuns, a fost nevoit să se retragă precipitat — explică el binevoitor. Probabil, indivizii îi descoperiseră ascunzătoarea şi porniseră pe urmele lui, altfel nu se explică începţoşarea imaginilor şi, apoi, întreruperea lor bruscă. Domnul Ţamblac-Orleanu-Perez-Fitzwright sau cum i-o mai fi spunînd intrase ultimul şi n-a apărut pe ecran decît o frîntură de secundă. Uite, o să derulez din nou finalul cu încetinitorul.

Într-adevăr, apăsînd pe un buton, colonelul făcu să apară din nou pe ecran ultima secvență, de astă dată însă cu viteză redusă, în așa fel încît fiecare chip putea fi contemplat în voie. Și, cu adevărat, tipul din dreapta imaginii, care abia intrase în cadru, se dovedi a fi Pamfil Orleanu în persoană. Ba chiar, la un moment dat, Teofil avu senzația că Orleanu aruncă o privire bănuitoare în direcția aparatului de luat vederi și că, abia după aceea, ecranul se injecta brusc cu ceața aceea murdară, urmată imedit de întreruperea la fel de subită a filmului.

— Da, da, ai sesizat bine, tovarășe Dumitrașcu — vorbi colonelul, care urmărea cu atenție reacțiile celor doi tineri — și eu sînt de părere că amicul nostru comun este cel care a avut primul bănuiala că sînt urmăriți și care a declanșat alarma, punîndu-și complicii pe urmele nefericitului agent...

Evidența nu făcuse să se clintească nici un mușchi pe obrazul palid al Ștefaniei. Rămăsese cu privirea ațintită pe ecran de parcă ar fi așteptat să răsară de acolo soluția problemei ce o frămînta în acele clipe. Care era acea problemă și în ce fel putea fi rezolvată, Teofil nu-și dădea seama. De altminteri, abia în ultimele două zile avusese revelația că, deși o cunoștea pe Ștefania de mai bine de un an și deși de trei luni erau logodiți, pregătindu-se să întemeieze împreună o căsnicie, nu-și dăduse, de fapt, osteneala s-o cunoască în adevăratul înțeles al cuvîntului. Se mulțumise numai cu ideea că e o fată nostimă, deșteaptă, poate mai deșteaptă decît media generației din care făcea parte, că e un om îndrăgostit de profesiunea ei de dascăl întru ale filozofiei, și mai mult nu-l interesase.

— Și acum — întrebă pe neașteptate Ștefania — poate ne veți spune, în sfîrșit, ce cereți de la noi ? !

Pusă frontal, cu același glas ferm, oarecum îndîrjit, întrebarea avu darul să-l tulbure în primul rînd pe Teofil : iată, deci, că făptura aceasta fragilă, față de care avusese, mai ales în ultimele zile, un sentiment protector, se dovedea capabilă, dintr-o dată, să spună lucrurilor pe nume.

— Fără îndoială că nu v-am adus aici doar pentru această „gală" de filme, oricît or fi fost de interesante — vorbi colonelul, puțin contrariat, deoarece se așteptase ca întrebarea să-i fie adresată mai curînd de Teofil. Dar, înainte de toate, nu v-ați pus oare, tovarășe Dumitrașcu, în calitatea dumneavoastră de specialist, întrebarea la ce o fi slujind instalația aceea uriașă pe care ați văzut-o în secvențele de adineauri ?

— Mi-am pus-o — mărturisi jenat Teofil — dar n-am găsit, vă spun drept, nici un răspuns convenabil... Sau, mai bine zis, ar exista unul, însă... mi-e greu să concep...

— Altora însă, dragul meu tovarăș, nu le-a venit greu nu numai să-l conceapă, dar și să treacă la punerea lui în aplicare — ridică brusc tonul Necșulea, începînd să meargă nervos prin încăpere, cu piciorul încălțat în gheata ortopedică tîrît anevoie, mai mult smuls în urma lui. Da, da, tovarășe Dumitrașcu, oricît nu te-ai simți îndemnat să crezi, s-au găsit indivizi capabili să preia acea parte a descoperirii dumitale care ar putea aduce daune incomensurabile omenirii și tocmai pe ea mizează în prezent — poate chiar în momentul acesta, cînd noi discutăm academic și pașnic — ca să-și urzească planurile lor scelerate...

— Nu vă permit — se ridică Teofil în picioare, simțind că tot sîngele i se urcă în obraji — să vorbiți în modul acesta despre munca mea științifică și despre roadele ei, pe care le-am închinat nu gloriei mele personale, de care puțin îmi pasă, ci afirmării în întreaga lume a capacității noastre de creație !

Ştefania îşi muta privirea de la unul la celălalt, depunînd vizibile eforturi de a pricepe substratul acestei subite şi buimăcitoare înfruntări. Nemaiputînd rezista să vadă aceste furii dezlănţuite, după părerea ei fără motiv real, interveni calm şi apăsat :

— Explicaţi-mi şi mie în ce constă primejdia aceea de moarte, altminteri socot prezenţa mea inutilă şi plec...

Intervenţia ei avu efectul unui duş rece : cei doi se priviră o clipă în ochi, apoi Necşulea îşi destinse, primul, chipul încordat într-un zîmbet larg, prinzîndu-l pe Teofil după umeri.

— Grozav îţi mai sare ţandăra, dragul meu, cînd îndrăzneşte cineva să se atingă de domeniul sacrosanct al ştiinţei dumitale — şi îl strînse, cu un neaşteptat gest de tandreţe părintească, lîngă el. Fii însă convins că tot ce am spus...

— Porneşte, ştiu, din cele mai bune intenţii — îl întrerupse Teofil calmat. Fii însă şi dumneata convins, tovarăşe colonel Necşulea, că tot ceea ce s-a întîmplat în ultimele patruzeci şi opt de ore a lăsat urme adînci şi în mine. Nu ştiu încă unde am greşit...

— Acum nu asta e important — se auzi din nou vocea lucidă şi moderatoare a Ştefaniei. Mai bine spuneţi-ne cu ce vă putem fi de folos. Greşelile o să le judecăm mai tîrziu. Poate la judecata din urmă, dac-o fi existînd aşa ceva...

Un neaşteptat hohot de rîs îl zgudui pe Necşulea, îndemnîndu-i pe cei doi tineri să se întrebe dacă nu cumva i-or fi cedat din nou nervii. Calmîndu-se însă, colonelul spuse :

— Fiindcă veni vorba de judecata din urmă, nu v-ar surîde s-o contemplaţi la ea acasă ?

O vreme, cei doi tineri tăcură, neştiind ce să creadă. Prima care sesiză semnificaţia întrebării fu Ştefania, care îl privi îndelung pe colonel, căutînd să descifreze vreo urmă de ironie pe figură sau în colţul ochilor abia mijiţi de oboseală.

— Cum s-ar zice — vorbi încet și limpede fata — ne propuneți să admirăm „Judecata din urmă" a lui Michelangelo la ea acasă, în Capela Sixtină ?

— Întocmai ! exclamă Necșulea. Să faceți împreună o călătorie la Roma. Firește, cu știrea și asentimentul forurilor italiene de resort...

Ștefania își privi logodnicul întrebător. Teofil era rătăcit undeva, într-un pustiu prin care căuta cu sforțări vădite un reper oarecare, un punct cardinal, ceva care să-l ajute să se orienteze în furtuna de nisip care îl asedia din toate părțile, umplîndu-i ochii și nările, blocîndu-i căile respiratorii, dîndu-i senzația acută de sufocare.

Cu toate că încă nu se putea deprinde cu ideea că tatăl său venise în contact cu niște inși mai mult sau mai puțin dubioși — de altminteri, nici nu înțelegea rostul, semnificația acestor contacte — și cu toate că nu era capabilă încă să accepte nici măcar povestea, ce i se părea cam abracadabrantă, a unchiului Pamfil, „omul cu multiple identități", Ștefania ajunsese la concluzia că n-avea nici un sens să rămînă în afara cursului evenimentelor, să dezerteze din fața eventualelor responsabilități cu care ar fi fost confruntată.

— Eu sînt gata să pornesc de îndată în călătoria pe care mi-o propuneți, dar cu o singură condiție. Ștefania îl privi drept în ochi pe colonel : O condiție, aș spune, elementară — să mă faceți și pe mine să înțeleg în ce constă pericolul acela teribil de care ați amintit adineauri și, poate, să-mi explicați și rostul călătoriei.

— Un singur om poate să te lămurească aici, cu toată competența, asupra pericolului de care vorbeam și, poate, n-ar strica s-o facă — se întoarse Necșulea spre Teofil.

Posomorît și absent, tînărul tăcea. Părea că nici n-a auzit îndemnul colonelului. Într-un tîrziu ridică privirea, întrucîtva limpezită, spre Ștefania

căutînd pe chipul ei ceva, poate o încurajare. Fata îi zîmbi. Primul zîmbet după atîta timp.

— Totul e prea complicat ca să poţi pricepe aşa, dintr-o dată — vorbi el rar, măsurat, căutîndu-şi cuvintele. Vezi tu, Ştefania, nu e prima oară cînd se întîmplă ca un om, preocupîndu-se exclusiv de ştiinţa lui, de domeniul adorat şi hulit al pasiunilor şi insomniilor sale, să uite că din orice descoperire, din orice pas, cît de mărunt, al cunoaşterii şi al stăpînirii forţelor naturii, se pot trage nu numai foloase pentru om şi omenire, ci şi... da, oricît de greu mi-ar veni să recunosc, şi un potenţial de distrugere, de anihilare a umanităţii. Asta mi s-a întîmplat şi mie, da, nu mă privi atît de ciudat... Pornind de la nişte cercetări mai vechi, care demonstrau că, la temperaturi şi presiuni uriaşe, se petrec anumite schimbări spectaculoase în însăşi structura diferitelor forme ale materiei, am mers mai departe, ajungînd la concluzia — în practică, nu în teorie — că, utilizînd o corelare a marilor presiuni, de ordinul zecilor şi sutelor de mii de atmosfere, cu temperaturi foarte înalte, pot realiza o nouă organizare a cristalelor în interiorul anumitor elemente sau, ca să-ţi fie mai clar, pot obţine gheaţă din... foc...

— Bine, dar asta dorea să obţină şi tatăl meu în scenariul acelui număr de circ ! nu se putu reţine să nu exclame Ştefania.

— Ştiu — murmură îngîndurat tînărul — şi tocmai asta mă tulbură mai mult ca orice. De unde i-a putut veni tatălui tău ideea asta extraordinară şi mai ales, cum s-a putut gîndi s-o realizeze cu mijloacele acelea rudimentare, cînd mie mi-a fost necesar un laborator ultramodern şi a trebuit să investesc, împreună cu colaboratori de înaltă calificare, ani întregi de investigaţii, adesea fără rezultate sau cu rezultate minore, incomparabile cu eforturile cheltuite ? ! Dar ăsta-i alt capitol şi o să-şi găsească, neîndoielnic, rezolvarea la vremea cuvenită. Acum e vorba de altceva : de modul cum vor

unii să folosească descoperirea noastră. Mi-a trecut uneori prin gînd şi mie, de ce să mint, că şi acestei descoperiri unii descreieraţi, dacă ar încăpea pe mîna lor, ar fi în stare să-i dea o utilizare haotică, absurdă, demenţială...

— În ce scop ? întrebă Ştefania, cu o asemenea sinceră perplexitate, încît colonelul izbucni într-un rîs nervos.

— Multe sînt scopurile pe care le-ar putea urmări — interveni el în discuţie — dar mai presus de toate e un mobil covîrşitor : setea de putere, de dominaţie !

— Da, Ştefania — reluă cu vădită amărăciune în glas Teofil — şi eu m-am amăgit multă vreme cu ideea că anumite treburi, care nouă ni se par de neconceput, sînt privite din acelaşi unghi de vedere, firesc, omenesc, şi în alte părţi ale planetei. Uite, însă, că viaţa s-a însărcinat să-mi destrame aceste mult prea naive, neiertat de naive iluzii. Acum îmi dau seama că indivizii aceia, care au transpus la proporţii gigantice descoperirea mea, ameninţă însăşi soarta populaţiei Pămîntului. Da, oricît am căutat să fug din faţa evidenţei, acum sînt nevoit s-o admit : cu instalaţia aceea uriaşă, dacă reuşesc s-o pună la punct, ei ar putea să obţină acoperirea unor mari porţiuni din oceanul planetar cu un strat de gheaţă, care ar periclita însăşi viaţa pe glob...

— E o nebunie ! strigă fata, plimbîndu-şi privirea îngrozită de la colonel la Teofil. Dar de ce ar face-o ? Oare pe ei nu i-ar aştepta aceeaşi soartă ?

— Părerea mea — privi Necşulea spre un punct îndepărtat, ca şi cum ar fi aşteptat de acolo o confirmare — e că nu urmăresc, de fapt, altceva decît un imens şantaj gangsteresc, cum s-ar zice, la scară planetară... Iar de voi doi, dragii mei — continuă coborîndu-şi privirea spre ei — depinde acum, într-o măsură mai însemnată decît vă daţi seama, contracararea acestor planuri. Cutez să afirm că paşa-

portul vostru pentru Roma este un soare de hîrtie, da, un soare de hîrtie la purtător. Cu el aveți datoria să nimiciți, încă în stare incipientă, gheţurile care amenință planeta. Iar în călătoria voastră veți fi însoțiți de doi oameni foarte simpatici...

Spuse două vorbe la telefon şi în încăpere apăru Ambrozie Jercan, însoțit de un tip mic şi bondoc, cu niște ochelari uriași pe un nas turtit, ca de boxer, care imediat se recomandă într-o engleză impecabilă : Henryk Soerensen, de la Interpol.

V.

NUCLEUL CICLONULUI RĂTĂCITOR

Întîiul incident avu loc chiar la Stazione Termini, gara principală a Romei. Sosiseră cu modernul monorai ca niște turiști veniți să-şi petreacă vacanța de primăvară sub soarele blajin al Cetății Eterne. Evitaseră avionul tocmai pentru a nu da impresia unei călătorii precipitate, dictată de ţeluri alarmante.

La coborîre, Ştefania şi Teofil, care voiajaseră în alt vagon decît simpaticii lor însoțitori, îi căutară din priviri, străduindu-se să nu se observe că urmăresc să descopere pe cineva anume. Cei doi, însă, dispăruseră. Neliniștiți, tinerii îşi încărcară bagajele pe banda rulantă care îi întovărăşea pe călători pînă la ieşirea din gară. La capătul benzii se iscă o mică aglomerație, fiecare încercînd să-şi recupereze cît mai repede valizele ca să prindă unul dintre taxiurile aeriene ce-şi luau zborul de pe platforma situată în preajma gării. Copleşiți de vălmăşagul acelei lumi febrile, Teofil şi Ştefania găsiră doar două din cele

trei valize cu care veniseră. La un moment dat, Teofil se simți înghiontit pieziș, mai mult ca un semnal. În clipa următoare zări și a treia valiză așezată lîngă celelalte, iar la cîțiva metri în fața lor îi văzu pe Jercan și Soerensen fugind pe urmele unei namile buhăite și rase în cap care încerca să se strecoare prin mulțime.

După cîteva minute — făcîndu-se că nu acordă nici o importanță incidentului, așa cum li se recomandase de la București — se urcară în taxiul aerian care mergea spre marile hoteluri de pe faimoasa via Veneto. Aici aveau reținute camere la hotelul „Regina", în timp ce Soerensen și Jercan urmau să locuiască nu departe, la pensiunea „Pinciana" de pe aceeași stradă.

Holul vast al hotelului „Regina" era plin de o lume multinațională și pestriță — specialiști sosiți la congrese, oameni de afaceri gata să trateze orice fel de vînzări-cumpărări, artiști angajați pentru roluri în ample coproducții, turiști de toate vîrstele și, bineînțeles, tot felul de „fluturi" de zi și de noapte, ale căror „aripi" se rotesc agitate la lumina fascinantă a unor asemenea stabilimente. Funcționarul de la recepție — un tînăr deșirat și prăzuliu — le înmînă celor doi bucureșteni, cu un zîmbet complice, cheile unor camere învecinate.

Tocmai se pregăteau să se urce în lift — camerele se găseau la etajul patru — cînd Teofil avu senzația subită că buzunarul din dreapta al hainei e mai plin ca de obicei. Vîrî mîna repede în buzunar și descoperi un plic voluminos, pe care nu se grăbi să-l scoată, dimpotrivă, îl îndesă cît mai la fund. Exact în clipa cînd ușa liftului se închidea, îl zări, într-o fulgerare, pe Horia Bog care ieșea, cu un mers nonșalant, pe ușa turnantă.

Odată ajunși la etajul patru, Teofil intră, împreună cu Ștefania, într-una din camerele ce le fuseseră destinate. Fata îl privi mirată, dar nu zise nimic, amintindu-și de hotărîrea pe care o luase

de a nu-şi mai exprima uimirea, orice i s-ar mai întîmpla de acum înainte. Trăgînd perdelele groase de catifea care drapau marile ferestre, Teofil aruncă o ochire cercetătoare spre curtea interioară. Nesesizînd nimic suspect, scoase din buzunar plicul voluminos. Pînă atunci, mişcările şi gesturile sale precaute de detectiv amator i se păruseră Ştefaniei uşor ridicole, dar cînd văzu plicul în mîna lui îşi dădu seama că precauţiile nu erau deloc gratuite.

— Nu l-ai văzut pe Horia Bog ? o întrebă Teofil, după ce dăduse drumul la maximum minusculului radio cu tranzistori încastrat în acul de cravată. A trecut pe lîngă noi cînd am intrat în lift şi mi-a strecurat în buzunar acest plic...

Îl deschise nerăbdător. Din el căzu mai întîi un bilet pe care scria : „După-amiază, la ora cinci, ne întîlnim dincolo de Tibru, în Trastevere, la intrarea catacombelor Sfîntului Pancraţiu. Şi ceilalţi sînt înştiinţaţi. Pînă atunci, respectaţi programul stabilit. Hîrtiile alăturate introduceţi-le în alt plic pe care, după ce-l sigilaţi, închideţi-l în seiful hotelului. Declaraţi direcţiei că aveţi în plic valori, eventual cecuri sau rente, pe care nu vreţi să riscaţi a le purta cu voi. Această notiţă, după lectură, ardeţi-o !“

Ceea ce Teofil şi făcu. După ce arse biletul, adună scrumul într-un cornet de hîrtie pe care îl vîrî în buzunar. Cînd coborî la parter ca să se intereseze de seif, avu grijă să risipească rămăşiţele mesajului lui Bog prin colţurile vastului hol. Apoi, cu cel mai firesc aer din lume, depuse plicul în seif, subliniind, poate puţin prea ostentativ, că e vorba de unele acte de familie cărora le poartă o grijă deosebită. De altminteri, dacă l-ar fi întrebat cineva ce cuprind acele hîrtii, i-ar fi fost greu să răspundă : şi asta din simplul motiv că erau de fapt... albe. Sau — iar această probabilitate i se păru cea mai firească — erau scrise cu o cerneală

simpatică menită *să se dezvăluie* şi *să dezvăluie* numai la momentul oportun.

Peste o oră, după un duş bun şi un scurt răgaz de odihnă, cei doi tineri ieşiră din hotel proaspeţi şi veseli, ca nişte autentici turişti dornici să se bucure de incandescenţa superb reverberată a soarelui primăvăratic, care aprindea candelabre de o magică splendoare pe coroanele arborilor înfloriţi sau cu mugurii plesnind de sevă de pe via Veneto şi din grădinile ce se întrezăreau în spatele palatelor şi vilelor somptuoase.

Dealtfel, „programul stabilit", la care făcuse aluzie Horia Borg în biletul său, tocmai în asta consta : să se plimbe cît mai mult, să hoinărească pe străzile centrale ale Romei, să fie văzuţi în locuri cît mai frecventate, pentru a atrage atenţia asupra lor. Pe Teofil acest program îl irită la început — fusese la Roma de cîteva ori, socotea că o cunoaşte destul de bine — iar sentimentul că e o simplă nadă nu era dintre cele mai reconfortante. Pe urmă însă, preocuparea de a o călăuzi pe Ştefania — care se afla întîia oară în această parte a lumii — îl distrase din mreaja gîndurilor sumbre şi îi dădu, chiar, o anume euforie, o stare de exaltată trăire a ipostazei inedite de ghid. O conduse prin piaţa Venezia, ocoliră apoi monumentalul şi recele Altar al Patriei, dominat de statuia ecvestră a lui Vittorio Emmanuele al II-lea, spre a ajunge la emoţionanta Columnă a lui Traian, înfăşurată, ca de un sul de pergament glorios, de secvenţele crîncenelor bătălii ale războaielor dacice — imagini atît de tulburătoare pentru orice călător venit de pe plaiurile româneşti. Străbătură, după aceea, celebra via dei Fori Imperiali spre a pătrunde în incinta Forumului Roman. Împreună cu Ştefania, care păşea ca într-o ireală plutire prin acest univers de ruine patetice, din care reînviau pagini impresionante de istorie, Teofil redescoperea cu uimire acel extaz primordial

pe care îl simțise atunci cînd se aflase întîia oară în fața acestor minuni ale lumii antice.

Se făcuse ora trei cînd foamea îi birui. Teofil îi propuse Ștefaniei ca, în pofida oboselii, să mai meargă pe jos încă o jumătate de oră pînă la restaurantul unde vor dejuna. Cu un zîmbet istovit, fata declară că e de acord să mai meargă ore și ore prin orașul acesta în care miracolele se înlănțuiau ca în vis.

Restaurantul unde poposiră — o mică locandă din Piazza di Trevi — răsplăti din plin osteneala drumului. Nu numai prin excelentul meniu, alcătuit din mîncăruri specific „romagnole", dar și prin priveliștea vestitei fîntîni care a împrumutat numele pieței. Susurul delicat al apei ce se prăvălea în mici cascade cristaline din faimosul izvor al Verginei, străjuit de bărbosul Neptun și de cei doi tritoni adăpostiți în nișa magnificului palat al ducilor Poli, o fascina într-atîta pe Ștefania, încît i se întîmplă să uite mîncarea aburindă în farfurie și să rămîie minute întregi cu ochii ațintiți spre multicolorele irizări ale soarelui în oglinzile lichide.

La sfîrșitul îmbelșugatului dejun, tinerii o porniră, în aceeași flanare aparent fără țintă, prin străduțele pitorești, cu nume sonore — via della Stamperia, via del Tritone, via del Nazareno, via di Propaganda Fide — și ajunseră în nu mai puțin pitoreasca și celebra Piață a Spaniei, cu povîrnișul ei de scări, ca un decor de teatru, urcînd spre biserica della Trinità dei Monti, înecată, sub lumina soarelui primăvăratic, într-un ocean de azalee, magnolii, cipreși și oleandri. Ca de fiecare dată cînd poposise pe treptele acestei scări, și acum Teofil își aminti zîmbind de nostalgia cu care îi povestea mai-că-sa, în urmă cu ani, despre un film ce rulase în adolescența ei, „Fetele din piața Spaniei", film care îi rămăsese neobișnuit de puternic întipărit în memorie.

Nu avu însă prea mult timp de nostalgii surîzătoare, căci sus, în capul scărilor, îi zări pe Soerensen și Jercan, care priveau cu atîta încordare un punct anume din spatele său, încît și el întoarse instinctiv ochii, smulgînd-o, prin acest gest brusc, pe Ștefania din reveria în care era cufundată. Amîndoi cercetară îndelung întinsul însorit al pieței, dar nu remarcară altceva decît zumzăitoarea forfotă a turiștilor care, la acea oră de după-amiază, făceau obligatoriul „tur al siestei", recomandat în toate prospectele turistice ca „un antidot sigur împotriva sedentarismului obez".

Cînd ridică din nou privirea, Teofil nu-i mai zări nici pe cei doi „îngeri păzitori" : dispăruseră undeva, în spatele îmbelșugatelor boschete de flori sudice cu miresme tari, care îmbălsămau împrejurimile vastei piețe.

În clipa următoare, ochii îi căzură pe cadranul orologiului ce împodobea clopotnița maiestuoasei biserici a Trinității : era patru și jumătate. Furați de vraja hoinărelii printr-o Romă primăvăratică și atotîmbietoare, uitaseră pur și simplu că la cinci trebuiau să fie prezenți într-un anume loc.

Pentru a nu întîrzia la întîlnire, Teofil o trase pe Ștefania după el, într-o grabă nebună, pînă la cea mai apropiată stație de biomobile automate, un soi de taxiuri terestre fără șoferi, la care „achitarea" taxei, după încheierea cursei, într-o „pușculiță" situată lîngă tabloul de comandă, asigura deschiderea automată a ușilor : altminteri riscai să rămîi „prizonierul" vehiculului. Trecură în viteză podul Garibaldi, care leagă cartierele centrale de Trastevere, și, după ce traversară piața Sonnino și via della Lungara, ajunseră la poalele unei coline înverzite, faimosul Gianicolo, consacrat odinioară cultului lui Ianus.

Aici, după ce opriră biomobilul și „achitară" taxa marcată pe contor, coborîră spre a face restul drumului pe jos : Teofil îi explicase Ștefaniei că, în

preajma locului de întîlnire, trebuie să fie foarte atenți, să examineze cu ochii în patru împrejurimile. Arborînd, deci, din nou aerul ușor distrat al turiștilor doritori numai să-și piardă timpul cît mai agreabil, urcară colina, înconjurară admirativ intrarea vilei Doria, poposiră cîteva clipe în fața marii biserici a Sfîntului Pancrațiu, construită inițial în secolul al V-lea, în stilul primelor basilici creștine, și refăcută apoi, în secolul al XVIII-lea, după gustul altei epoci. În timp ce Teofil, folosind din plin informațiile culese cu prilejul precedentelor sale vizite prin aceste locuri, poza în cunoscător, alunecînd pe panta unei cozerii ușor teatrale, menite, în închipuirea sa, să înlăture orice bănuieli referitoare la scopul acestui itinerar mai puțin obișnuit pentru vizitatorii de toate zilele ai cetății eterne, Ștefania își rătăcea din cînd în cînd privirea spre un portic apropiat pe al cărui frontispiciu sclipea inscripția : „Catacombele Sfîntului Pancrațiu".

La un moment dat îl văzură pe Horia Bog. Învestmîntat într-un costum extravagant și pestriț, de Don Juan solitar în căutare de aventuri facile, spătosul locotenent rotea un baston fantezist de bambus cu aerul cuiva contrariat că, prin aceste locuri sacre, nu i se ivește nici o posibilitate de a-și pune în valoare darurile de seducător inveterat. După cîteva clipe, plictisit parcă de această atmosferă prea solemnă, se îndreaptă cu pași leneși spre porticul cu frontispiciu intrînd agale în catacombe.

Fără să mai aștepte alt semnal, cei doi tineri se îndreptară și ei către același portic. Afișînd o vie curiozitate față de acest loc straniu, intrară și ei pe sub bolți. În momentul următor, o ușă grea de stejar se închise în urma lor și, cîteva clipe, rămaseră într-un întuneric atît de dens, încît Ștefania scăpă un mic țipăt înfiorat.

Dură numai o secundă pînă cînd se aprinse un soi de lampadar fluorescent, care smulse înghețatul coridor al catacombelor din bezna de adineauri. Și,

spre marea surpriză a Ştefaniei şi a lui Teofil, îi văzură aşezaţi pe nişte bănci noduroase — puse, probabil, pentru vizitatorii osteniţi — pe Bog, Soerensen şi Jercan, însoţiţi de o femeie înaltă şi suplă, cu un ten brunet, de meridională, cu ochii mari, smaraldii, îmbrăcată în haine de... călugăriţă. De-abia acum tinerii îşi dădură seama că o mai văzuseră, cu cîteva minute înainte, pe această călugăriţă în jurul bisericii Sfîntului Pancraţiu, prezenţa ei considerînd-o pe deplin firească într-un asemenea loc consacrat celor sfinte.

— E Linda Ferrari, reprezentantă a poliţiei italiene la Interpol — o recomandă Ambrozie Jercan fără nici o altă întroducere. A fost împuternicită să ne ajute pe tot timpul cît vom avea de-a face cu amicii noştri pe teritoriul italian...

Scoţîndu-şi camilafca greoaie şi lăsînd să i se reverse pe umeri un păr frumos, negru ca abanosul, Linda Ferrari le zîmbi, dezvăluindu-şi dantura albă şi perfectă. Avea un zîmbet senin şi cald, fără nimic provocator sau senzual.

— Acum, după ce prezentările au fost făcute — vorbi ea într-o românească desăvîrşită, cu un uşor accent care-i îndulcea, abia resimţit, pronunţarea — e cazul să trecem la treburile pe care avem să le rezolvăm. Nu vă miraţi că vorbesc româneşte — surîse din nou celor doi tineri, văzînd mirarea ivită pe chipurile lor — specialitatea mea e filologia romanică, am făcut chiar şi un mic stagiu la universitatea bucureşteană, acum cîţiva ani...

— Precum cred că aţi observat — reluă Jercan, adresîndu-se direct tinerilor — apariţia voastră la Roma n-a trecut neremarcată, chiar de la sosirea la Stazione Termini. Individul care a vrut să subtilizeze valiza s-a urcat în monorai de la Trieste şi avem toate motivele să credem că nu era un borfaş ordinar, deşi vroia să pară ca atare. Faptul că dădea mereu tîrcoale compartimentului în care călătoreaţi

ni l-a făcut de îndată suspect. În piaţa Spaniei, l-am zărit din nou pe urma voastră...

Teofil o privi pe Ştefania şi fu frapat de calmul angelic cu care logodnica sa primise această veste : părea că s-a împăcat definitiv cu ideea acestei existenţe aventuroase, supuse tuturor primejdiilor, unele pe care nici măcar nu le putea realiza, chiar de şi-ar fi pus din plin imaginaţia la contribuţie. Era o schimbare de 180 de grade în modul de a fi şi de a gîndi al acestei, altădată, atît de sfioase şi temătoare profesoare de filozofie, pentru care păreau să fie de neconceput alte aventuri decît cele ale gîndirii.

— Important este însă să ştim — vorbi Ştefania apăsat — unde se găseşte Pamfil Orleanu şi de ce nu şi-a făcut el însuşi pînă în prezent apariţia. Căci, după cîte îmi dau seama, rostul prezenţei noastre aici acesta este : să-l facem să iasă din bîrlog şi să ne apară eventual în întîmpinare...

Observînd că, pentru întîia oară, Ştefania nu-l mai numise pe respectivul „unchiul Pamfil" — de unde era lesne de dedus că începuse să pună la îndoială rudenia la care păruse să ţină atît de mult — Teofil continua să-şi privească logodnica de parcă s-ar fi aşteptat la noi şi noi surprize. Fata însă nu dădea nici o importanţă acestor priviri uimite, interesată doar să primească un răspuns la întrebare.

— De domnul Pamfil Orleanu — interveni Horia Bog în discuţie — n-am izbucnit să dau nici eu, deşi mă aflu de o săptămînă în Peninsulă şi, deşi, cu sprijinul amabil al bunei noastre colege Linda Ferrari — şi îi zîmbi „călugăriţei" curtenitor, vrînd parcă să-şi adeverească travestiul de seducător în vacanţă — am cotrobăit prin toate cotloanele pe unde asemenea indivizi obişnuiesc să se ascundă de ochii indiscreţi...

— L-am găsit în schimb — îi răspunse „călugăriţa" cu un surîs la fel de drăgălaş — pe acel domn Ottavio Ermani care, se pare, lucrează mînă-n mînă

cu numitul Orleanu. Acest Ermani locuieşte cea mai mare parte din an într-o vilă somptuoasă la Anacapri, justificînd traiul mai mult decît opulent pe care-l duce printr-o extrem de suspectă moştenire picată de la un văr din America...

— N-ar strica, poate, să adaugi, dragă Linda — îi zîmbi Horia Bog cu acelaşi aer cuceritor — că domnul Ottavio Ermani lipseşte lungi perioade din an, chipurile, pentru a vizita, cu iahtul său personal, propulsat de un mic motoraş cu energie nucleară, nişte plantaţii pe care zice că le stăpîneşte undeva, în emisfera australă...

Un timp domni tăcerea în acest colţ ferit al catacombelor Sfîntului Pancraţiu, în care cîţiva oameni păreau să poarte o convorbire academică despre martiriul primilor creştini, a căror cutremurătoare mărturii se aflau la cîţiva paşi de ei. Părea că, odată deşertat sacul amănuntelor culese pînă atunci, ajunseseră, de fapt, la un impas. Folosindu-se de împrejurarea că nu vorbise pînă în clipa aceea, micul şi bondocul Henryk Soerensen îşi tot ştergea ochelarii enormi, cu o osîrdie care vădea ceva mai mult decît simpla nevoie de a elimina impurităţile de pe lentile.

— Aţi auzit, domnii mei — vorbi, în sfîrşit, în engleza sa impecabilă, atrăgînd imediat privirile tuturor asupra sa — de ceea ce se numeşte „cryptocraţie“ ? Nu mă îndoiesc — adăugă, după cîteva clipe de gîndire — că, măcar ca rezonanţă, noţiunea aceasta v-a trecut pe la urechi : nu ştiu dacă aţi reflectat îndeajuns la semnificaţiile şi, mai ales, la consecinţele ei...

— Bine, dar ce legătură poate fi — se făcu, pentru prima dată, auzit şi glasul lui Teofil — între intenţia de a utiliza în scop criminal o descoperire şi „cryptocraţia“ aceea a dumitale ?

Soerensen îşi puse ochelarii şi îl contemplă îndelung pe Teofil, de parcă i s-ar fi ivit în faţă o

făptură stranie. Apoi se ridică și începu să vorbească metodic, ca de la catedră :

— Tocmai de aici începe și aici sfîrșește orice autentică cryptocrație : de la aspirația de a guverna în secret destinele altora, poate chiar ale întregii umanități, bazîndu-te pe forța de fascinație și, eventual, de teroare a unei descoperiri ale cărei aplicații sînt încă necunoscute în toate urmările lor posibile. Și dacă vreți să știți — reluă după o scurtă pauză — opinia mea e că tocmai un asemenea țel urmăresc cei care vor acum să folosească descoperirea dumneavoastră, domnule Dumitrașcu !

— E mai mult decît un grăunte de adevăr în spusele colegului nostru Soerensen — își potrivi Linda Ferrari o șuviță de păr negru și cîrlionțat peste sutana cenușie de călugăriță. Nu ar fi, dealtfel, primul caz în istorie : tentația de a mînui din umbră sforile tainice ale destinului mulțimilor, de a le dirija mișcările după propria voință, ca într-un sinistru teatru de marionete în care se joacă, de fapt, drama supraviețuirii lor ca speță, a mai orbit nu o dată niște minți răvășite de mania grandorii.

Lui Teofil i se păru că discuția alunecă pe o pantă care nu mai avea nimic comun cu ceea ce îi adusese aici : se mira numai de faptul că oameni atît de serioși și sobri — cel puțin din cîte îi cunoscuse la București — ca acești tineri locotenenți Horia Bog și Ambrozie Jercan se lasă antrenați în asemenea speculații.

În definitiv — se întreba el — ce însemnătate are țelul — declarat sau nu — al utilizării pe care voiau s-o dea indivizii aceia descoperirii sale ? Principalul era că nu avea nici în clin, nici în mînecă cu mobilurile științifice care îl mînaseră pe el și de la care nu înțelegea să abdice nici o iotă.

— Acuma — dovedi, încă o dată, Ștefania realismul deconcertant cu care îl surprindea mereu pe Teofil — nu cred că avem altceva de făcut decît să

ne apropiem şi mai mult de „gura lupului“ pentru a încerca să-l ispitim...

— Să ne deplasăm, adică, pe insula Capri, poate chiar la Anacapri, în vecinătatea vilei domnului Ottavio Ermani — îi descifră Linda Ferrari, cu un zîmbet, gîndul.

— De ce nu ? reluă ideea Jercan. Poate că, în felul acesta, o să-i obligăm să iasă din expectativă ? !

Henryk Soerensen nu părea a fi nici de data asta de acord. Îşi scosese din nou ochelarii imenşi, pe care îi tot curăţa, cu un petic din piele de căprioară, de parcă s-ar fi adunat iar toată murdăria catacombelor între ramele groase de baga.

— Cred că nu trebuie să scoatem lucrurile din făgaşurile lor firești. Şi nici să le grăbim dincolo de viteza lor normală pentru a nu risca un accident, poate, ireparabil. Căci orice mişcare greşită, în acest moment, pare-se, hotărîtor nu numai pentru noi, dar şi pentru cei urmăriţi de noi, poate să-i influenţeze nu în a renunţa la obiectivele enigmatice pe care le vizează, ci în a se grăbi să le pună, la modul disperat, în aplicare...

Logica de fier a acestui avertisment nu putea fi neglijată : la urma urmelor, gîndi Teofil, ce era mai important pentru ei toţi, să-i atragă pe membrii acestui ciudat şi încă nedovedit complot într-o cursă, spre a se demasca, sau să-i împiedice să-şi traducă în fapt eventualele planuri ? Ce valoare putea avea chiar şi cea mai teribilă, mai irefutabilă demascare dacă „recompensa“ ei ar fi trebuit să fie declanşarea unei maşinării cu urmări implacabile ? Dilema nu mai era de ordin pur etic, deoarece atingea, în fond, însăşi chestiunea esenţială a supravieţuirii speţei umane.

— Poate că n-ar strica să acţionăm în aşa fel încît să le forţăm cu bună ştiinţă mîna acestor domni...

Teofil întoarse privirea : da, cu toate că nu-i venea încă să creadă, cea care făcuse propunerea era

însăşi Ştefania. O lansase pe cel mai firesc şi mai nonşalant ton cu putinţă, cu un desăvîrşit sînge rece, ca şi cum ar fi fost vorba de o plimbare de agrement şi nu de o provocare, în deplină cunoştinţă de cauză, a unui pericol mortal. Totul căpăta aspectul unui badinaj monden, al unui joc cu hazardul, al unui duel ingenuu şi gratuit cu un destin ale cărui contururi erau, probabil, pentru ea, învăluite în cele mai dense neguri.

Bondocul Soerensen sărise din nou de la locul său şi începuse să străbată cu paşi mici şi repezi spaţiul strîmt smuls de lampadarul fluorescent din bezna grea a catacombelor. Era într-o stare de surescitare cum nu-l mai văzuseră pînă atunci : îşi aprinsese, pentru întîia oară de cînd se aflau împreună, un trabuc uriaş şi se pornise să pufăie ca o locomotivă veche cu aburi aflată sub presiune. Din cînd în cînd îşi ridica pe nasul bont ochelarii imenşi care cădeau mereu, dîndu-i de furcă.

— Mi se pare, domnii mei — vorbi, în sfîrşit, cu vocea uşor piţigăiată de emoţie — că nu avem voie să tratăm în joacă lucruri de care poate depinde viaţa sau moartea a milioane de oameni. Ar fi, din partea noastră, o probă de superficialitate nepermisă dacă am transforma această misiune într-o simplă vînătoare detectivistică.

Într-adevăr — îşi zise Teofil, contemplîndu-şi mai departe logodnica, mînat de dorinţa de a descoperi resorturile acelor schimbări care îl făceau s-o vadă într-altă lumină decît pînă atunci — Ştefania cea de acum creează adesea impresia, poate chiar fără să-şi dea seama, a unui vînător pus cu tot dinadinsul pe urma prăzii, fără să se gîndească la altceva decît la plăcerea neînfrînată a actului în sine al vînătorii. Deşi se simţea intens şi straniu privită, fata nu se sinchisea, fiind absorbită de dialogul în care se implicase total şi fără rezerve.

— Opinia mea — interveni Linda Ferrari cu glasul ei cald, liniştitor — concordă întrucîtva cu cea

a bunului meu prieten Henryk Soerensen. E adevărat, n-avem voie să întreprindem nimic fără un examen temeinic și aprofundat al tuturor consecințelor posibile. Dar aceasta nu înseamnă — și îi surise fermecător lui Soerensen — în nici un caz să rămînem cu brațele încrucișate de teama provocării unui deznodămînt ireversibil. Cred că nici Henryk nu gîndește în felul acesta...

— Atunci ce propui, dragă Linda ? o întrerupse bondocul, trăgînd și mai vîrtos din trabuc și mutîndu-și cu și mai multă nervozitate ochelarii spre vîrful nasului.

— Fii liniștit — îi răspunse „călugărița", luîndu-l cu un gest mîngîietor de mînă și așezîndu-l la locul lui, pe una din băncile acelea noduroase — am și o propunere concretă. Anume ca prietenii noștri români să plece chiar mîine la Napoli, tot ca niște turiști în căutare de priveliști noi, cum au apărut și pînă acum. Și, în același timp, să ne mutăm și noi cartierul general pe lîngă craterul Vezuviului. De ce ? Pur și simplu, ca să fim mai aproape de Anacapri, locul unde presupunem că se află, la ora asta, domnii pe care-i urmărim...

...Era ora zece, a doua zi, cînd unul din „taxiurile aeriene", care făceau, la fiecare zece minute, cursa Roma-Napoli, îi depuse pe cei doi tineri români aproape de faimosul port Santa Lucia, cîntat de celebri rapsozi ai bel-canto-ului napolitan. Hotelul unde își reținuseră camerele, încă de la Roma, era luxosul „Excelsior", situat pe via Partenope, chiar pe malul mării. Teofil mai locuise, cu doi ani în urmă, în acest hotel, cu prilejul unei consfătuiri privind metodele moderne de organizare a laboratoarelor științifice, una din primele manifestări internaționale la care îl trimisese, la începuturile colaborării lor, profesorul Zamfir Ghervase. Se întorsese de la acea consfătuire cu anumite idei înnoitoare pe care, cu fervoarea bătăioasă a tinereții, le-ar fi vrut de îndată aplicate. De aici, de altminteri,

izbucnise și primul său conflict cu directorul institutului care, fără a fi neapărat un retrograd, nu agrea modificările spectaculoase, introduse așa, din senin.

La prima încercare de a-i împărtăși Ștefaniei amintirile sale legate de acest hotel, fu din nou frapat de indiferența aproape ostentativă cu care lua cunoștință logodnica sa de tot ce nu era în nemijlocite raporturi cu „vînatul" pe care-l urmăreau. Fata ieșise în balconul apartamentului pe care-l ocupa și scruta cu atenție încordată marea, scăldată în aurul distilat al fantasticei revărsări solare. Orizontul era înecat în lumină, totul sclipea sub fluxul torențial al luminii.

— Unde se găsește Capri ? întrebă brusc, nu cu firească, pe deplin explicabila curiozitate a omului poposit pentru întîia oară într-un atît de celebru loc de atracție turistică, ci cu un soi de încrîncenare tulbure, de obsedată.

O privi cîteva clipe tăcut — nu se putea încă obișnui cu această stare a Ștefaniei de continuă tensiune interioară — apoi îi răspunse cu o voită detașare :

— Nu se zărește de aici, e prea departe, pînă acolo sînt cîteva ore cu hidroglisorul. Și, dealtfel, nu cred că e vreo grabă să te preocupe într-atît această insulă...

Fata se mulțumi să zîmbească bizar, probabil unui gînd lăuntric, apoi declară că-i este o foame de lup.

În clipa cînd se pregăteau să părăsească balconul, Ștefania îl apucă strîns de mînă și îi făcu semn să întoarcă privirea spre cheiul ce se desfășura în toată lungimea esplanadei. Căutînd să pară cît mai natural, Teofil se așeză, cu un aer de osteneală, în șezlongul din balcon și contemplă, cu o supremă delectare, peisajul de la țărm. La început nu i se păru nimic vrednic de atenție : obișnuitele iole brăzdau întinsul verzui al golfului cu pînzele lor

multicolore înfruntînd briza uşoară a amiezii. Fu izbit însă, la un moment dat, de o anume scînteiere ciudată care venea din direcţia unui iaht ancorat la chei. La o privire mai atentă, îşi dădu seama că nu putea fi vorba decît de un binoclu sau un aparat de fotografiat foarte puternic, care era aţintit, fără putinţă de tăgadă, spre balconul lor. Cine se afla în iaht nu putea distinge, distanţa era prea mare, dar era limpede că, şi de data asta, sosirea lor stîrnise curiozitatea cuiva, dornic să fie la curent cu felul cum îşi petrec timpul.

— E cazul să nu-şi mai obosească atîta ochii aceşti domni, dacă vor neapărat să ne vadă — vorbi Ştefania, cu un soi de aţîţare întreţinută de aceeaşi tensiune interioară. Te rog, deci, iubitul meu Teofil, să mă duci la cel mai elegant şi mai frecventat restaurant napolitan, vreau să văd în jurul meu lume, cît mai multă şi cît mai felurită lume...

Dorinţa şi-o exprimase nu cu răsfăţul detaşat şi frivol al femeii ahtiate să se afişeze, ci cu acea voinţă dură de înfruntare a primejdiei ce devenise laitmotivul atitudinilor sale.

La ora prînzului, cînd parcă întregul Napoli se adunase pe chei — îndeosebi turiştii, o mulţime de gură-cască desfătîndu-şi privirile cu enorma diademă lichidă a mării — Teofil şi Ştefania coborîră din camere, îndreptîndu-se către ieşirea din hotel. Căldura zăpuşitoare — în pofida aerului condiţionat şi a micilor instalaţii individuale, ataşate de buzunarele hainelor şi bluzelor, pentru oxigenare — alungase, în general, lumea din interioare către malul mării, unde briza făcea aerul cît de cît respirabil. Contrastul dintre ploile abundente, care transformaseră primăvara bucureşteană într-o toamnă prematură, şi acest zăduf cvasiestival îi accentua lui Teofil senzaţia de nefiresc.

Nu apucaseră încă să facă doi paşi pe stradă, cînd în faţa lor se proţăpi, cu o umbreluţă de soare îndreptată spre Ştefania, o femeie cu un chip de

broscoi bulbucat, cu părul colorat într-un violet închis, cu un costum-pijama pe care se aglomerase un întreg parc ornitologic.

— Golconda ! Golconda Sindbad în persoană — exclamă în cea mai pură românească această bizară făptură, repezindu-se s-o îmbrăţişeze pe fată.

— Cred că faceţi o extraordinară confuzie — reuşi Ştefania să se debaraseze de exaltata efuziune a necunoscutei. Mă confundaţi, stimată doamnă, cu mama mea...

O clipă descumpănită, femeia cu mutră de broască se retrase cîţiva paşi, ca pentru a sesiza mai bine în ce constă confuzia. Abia în clipa aceea păru să-şi dea seama că fiinţa din faţa ei n-ar fi putut avea, în nici un caz, vîrsta Golcondei Sindbad.

— Da, ştiu că avea o fiică — murmură după un scurt răstimp — dar în ruptul capului n-aş fi bănuit că poate exista o asemănare atît de formidabilă !

Într-o clipită, lui Teofil i se păru că-i zăreşte, la oarecare distanţă în spatele necunoscutei, pe Henryk Soerensen şi Linda Ferrari, flanînd la braţ pe chei, cu un aer jovial şi dezinvolt. Se pierdură apoi în mulţimea de plimbăreţi atît de rapid, încît tînărul se întrebă dacă n-a avut cumva o halucinaţie.

— Mi-au mai spus şi alţii, doamnă, că semăn mult cu mama, în orice caz, eu vă mulţumesc pentru amabilitate — vorbi Ştefania, vizibil enervată şi dorind să scape cît mai repede de această persoană, a cărei apariţie le strica planurile.

— Fără îndoială că mergeaţi la un restaurant să prînziţi — exclamă chipul de broască. Sînteţi invitaţii mei la una din cele mai elegante locande napolitane, „Ciro", de pe Borgo Marinaro, unde sînt coproprietară de cîţiva ani...

— Tocmai spre zona aceea ne îndreptam şi noi — se grăbi Teofil să curme ezitarea Ştefaniei. Ştii, draga mea — se adresă el fetei — e un local cu muzică napolitană, foarte frecventat, deoarece se

găsește în cel mai pitoresc loc al orașului, în faimosul golf Santa Lucia. Și, apoi, nici nu e departe de aici...

Argumentele părură s-o convingă pe fată, care îi surîse cald intrusei, mulțumindu-i pentru invitație.

Pe drum, doamna atît de viu împopoțonată și care, la o privire mai atentă, arăta a fi trecută multișor de cincizeci de ani, le relată într-un ritm de mitralieră dezlănțuită că o cheamă Natalia Ursuleac, că a fost și ea, în urmă cu, mă rog, un anume răstimp, artistă de circ, acrobată la trapez, că a plecat de o bună bucată de vreme din țară și că, în timpul unui turneu, s-a îndrăgostit de ea un restaurator italian, un anume Bruno Ingrao, care nu i-a mai îngăduit să apară în arenă. Acest domn Ingrao, care era un crai fără pereche, i-a transformat viața într-un calvar, dar într-o bună zi a binevoit să dea ortul popii, lăsînd-o cu un restaurant, pe care nu l-a putut administra singură, ceea ce a îndemnat-o să-și ia un asociat. Odată cu decesul soțului și-a reluat numele de fată, așa că azi îi zice tot Natalia Ursuleac.

Cu toate că locanda „Ciro" era, la ora aceea, destul de aglomerată, li se găsi imediat o masă, la care fură instalați cu multă curtoazie, ca niște oaspeți de onoare ai „patroanei". Bulbucîndu-și și mai mult ochii exoftalmici, „patroana" dădu cîteva ordine scurte și în jurul lor începură să roiască tot felul de chelneri și picoli, prefăcîndu-le masa într-o autentică expoziție gastronomică. Îmbiați și de muzica orchestrei de mandoline, care interpreta un repertoriu napolitan cîntat după toate regulile stilului languros, ca și de un Chianti rosso menit să dea frîu liber chiar și apetitului unor inveterați anahoreți, tinerii nu se lăsară prea mult rugați ca să se înfrupte cu poftă, spre neascunsa satisfacție a „patroanei", din bunătățile cu atîta grație oferite.

— Neîndoielnic — vorbi Natalia Ursuleac, care se mulțumea doar „să ciugulească“ din bucatele pe care chelnerii le succedau cu repeziciune uimitoare, schimbînd mereu farfuriile — eu știam că buna mea prietenă Golconda Sindbad a murit în acel groaznic accident, care m-a urmărit luni de-a rîndul ca un coșmar. Dar asemănarea era atît de frapantă, scumpa mea fetiță, încît, un moment, am avut halucinația că biata Golconda a reînviat. Iartă-mă, te rog, poate și dumitale ți s-a întîmplat așa ceva, dar am trăit, în momentul acela, sentimentul unei enigmatice întoarceri de-a lungul acestui fluviu ireversibil care e timpul...

Ușoara prețiozitate a vorbirii, presărate pe alocuri cu ingrediente provenite dintr-o anume beletristică cu iz filozofard, i se păru cumva cunoscută lui Teofil, dar își zise că, în fond, aceleași modalități de exprimare se pot întîlni la oameni dintre cei mai diverși, de altminteri fără nici o semnificație aparte. Un singur gînd nu-i dădea pace : oare întîlnirea din pragul hotelului „Excelsior“ să fi fost chiar atît de întîmplătoare cum părea la întîia vedere ? Firește, știa din matematici și din fizica teoretică, poate mai bine decît alții, că există un grad anumit de probabilitate chiar și a celor mai ciudate coincidențe. Numai că în ce măsură putea fi vorba de coincidențe în vîrtejul încîlcit al întîmplărilor acestora în care erau ei implicați ? Aici începea și tot aici sfîrșea orice întrebare care era în legătură cu misiunea lor.

— Spune-mi acum — se interesă, în continuare, „signora Natalia“ — ce mai face bătrînul lup de mare Ieronim Hamza, acest inegalabil as al navigației pe oceanele învolburate ale circului ?

Teofil se aștepta ca această întrebare, pusă atît de frontal, s-o zguduie pe Ștefania, plonjînd-o din nou în negura de amintiri din care tocmai reușise să evadeze.

— Acum cinci zile l-am înmormîntat — răspunse însă fata pe un ton strict informativ, fără nici o undă de participare emoțională, de parcă ar fi fost vorba de un străin.

O clipă Teofil avu impresia că femeia în pijama ornitologică se va prăbuși într-un leșin de efect, dar, în momentul următor, ochii aproape ieșiți din orbite și culoarea cenușiu-verzuie pe care o căpătaseră obrajii îl făcură să înțeleagă proporția reală a surprizei, tulburarea buimacă în care o azvîrlise vestea.

— Da, da — murmură ea, după o lungă pauză, cu vocea înecată — nici tu nu l-ai iubit pe bietul Ieronim... cum nu l-a iubit, dacă vrei să știi, nici maică-ta... Altfel nu vorbeai cu atîta nepăsare de moartea lui...

Remarca Nataliei Ursuleac avu darul s-o trezească, un crîmpei de secundă, pe Ștefania, care se îmbujoră, schițînd o grimasă vinovată. Își face acum învinuiri, gîndi înciudat Teofil, nu pentru sloiul acela de indiferență care-i înghețase glasul în clipa cînd amintise de dispariția lui Ieronim Hamza, ci pentru că nu fusese suficient de abilă să-l mascheze.

— Să știți că a fost o lovitură grea pentru mine. În primele zile, martor mi-e logodnicul meu, aici de față, n-am fost în stare de nimic — încercă Ștefania s-o repare. Dealtfel, el a avut ideea acestei călătorii, ca să mai uit de durerea unei pierderi pe care nimic și nimeni n-o va putea înlocui...

— E adevărat, doamnă Ursuleac — îi sări Teofil în ajutor — în primele ceasuri am crezut că o s-o pierd și pe Ștefania, atît de adînc fusese afectată...

Femeia cu ochi bulbucați și cu pijama multicoloră continua să clatine trist din cap, ca și cum ar fi fost subit potopită de o avalanșă de gînduri amare cu privire la întreaga mizerie a ființei umane. După cîteva clipe însă îi reveniră culorile în obraji și izbucni indignată :

— Bine, dar e de necrezut, bunul meu prieten Emanuel Perez de-abia s-a întors din România şi nu mi-a povestit absolut nimic despre moartea lui Ieronim Hamza ! Cine ştie, poate pentru că între ei a fost cîndva un conflict legat tocmai de Golconda...

La auzul numelui respectiv, Teofil trebui să-şi muşte adînc buzele ca să nu se dea de gol prin vreo exclamaţie nepotrivită. Doar Ştefania, cu un sînge rece de care Teofil nu contenea să se tot minuneze, afişa o totală indiferenţă, ca şi cum ar fi fost rostit numele vreunui locuitor al altei planete.

— Cine e acest domn ? întrebă ea cu ingenuitate, privind-o drept în ochi pe Natalia Ursuleac.

— Un fost artist de circ — întoarse privirea „signora Natalia", chipurile pentru a comanda o nouă butelcă de Chianti rosso.

O secundă mai tîrziu, Teofil îl observă pe Horia Bog, în aceeaşi vestimentaţie năstruşnică pe care o arborase la catacombele Sfîntului Pancraţiu, intrînd în locandă cu aerul cuiva care caută, fără prea mulţi sorţi de izbîndă, o masă liberă şi, eventual, o companie plăcută. Negăsind nici una, nici cealaltă, ieşi cu o mină profund plictisită, dar, din prag, făcu un semn uşor cu bastonul spre strada năpădită de arşiţa amiezii, ca un fel de invitaţie.

Pus pe frigare de acest gest expresiv, Teofil îşi scormonea febril mintea să găsească un motiv cît de cît plauzibil pentru a da curs invitaţiei atît de elocvente a lui Bog. Se temea mai ales de vreo gafă involuntară a Ştefaniei care — angrenată în convorbirea cu Natalia Ursuleac — ar fi fost în stare să riposteze încercării sale de a o scoate din locandă prin cine ştie ce întrebare cu un anume sens.

— Ne-a făcut o deosebită plăcere să vă cunoaştem şi vă mulţumim din adîncul inimii pentru această atît de românească ospitalitate — îl scoase, neaşteptat, din încurcătură însăşi fata — dar avem programată o vizită, împreună cu nişte amici ita-

lieni, specialiști în capodoperele Renașterii, la muzeul Capodimonte...

Gesticulînd cu vioiciune și rătăcind mereu, cu ochii ei de broască, de la unul la altul, „signora Natalia“ declară că n-a mai avut de multă vreme o asemenea bucurie ca aceea de a-i întîlni pe acești „compatrioți atît de simpatici“ și îi invită ca, ori de cîte ori n-au altceva mai bun de făcut, s-o viziteze, fie aici, la „Ciro“, fie la ea acasă, pe Corso Umberto.

— Și acum, unde o fi Bog ? întrebă deodată Ștefania, după ce se îndepărtaseră vreo sută de metri de restaurant.

Întrebarea dovedea că, deși păruse atît de absorbită de conversația cu femeia în pijama ornitologică, fata urmărise cu atenție și ce se petrecea în jur.

Bog le apăru în față la o cotitură a falezei ce ducea spre promontoriul unde se înălțau zidurile masive, de fortăreață medievală, ale celebrului castel Dell'Ovo. Se îndrepta cu pași agale spre acea viguroasă construcție sortită odinioară apărării regatului napolitan dinspre mare. Îl urmară.

La ora aceea de după-amiază toridă mulțimea de gură-cască se împuținase. Doar cîțiva pescari încăpățînați rămăseseră pe țărm să-și mai încerce norocul cu undița. Printre ruinele vechiului bastion nu zăriră, la început, pe nimeni în afară de Bog. Abia după cîteva clipe de așteptare se iviră, de după un colț al fortăreței, ca niște curioși care nu se mai puteau despărți de aceste locuri pasionante, Henryk Soerensen și Linda Ferrari.

— Jercan supraveghează, în clipa asta, iahtul acela de unde ați fost fotografiați sau, poate, chiar filmați azi-dimineață — se crezu Bog dator să-i informeze. Iar pe voi v-am invitat să veniți aici pentru că e timpul să acționați. Dar, în privința asta, Linda o să vă explice mai exact ce trebuie să faceți...

— Foarte amabil, ca întotdeauna, amicul Horia Bog îmi supraapreciază capacitățile — zîmbi Linda,

care renunțase la vestimentația, atît de nefirească, de călugăriță, fiind îmbrăcată acum cu un costum simplu, din catifea vernil, ce îi punea și mai sugestiv în relief farmecul de creolă. Voi încerca, totuși. Planul pe care o să vi-l expun îl privește, deocamdată, numai pe amicul nostru Teofil Dumitrașcu, primul ce va intra în acțiune...

Contrariată, Ștefania întoarse brusc privirea spre logodnicul ei, care nu părea deloc să realizeze încă însemnătatea și, mai ales, semnificația reală a cuvintelor brunetei Linda : tînărul zîmbea unui gînd tainic, iar în clipa cînd toți își ațintiră ochii spre el, se simți parcă jenat, ca și cum ar fi fost surprins într-un flagrant delict. Delictul era, la drept vorbind, minor : uitase pentru cîteva secunde că se găsește între ruinele acestea napolitane și se revedea în laboratorul său bucureștean, acolo unde era cu adevărat lumea lui, de aparate și formule, de strădanii nebuloase și iluminări neașteptate, singura ume, dealtfel, în care se socotea „acasă".

— Și care ar trebui să fie acea acțiune ? întrebă el după un oarecare răstimp, începînd să-și dea seama că tăcerea prelungită îl transformase în obiectul atenției tuturor.

— A sosit momentul, după părerea noastră, chiar și a prietenului Soerensen, să încercăm a forța, într-un fel, mîna indivizilor cu care avem de-a face — își reluă explicațiile Linda Ferrari. Ocazia pe care o oferă întîlnirea dumneavoastră de azi cu „signora" Natalia Ursuleac — întîmplătoare sau nu, asta n-avem cum s-o știm, cel puțin deocamdată — trebuie folosită cu multă subtilitate și tact spre a intra în „bîrlogul lupilor"...

— E vorba, deci, să plecăm deîndată la Capri — exclamă nerăbdătoare Ștefania, uitînd într-o clipită că Teofil era, de fapt, cel vizat să acționeze.

— Nu e vorba, în acest moment, de nici un Capri — ripostă Henryk Soerensen, fulgerînd-o cu

privirea din spatele ochelarilor imenși, care îi cădeau mereu pe nasul bont.

Iritată, Ștefania se îmbujoră la față și-și alungă cu un gest enervat un zuluf stacojiu de pe frunte.

— Domnul Teofil Dumitrașcu — continuă, netulburată, Linda Ferrari să expună planul de acțiune — este, neîndoielnic, cel mai potrivit să încerce a lua legătura cu Pamfil Orleanu ori cu Honoré Bresson, în virtutea faptului că, după cum rezultă din toate cele întîmplate pînă acum, *el* este cel care îi interesează. Și, probabil, din foarte serioase motive...

Urmă apoi derularea metodică a unui „film" al evenimentelor previzibile care — povestit cu grație de fermecătoarea Linda și completat cu detalii „pedagogice" de Bog și Soerensen — părea un joc de copii mari, puși pe șotii. În realitate, Teofil avea sentimentul că e azvîrlit în nucleul unui ciclon care înaintează spre ei cu o viteză colosală și că i se încredințează misiunea să oprească sau să direcționeze clocotul învolburat al acestui vîrtej așa, simplu, cu mîinile goale.

VI.

MIRIAPODUL CU UN PICIOR LIPSĂ

La orele prînzului, a doua zi, își făcu apariția la restaurantul „Ciro", de pe Borgo Marinaro, Teofil singur, fără Ștefania. Locanda era la fel de aglomerată ca și în ziua precedentă, dar chelnerii îl recunoscuseră și îi găsiră imediat o masă. Peste cîteva minute, de undeva, din fundul locandei, se ivi și „patroana", de astă dată într-o pijama cu motive

florale, o adevărată grădină botanică în miniatură, etalată cu dezinvoltura unei adolescente.

— Cine-mi ești, cine-mi ești ! îi surîse ea bulbucîndu-și ochii provocator. Ți-ai lăsat logodnica și ai plecat de unul singur în crailîc prin acest oraș al pierzaniei...

Neavînd, deocamdată, nici un interes s-o dezmintă — sau s-o dezamăgească — Teofil zîmbi și el complice. O rugă să-i țină companie în timpul dejunului, mărturisindu-i, pe un ton cît putu mai convingător, că de mult n-a mai întîlnit un interlocutor atît de agreabil. După vreo jumătate de oră de flecăreală, în răstimpul căreia îi povesti tot felul de noutăți cvasimondene din București, o întrebă, coborînd brusc glasul :

— Oare cum aș putea să-l întîlnesc pe domnul Pamfil Orleanu ? Sînt sigur că și dînsul ar fi interesat să mă vadă...

Întrebarea păru s-o lase indiferentă pe „signora" Natalia : doar o privire strecurată furiș către mesele din jur îl făcu pe Teofil să priceapă că, într-o oarecare măsură, interlocutoarea sa a reacționat la candidul său interes pentru acel domn.

— Eu nu cunosc nici un Pamfil Orleanu — vorbi femeia în pijama florală, iar glasul ei răsună destul de puternic ca să fie auzit de eventualele urechi indiscrete din jur. Cum vă place mîncarea de la noi ? urmă o întrebare rostită cu inflexiunile unei gazde grijulii de bunul renume al locandei. Poate doriți încă o porție din specialitatea casei, „pizza napoletana", preparată după o rețetă anume, numai de el știută, de bucătarul nostru. Să știți că merge de minune cu acel Chianti rosso pe care ieri l-ați apreciat atît de mult...

Flecăreala aceasta agrementată de detalii culinare nu izbuti să-l înșele pe Teofil : simțea că, pe undeva. întrebarea lui răspunsese unei așteptări a „patroanei", dar că persista în tonul ei un soi de neîncre-

dere, destul de abil înfășurată în politeţuri gastronomice. Nu-şi dădea încă seama dacă neîncrederea era la adresa lui sau a celor de la mesele învecinate. De aceea se hotărî să aştepte cu răbdare, fără să mai stăruie.

— Cunosc în schimb — şi, în clipa aceea, vocea Nataliei Ursuleac se prefăcu într-un susur abia auzit — pe un anume domn Emanuel Perez, care mi-a mărturisit deunăzi că ar fi foarte doritor să continue o conversaţie deosebit de interesantă, începută la Bucureşti. Bineînţeles, dacă şi interlocutorul său bucureştean ar fi la fel de doritor...

Teofil nu răspunse imediat : se întreba dacă nu cumva e la mijloc o cursă menită să dezvăluie „signorei" Natalia în ce măsură cunoaşte el feluritele identităţi ale personajului de care se interesase. Pentru orice eventualitate decise să fie precaut.

— Numele de Emanuel Perez, deşi ieri ne-aţi spus că a trăit cîndva în România, mie personal nu-mi spune nimic. Şi vă rog să fiţi convinsă că nu-mi amintesc de nici o conversaţie purtată cu vreun domn avînd acest nume. În schimb, îmi aduc foarte bine aminte de o pasionantă convorbire cu domnul Pamfil Orleanu, acum cîteva zile...

Scrutîndu-l îndelung cu ochii ei bulbucaţi, femeia părea că reflectează la sinceritatea — sau lipsa de sinceritate — a acestui tînăr ,altminteri cu înfăţişare de om serios şi cam prea naiv ca să se dedea la subterfugii atît de rafinate. După cîteva minute de gîndire încordată, vorbi cu acelaşi glas susurat :

— Pamfil Orleanu şi Emanuel Perez sînt una şi aceeaşi persoană. Perez e pseudonimul de arenă...

Lui Teofil îi veni destul de greu să arboreze o mină neîncrezătoare : dealtfel, niciodată nu încercase să „joace teatru" în relaţiile cu cei din jur. Cu toată lipsa de exerciţiu, judecînd după zîmbetul li-

nițitor al Nataliei Ursuleac, părea că izbutise s-o convingă.

— Îmi dau perfect seama, domnule Dumitrașcu — îi șopti, pe același ton de mare taină, femeia în pijama florală — că ai de ce să fii suspicios, dar te asigur că nu e cazul. Pe mine nu mă cunoști decît de o zi, deci e firesc să nu-mi acorzi credit integral, dar despre prietenul nostru comun ți-ai putut forma, la București, o părere care să facă inutilă orice suspiciune. Și de altminteri — adăugă după o scurtă pauză — dumneata ți-ai manifestat, adineauri, dorința de a-l vedea...

O clipă Teofil se temu că a apăsat prea mult pe pedala neîncrederii, riscînd, în felul acesta, să rateze posibilitatea întîlnirii solicitate. Instinctul îi spuse însă că, dacă ar fi procedat altfel, riscul ar fi fost mai mare, căci ar fi dat apă la moară cine știe căror bănuieli ale Nataliei Ursuleac și, îndeosebi, ale celor ce o foloseau — acum era cu totul evident — drept emisară, al cărei mandat nici măcar nu era prea limpede.

— Era pe deplin firesc, cred că sînteți de acord cu mine, să nu fac o legătură momentană între cele două nume — surîse el împăciuitor. Dar dumneavoastră reprezentați pentru mine o garanție sigură. Acum — vorbi cu o oarecare ezitare — poate îmi spuneți cum și unde m-aș putea întîlni cu... domnul Perez.

Ca și cum nu i-ar fi auzit întrebarea, „signora" Natalia începu să dea felurite dispoziții chelnerilor ce se foiau în jurul lor : să acorde mai multă atenție mesei cutare, unde se află un cunoscut om politic cu soția, să găsească o masă unui grup de americani cheflii abia intrați în restaurant etc.

— Plimbați-vă diseară cu logodnica, în jurul orei zece, lîngă debarcaderul Diaz, aproape de via Marinella — îi șopti între două dispoziții, apoi se ridică de la masa lui.

Nici Teofil nu mai întîrzie mult la „Ciro". După ce bău ultimul pahar de Chianti rosso, chemă chelnerul care-l servise și, în pofida protestelor acestuia, susținînd sus și tare că nu are voie să primească nimic de la „oaspeții de onoare ai casei", îi achită nota, lăsîndu-i în plus un bacșiș de natură să-i răsplătească din plin zelul ospitalier.

...La ora zece seara, cînd vastele esplanade și faleze se goliseră de mulțimea turiștilor, retrași care prin baruri și cabarete, care în hoteluri și pensiuni să-și facă somnul, Teofil și Ștefania se plimbau braț la braț pe via Marinella. Păreau cufundați într-o acaparantă conversație amoroasă și, din cînd în cînd, contemplau cu priviri nostalgice neogoitul freamăt al valurilor care clipoceau sub faleză, la debarcaderul Diaz.

Zece minute mai tîrziu — tinerii tocmai se întrebau din ochi dacă nu fuseseră victimele unei farse — de cheiul luminat doar de cîteva becuri fluorescente se apropie ușor, fără zgomot, o ambarcațiune ale cărei contururi abia se zăreau. Coborînd treptele ce duceau spre debarcader, Teofil își dădu seama că e vorba de o obișnuită barcă pescărească la vîslele căreia se aflau doi indivizi cu fețele acoperite de niște pălării cu boruri largi.

— Signor Teofilio ?! întrebă unul dintre ei, stîlcindu-i numele într-o italiană cu puternic accent napolitan și neacordînd nici o atenție fetei care îl însoțea.

În momentul cînd „signor Teofilio" îi făcu un semn afirmativ, individul lipi barca de pontonul din lemn ce dădea spre debarcader și îi ajută pe cei doi să urce. Apoi, fără alte vorbe, începu să vîslească împreună cu celălalt, căutînd amîndoi să-și țină chipurile în umbră, cu o discreție ce nu avea, desigur, nici o legătură cu modestia.

Trecu vreo jumătate de oră pînă ce barca ajunse în apropierea unei mici nave albe, în care cei doi tineri recunoscură, fără nici un dubiu, iahtul de

unde fuseseră fotografiați sau filmați în dimineața anterioară. O scară comodă de metal fu coborîtă deîndată și tinerii urcară pe puntea iahtului care, spre marea lor uimire, nu era cufundată într-un întuneric misterios, cum se așteptau, ci scăldată într-o autentică baie de lumini. Mai mult chiar : după ritmurile muzicii care se auzea din salonul ce se afla la înălțimea punții superioare, se părea că nimeriseră în toiul unei vesele petreceri. Cînd reușiră să-și deprindă ochii cu lumina orbitoare revărsată asupra punții, îl zăriră la cîțiva metri în fața lor pe Orleanu, îmbrăcat într-un elegant smoching verde.

— Fiți bine veniți, iubiții mei copii — izbucni el, cu vocea sa sonoră rostogolind, ca într-o cascadă, consoanele și vocalele — în această oază a bucuriei din împărăția lui Neptun !

O oază a bucuriei, într-adevăr, părea prelunga și supla navă, pe ale cărei punți și din ale cărei unghere răzbăteau cadențe muzicale dezlănțuite, hohote de rîs alintate, totul îmbălsămat în vraja unor miresme ce păreau să aducă aici toată bogăția olfactivă a grădinilor orientului ; și, cu adevărat, dacă te uitai mai bine împrejurul tău, erai frapat de mulțimea ghirlandelor de flori multicolore, ce împrăștiau în jurul lor parfumuri îmbătătoare și creau senzația unei sere plutitoare. O seră care — gîndi Teofil — tocmai prin aparenta ei detașare de tot ce era preocupare și grijă prea terestră insufla un sentiment tulbure de neliniște.

— Erați de mult așteptați la petrecerea noastră, o mică serată costumată și dansantă. De altminteri, veșminte de seară sau costume pentru travestiuri amuzante veți găsi, spre a vă pune în ton cu ceilalți, în cabinele ce v-au fost rezervate...

Binevoitoarea și voioasa invitație — căci inflexiunile vocii voiau să fie ale unei invitații — le fusese lansată de un individ cu chipul ciupit de vărsat, cu ochii umbriți de sprîncene mari, stufoase,

care răsărise, într-un smoching roșu, aproape sîngeriu, în conul de umbră pe care-l azvîrlea în urma lui masivul Orleanu. Nu putea fi nici o îndoială : era însuși domnul Ottavio Ermani, proprietarul acestei „oaze" scăldate în lumini.

Pentru Teofil fu, din nou, un moment greu, trebui să depună eforturi ca să nu se vadă pe chipul lui că figura lui Ermani îi este cunoscută ; în schimb, Ștefania îl salută pe căruntul domn în smoching sîngeriu cu un zîmbet dezinvolt, ca și cum abia ieri s-ar fi despărțit de el. Ermani îi răspunse cu o scurtă înclinare a capului.

— Mulțumesc, domnii mei — vorbi ea, cu o voce calin-mondenă, pe care Teofil aproape nu i-o recunoscu — pentru seara asta, pe care aît de mult mi-o doream...

Faptul că le mulțumise în numele ei personal, fără a-l asocia și pe el, nu-l supără pe Teofil atît cît aluzia la plictiseala din care o smulsese insolita petrecere de pe iaht. Își înăbuși însă mîhnirea, gîndindu-se că, în definitiv, Ștefania juca, poate, mai bine teatru decît el și că o oarecare „răceală", neostentativ simulată, ca între logodnici care, din prea multă iubire, se mai și ceartă, nu avea ce să strice impresiei pe care și-o făceau despre ei cei doi domni.

Conduși de o matahală bălaie și puhavă — pe care Ermani le-o prezentase scurt : „valetul meu Ulrich" — Ștefania și Teofil intrară în două cabine învecinate unde, într-adevăr, găsiră tot ce era de trebuință pentru o serată costumată. Pe tînăr îl frapă însă, dintr-o privire, rînduiala lucrurilor din cabină, care părea a fi fost pregătită nu numai pentru o singură seară.

Ieșind după o jumătate de oră, Teofil, care îmbrăcase un sobru costum de seară din catifea albastră, întîlni o Ștefanie transformată în... cosmonaut. Nimic de zis, costumul argintiu, mulat pe trupul tînăr și zvelt, îi punea expresiv în valoare for-

mele feline, chipul de madonă laică înconjurat de zulufii stacojii. O clipă Teofil se întrebă dacă el însuşi n-ar fi trebuit să se înveşmînteze ceva mai excentric, dar Ştefania îl linişti :

— Te-ai orientat excelent, dragul meu — îi şopti ea, după ce îşi rotise, grijulie, privirea în jur — ai ales o ţinută demnă de un tînăr savant. Dacă te-ai fi îmbrăcat altfel, gazdele noastre ar fi intrat la bănuieli dacă nu cumva vrei să pari altceva decît ceea ce eşti în realitate...

O secundă mai tîrziu îşi făcu apariţia matahala de Ulrich care, după ce o scrută cu ochi pofticioşi pe Ştefania, îi azvîrli o privire dispreţuitoare lui Teofil. Apoi, fără nici un cuvînt, îi invită, cu un gest protocolar, să-l urmeze.

După ce urcară cîteva scări interioare spiralate, nimeriră într-un salon vast şi... gol. Muzica gălăgioasă, întreţăiată cu voci vesele, continua să se audă, dar dintr-un difuzor stereofonic plasat în dreptul ferestrei ce dădea spre punte. După toate probabilităţile, totul — muzică şi voci, laolaltă — fusese imprimat pe o bandă de magnetofon ce se derula undeva, nevăzută, sugerînd însă de minune farma unei petreceri în toi.

La început — Ulrich părăsindu-i chiar de la uşă — cei doi tineri se pomeniră singuri în vastitatea încăperii albe, în fundul căreia străluceau alămurile unui bar. Se priviră unul pe altul în tăcere, căutînd să ghicească parcă reacţiile celuilalt în faţa acestei ciudate împrejurări. Dintre ei, Teofil era cel mai surprins, în timp ce Ştefania zîmbea, ca şi cum ar fi fost martora involuntară a unei farse care n-o privea în mod direct.

Nu trecu nici un minut şi îşi făcură apariţia Orleanu şi Ermani, însoţiţi de un tip scund şi roşcovan, cu o barbă imensă, înconjurînd un chip ascetic, de anahoret.

— Precum vezi, dragul meu Teofil — se îndreptă acesta spre tînărul cercetător bucureştean —

dacă nu ne-a fost dat să ne întîlnim la București, ni s-a ivit ocazia s-o facem aici...

— Honoré ! Honoré Bresson în persoană — exclamă Teofil, străduindu-se să joace cît mai credibil rolul omului uluit de o întîlnire realmente surprinzătoare. Bine, dar cum... ? — și se opri.

— Cum am ajuns aici, nu-i așa, asta vroiai să întrebi ? rîse roșcovanul, scuturîndu-și, cu un gest ce ascundea o tensiune abia înăbușită, barba mare și răvășită. Sîntem cu toții invitații prea amabilului domn Ottavio Ermani, proprietarul acestei superbe ambarcațiuni. Toți, inclusiv drăgălașa ta logodnică, pe care de mult ai făgăduit să mi-o prezinți — și se întoarse, cu o înclinare reverențios-ironică, spre Ștefania. Omagiile mele, domnișoară Hamza, sînteți chiar mai frumoasă decît imaginea pe care mi-a descris-o Teofil, completată, bineînțeles, cu amănuntele sugestive adăugate de domnii Perez și Ermani, care v-au cunoscut la București...

— Sînt încîntată să vă cunosc și eu, domnule Bresson — îi zîmbi Ștefania, făcînd să sclipească și mai viu argintiul costumului sub lumina torențială ce se revărsa din tavanul salonului. Teofil mi-a vorbit în atîtea rînduri despre dumneavoastră încît pot spune că vă întîlnesc aici ca pe un vechi prieten...

Dacă n-ar fi fost ciudățenia împrejurării ce îi strînsese laolaltă pe iahtul lui Ermani, schimbul de amabilități ar fi putut crea impresia că toți acești oameni nu au altă grijă decît aceea de a face tot posibilul să-și irosească timpul cît mai plăcut împreună.

— Înainte de orice — încercă să surîdă, mai mult schimonosindu-și chipul ciupit de vărsat, individul în smoching sîngeriu — ar fi cazul să bem ceva. Ce preferați ? întrebă el îndreptîndu-se spre barul din fundul salonului unde, la o simplă, aproape imperceptibilă apăsare de buton răsăriră

rînduri multicolore de sticle de pe toate meridianele globului.

Fiecare își declară preferința, iar Ottavio Ermani, cu dexteritatea unui barman de meserie, începu să mînuiască „shakerul", preparînd sofisticate cocteiluri, pe care apoi le turna în pahare cu contururi dintre cele mai curioase — unele turtite și butucănoase, altele alungite și zvelte ca niște trupuri diafane.

Teofil se străduí să pară absorbit de deliciile amestecului ciudat, realmente tulburător, de băuturi, un cocteil „Capri", pe care îl comandase mai mult din auzite decît dintr-o cunoaștere aprofundată a domeniului. În realitate, îi observa pe cei din jur, căutînd să se lămurească asupra unei impresii încă difuze, dar care nu-i dădea pace : într-adevăr, de la intrarea celor trei în salon îl obseda ideea — bazată pe anumite nuanțe de comportare care ar fi putut trece și neremarcate — că, de fapt, Orleanu și însuși Ermani (acesta în pofida rolului de gazdă și proprietar al iahtului ce-i fusese atribuit) se aflau într-un soi de ocultă dependență față de Honoré Bresson. Dacă i-ar fi cerut cineva să explice pe ce își întemeiază impresia, n-ar fi fost în stare, era pur și simplu covîrșit de această senzație și atîta tot.

— Mă bucur — îi bubui în ureche vocea de fanfară a lui Pamfil Orleanu — că putem continua aici discuția începută acum cîteva zile la București. De altminteri — se simți el obligat să adauge — mi se pare că aici avem un cadru mai propice pentru un dialog sincer, deschis, așa cum îți place, desigur, și dumitale.

Sesizînd că Bresson și Ermani — antrenați într-o convorbire mondenă cu Ștefania — căutau să pară că nu dau atenție discuției sale cu Orleanu, Teofil îi zîmbi acestuia cu un aer de vagă surpriză, ca și cum numai la acest lucru nu se aștepta : de unde pînă unde o asemenea preocupare la niște

turiști aflați în vacanță și puși pe irosit timpul cît mai plăcut cu putință ? !

— E vorba — reluă Orleanu pe un ton ceva mai coborît — de ideea aceea a lui Blaise Pascal despre folosirea răgazului clipei de față ca un instrument pentru a atinge scopul superior al zilei de mîine. După cîte îmi amintesc, ideea te contrariase într-atît, încît nu m-ai slăbit toată seara, cerîndu-mi să te lămuresc în legătură cu semnificația pe care o atribui eu acestui aforism...

Zîmbind vag, Teofil părea că depune un efort deosebit ca să-și readucă în memorie conversația la care se referea interlocutorul său. Abia după ce termină de degustat, cu înghițituri mici, conținutul paharului cu cocteil „Capri", vorbi ușor tărăgănat, ca și cum l-ar fi costat enorm să facă saltul acesta înapoi în timp :

— Da, îmi aduc aminte, era în seara aceea de la „Super Orion", după înmormîntarea lui Ieronim Hamza...

— Într-adevăr, așa e — izbucni din nou, bubuitor, Orleanu, bucuros că amintirea acelei seri mai era încă vie în memoria tînărului. Ei bine, dragul meu domn Dumitrașcu, acum îți pot spune deschis, fără ocolișuri, la ce m-am gîndit. De altminteri, nu e numai un gînd al meu, ci și al prietenilor mei, Bresson și Ermani...

Cei doi, parcă presimțind că în curînd va fi vorba și despre ei, se apropiaseră, între timp, împreună cu Ștefania, de colțul unde stăteau de vorbă Orleanu și Teofil. Nici măcar nu mai încercau să pară indiferenți la convorbirea lor. Dimpotrivă, erau gata să se amestece eventual în discuție, să intervină cu opinii și argumente.

— Firește — reluă Teofil cu aceleași inflexiuni tărăgănate ale glasului — m-ar interesa și acum să aflu care e oare scopul superior de dragul căruia merită să folosim prezentul ca un simplu instrument ?

Aerul reflexiv, aparent detașat, cu care pusese întrebarea — în atît de puternic contrast cu pasiunea de care dăduse dovadă în seara aceea, la „Super Orion“ — îl descumpăni un pic pe Orleanu.

— Nu mai e vorba acum de o discuție filozofică, ci de una concretă, practică, tinere — își destinse chipul Orleanu într-un surîs ce se voia sincer și încurajator. Noi, cei de față, avem să-ți facem o propunere directă, care îți va demonstra pe viu ce sens atribuim noi acestei idei...

— O propunere care îți va deschide perspective nebănuite asupra propriei tale puteri, de care încă nici nu-ți dai bine seama, dragă prietene — interveni cu dezinvoltură în discuție Honoré Bresson, care parcă doar atît așteptase ca să-și facă simțită prezența. O propunere ale cărei dimensiuni și rezonanțe vei putea singur să le cîntărești, cu luciditatea pe care ți-o cunosc...

Ermani, care încerca și el să schițeze un zîmbet pe obrajii ciupiți de vărsat, se îndepărtă de ei, ducîndu-se către barul din fundul salonului și luînd în mînă „shaker“-ul spre a prepara un nou rînd de băuturi. Ștefania se îndreptă spre una din ferestrele salonului, cufundîndu-și privirea în bezna acelei nopți fără lună cutreierată de zbuciumul neostoit al valurilor, cu aerul omului căruia conversația celorlalți i se părea plicticoasă și nițel stupidă.

— Și în ce ar consta propunerea ? ridică Teofil ochii cu candoare spre cei doi bărbați de lîngă el.

Pamfil Orleanu, alias Emanuel Perez, strivi între buzele cărnoase o frîntură de frază enervată : cu toată statura sa impozantă, fusese suficientă o privire tăioasă a lui Bresson ca să-și înghită vorbele într-o morfoleală de sunete ininteligibile.

— Uite, dragă Dumitrașcule — vorbi calm și tranșant Bresson — să lăsăm de-o parte ghicitorile și enigmele, sîntem între oameni de meserie, nu-i așa ? ! Îți propunem o ofertă sigură și avantajoasă : să ne vinzi nouă criotronul...

— Criotronul ? ! exclamă mult prea repede Teofil, luat prin surprindere. Apoi, încercînd să repare greşeala acestei reacţii negîndite : Credeţi cumva că o particulă elementară se poate cumpăra şi vinde atît de simplu, ca la talcioc ?

Ironia din vocea sa nu scăpă interlocutorilor. Orleanu schiţă din nou un gest iritat, dar Honoré Bresson îl linişti şi de această dată izbucnind într-un rîs homeric, care făcea să i se clatine imensa barbă roşcovană ca un tufiş scuturat de vînt.

— Orice se poate cumpăra şi vinde pe lumea asta — îşi curmă bărbosul brusc rîsul. Desigur, totul depinde de preţ. Iar noi, trebuie să ştii, oferim un preţ bun. Nu pentru particulă, fireşte, ci pentru formula ei şi metodele de a o obţine...

Teofil afişă din nou aerul acela nedumerit care, în mod evident, îl scotea din sărite pe Orleanu-Perez. Părea pur şi simplu căzut din lună, asemeni unui vilegiaturist pus să rezolve la repezeală o complicată problemă de matematici superioare. Din cînd în cînd îşi privea atent unghiile, ca şi cum ar fi aşteptat de la ele un răspuns la avalanşa aceasta de întrebări năpustită pe capul lui din senin.

— E clar, v-am spus eu că nu se poate obţine nimic de la mucosul ăsta încăpăţînat — nu se mai putu reţine Orleanu, spumegînd de furie. Face aici cu noi pe mironosiţa şi la el, în laboratorul de la Bucureşti, deţine secrete care...

— Pentru ce aveţi nevoie de criotron, dacă nu sînt indiscret ? îl întrerupse Teofil, făcîndu-se că nu remarcă tonul agresiv şi invectivele lui Orleanu.

Honoré Bresson, care întrezărise în această întrebare trezirea unui interes ce se putea, eventual, transforma şi în începutul unei înţelegeri, îşi fulgeră din priviri asociatul.

— Legitimă întrebare, dragă prietene — vorbi el pe acelaşi ton de accentuată bunăvoinţă, încercînd parcă să şteargă impresia ieşirii dezagreabile a lui Orleanu. Legitimă mai ales pentru că vine din

partea unui om la care am apreciat întotdeauna grija plină de scrupule pentru buna sa reputație de savant. Ei bine, află de la mine că nu trebuie să-ți faci nici un fel de probleme legate de folosința pe care o vom da criotronului. E vorba de o... cum să-ți explic ca să pricepi mai bine... de o experiență cu caracter strict științific menită să ne ajute la soluționarea, în ultimă instanță, a unor situații foarte grave, ivite, cum prea bine știi, în marile aglomerări urbane din pricina temperaturilor tot mai înalte cauzate de poluarea atmosferei cu gaze hipertermigene. După cum vezi, e în joc o cauză umanitară...

— Și de ce n-ai încercat s-o rezolvi prin mijloacele din laboratorul tău? veni prompt o întrebare la fel de ingenuă din partea lui Teofil, care părea sincer mirat de solicitarea ce i se făcuse.

Bresson tăcu cîteva clipe, rumegîndu-și pe îndelete răspunsul, care trebuia să fie cît se poate de convingător.

— Firește, aș putea să-ți înșir vrute și nevrute — jucă el, pînă la urmă, cartea sincerității totale. N-am s-o fac, deoarece te prețuiesc mult prea mult. Cunoști, desigur, și tu ce înseamnă pentru un om din tagma noastră gustul amar al eșecului: ei bine, despre asta e vorba, un eșec care mă doare cumplit și pe care, cu binevoitorul tău ajutor, aș vrea să încerc să-l repar...

Toate aceste argumente îl lăsaseră pe Orleanu cu gura căscată. Pînă și statura sa părea să-și fi pierdut din dimensiunile impozante cu care, de obicei, îi impresiona pe cei din jur.

— De ce nu mi-ai solicitat, în cazul acesta, ajutorul pe căile oficiale, utilizate de tine în alte împrejurări? întrebă Teofil nedumerit la culme.

Întrebarea aceasta îl descumpănise chiar și pe calmul Honoré Bresson. Rămase un timp pe gînduri, încercînd, vădit, să înțeleagă substratul sau, mai

bine-zis, miza reală a ingenuității pe care Teofil Dumitrașcu o arbora cu atîta nonșalanță.

— Să zicem — vorbi el, după cîteva minute, pe un ton confidențial — că ar fi vorba de o comandă specială, din partea unei companii care posedă vaste cîmpuri petrolifere și mari zone de rafinării... Să mai zicem — continuă el, conferind vocii inflexiuni tot mai misterioase — că această companie, ca să-și rețină personalul în acele aglomerări unde domnește o căldură infernală din pricina poluării, ar fi gata să cheltuiască o sumă cu multe zerouri la coadă... Și să mai zicem că șefii acestei companii ar dori, din binecunoscutele considerente de concurență, ca invenția în care vor investi atîta bănet să le aparțină în exclusivitate... E o concepție cam îngustă și egoistă, trebuie să recunosc, însă nu putem să nu recunoaștem, de asemenea, și justificarea ei în anumite condiții specifice...

Eșafodajul acesta de argumente bine cîntărite — și care nu păreau a fi fost improvizate pe moment — era menit, cel puțin în intenția lui Bresson, să clatine chiar și cea mai tenace cerbicie. De aceea, îl privi pe Teofil scrutător, căutînd să ghicească, dintr-o grimasă, dintr-un joc al ochilor, impresia pe care o produsese asupra tînărului. Numai că Teofil rămăsese impasibil, cu figura încremenită în aceeași nedumerire bizară, de parcă argumentele i-ar fi trecut pe lîngă urechi fără să le audă.

— Asta înseamnă — întrebă tînărul într-un tîrziu, mijindu-și privirea ca și cum ar fi fost brusc izbit de o lumină prea puternică, orbitoare — că de avantajele aplicării criotronului la îndulcirea climatului țara mea n-ar avea dreptul să beneficieze ? Că tocmai acolo unde s-au investit energii materiale și umane ca să fie descoperit, criotronul ar fi sortit să rămînă închis între zidurile unui laborator ?

Orleanu-Perez se înroșise din nou de furie, gata să erupă, dar Bresson îi frînse iarăși elanul dezlăn-

ţuindu-se în rîsul acela gîlgîit care făcea să i se clatine barba.

— Dragă prietene — vorbi bărbosul, după ce îşi curmase rîsul la fel de subit cum îl începuse — te credeam mult mai evoluat, mai lipsit de prejudecăţi decît eşti în realitate ! După cum văd, te afli încă în captivitatea unor principii răsuflate, care, iartă-mă că ţi-o spun, n-au nici în clin, nici în mînecă cu peisajul moral pe care ni-l oferă lumea contemporană. Unde mai vezi, în jurul dumitale, oameni de ştiinţă care să se mai încurce în asemenea baliverne ? Haida-de, sîntem amîndoi oameni serioşi, nu se cade să facem atîta caz de gărgăunii rătăciţi prin nişte minţi incapabile să vadă dincolo de orizontul strîmt al unei fîşii de pămînt...

Teofil părăsi, în sfîrşit, starea aceea de nedumerire uşor năucă, cu care reuşise să-l scoată din sărite pe Orleanu-Perez. Ochii lui, pînă acum holbaţi într-un efort de înţelegere care părea să-i depăşească puterile, se limpeziră brusc, ca şi cum ceea ce nu pricepuse toată seara i s-ar fi înfăţişat dintr-o dată cu atîta claritate, încît i-a măturat cu forţa unui torent de nestăvilit negurile ce-i învăluiseră gîndirea.

— Îmi oferiţi, deci — îşi destinse el chipul într-un zîmbet sarcastic — formidabilul privilegiu de a deveni un trădător de cea mai ordinară speţă...

— N-o lua chiar aşa, dragă Dumitraşcule — se grăbi Bresson să repare ceea ce socotea a fi, din partea-i, o inutilă greşeală tactică. Nici prin gînd nu ne-a trecut să-ţi facem o propunere dezonorantă. Numai că eu, în calitate de coleg, de om de ştiinţă, care trăiesc aceleaşi frămîntări, îndoieli, speranţe şi dezamăgiri ca şi tine, mi-am închipuit că şi tu, ca orice savant care se respectă, eşti preocupat, mai presus de orice, de traducerea în viaţă cît mai grabnică şi mai sigură a descoperirii tale...

— Lasă-l în plata domnului, nu-ţi mai bate gura să-l convingi, nu vezi că n-ai cu cine vorbi — mor-

mai Orleanu-Perez, nemulțumit de eforturile pe care le depunea cu atita stăruință Bresson.

— Are dreptate domnul Orleanu — fu de acord Teofil, păstrîndu-și zîmbetul sfidător. Sînt nevoit să mărturisesc, oricît mi-ar fi de dezagreabil să deziluzionez gazde atît de ospitaliere, că îți pierzi zadarnic timpul cu mine, domnule Honoré Bresson! Și, la urma urmelor, nu-mi imaginez, în pofida marelui meu orgoliu, că eu sînt chiar nădejdea dumitale cea din urmă. Or mai fi și altele...

Pentru întîia oară de cînd declanșase această conversație, Bresson își ieși din fire. Dar nu la modul întărîtat și vulgar pe care îl afișa cu atîta ostentație Orleanu-Perez, ci prin nuanțe infinitesimale de comportament, care, însă, lui Teofil nu-i scăpară. Mai întîi îi apărură pe fruntea înaltă, ce străjuia chipul prelung și slăbănog de anahoret, niște vinișoare subțiri care se colorară încetul cu încetul într-un violet bătînd spre stacojiu. Apoi barba deasă și stufoasă, care îi curgea în neorînduială de-a lungul obrajilor, fu cuprinsă de un tremur ușor, abia perceptibil, încleindu-se cu broboanele de transpirație ce izvoreau de undeva, din răvășeala aceea păroasă.

— Eu am crezut — vorbi el, după un lung răstimp de tăcere, cu o gravitate încărcată de enigmatice amenințări — că am de-a face cu un autentic om de știință, cu un pasionat al sihăstriei noastre comune întru metamorfozarea materiei și a spiritului. Cînd colo tu, Dumitrașcule, ești unul dintre cei mai banali indivizi din cîți mi-au ieșit în cale. Ai capul plin de idei preconcepute și, mai ales, uite, ți-o spun cu toată sinceritatea, nu-ți cunoști nici cît negrul de sub unghie interesele...

Rămase cîteva clipe în contemplarea lui Teofil, ca și cum ar fi avut în față o jivină ciudată, răsă-

rită dintr-o cavernă a mezozoicului. Îi cerceta cu atenție fiecare trăsătură, încercînd parcă să înțeleagă, din acest studiu fizionomic, unde se afla șurubul acela deranjat care putea deforma în asemenea hal felul de a gîndi al omului ce-i respinsese cu atîta dezinvoltură oferta.

— Firește — reluă Bresson cu aceleași inflexiuni vag amenințătoare — refuzul tău îmi provoacă unele dificultăți. La ora asta sînt ca un miriapod cu un picior lipsă : din pricina acestui unic picior sînt nevoit să bat pasul pe loc. Dar nu pentru multă vreme, te asigur. Treaba pe care ne-am pus-o noi în cap — și cînd pronunță cuvîntul „noi" aruncă o privire ușor disprețuitoare spre Orleanu și Ermani — e prea vastă și vizează prea departe ca să ne împiedicăm de un bolovan, chiar dacă bolovanul ăsta este bunul meu amic și distinsul om de știință bucureștean Teofil Dumitrașcu. Miriapodul, dacă e pus pe mers, merge...

— Chiar și cu un picior lipsă ? încercă Teofil să braveze, deși ultimele cuvinte ale lui Bresson și, mai ales, privirea satisfăcută cu care le întîmpinase Orleanu-Perez îi strecuraseră sub piele niște bizare frisoane.

— O să vedem noi cum ne vom descurca în situația asta — îl țintui bărbosul cu privirea.

În clipa următoare, Teofil simți cum îi vîjîie nemilos urechile, ca sub o puternică și neașteptată presiune. O auzi pe Ștefania exclamînd, mai mult cu surescitarea unei curiozități exaltate decît cu spaima descoperirii ireversibilului :

— Bine... dar vasul ăsta al nostru a început... da, da, uite, a început să se scufunde...

Ermani și Orleanu izbucniră subit în hohote de rîs batjocoritoare, în timp ce Bresson își clătina barba ca un faun stacojiu.

VII.

HAWAIKI, HAWAIKI SAU GROTA STALACTITELOR ALBASTRE

Dacă te-ai fi luat după înfățișarea străzilor din marile metropole ale globului, după tumultuoasa forfotă din aglomerările urbane, după îmbulzeala din sălile de spectacole și de pe stadioane, după fluxul consumatorilor din restaurante și baruri, după o mie de alte amănunte cu care se măsoară, de obicei, pulsul cotidian al mapamondului — inclusiv după titlurile și fotografiile de pe primele pagini ale noului tip de ziare fosforescente, ce se puteau citi și noaptea fără ajutorul vreunui corp de iluminat, ori după emisiunile stațiilor de televiziune ce transmiteau în culori naturale — ai fi putut jura că planeta își trăiește viața obișnuită, cu suita de evenimente firești ce alcătuiau țesătura stereotipă a actualității în acea primăvară a anului 199...

Pentru un observator mai atent însă existau semnele unei febre ciudate, care răzbăteau din detalii aparent insignifiante.

Telefoanele anumitor cancelarii țiuiau uneori noaptea în chip alarmant și din spatele ușilor capitonate ieșeau funcționari cu figuri sumbre... În laboratoarele unor institute se lucra 24 de ore din 24, reunindu-se în jurul anumitor aparate și instalații complexe savanți veniți din felurite colțuri ale mapamondului, care pînă atunci se cunoscuseră doar din auzite... Interpolul și polițiile multor state erau în comunicare permanentă... La un moment dat o gazetă din Nagasaki publică, la rubrica de „bizarerii de pe glob", un „zvon încă neconfirmat" despre o neașteptată „alungire către nord a calotei antarctice"...

Firește, toate aceste semne — și altele, pe care nu are rost să le înșirăm aici — puteau fi interpretate (cum o și făceau unii) la modul liniștitor al unor „activități obișnuite", fără caracter simptomatic sau alarmant.

Ar fi fost însă suficient să zgîrii puțin pojghița de aparențe contradictorii și de interpretări calmante ca să sesizezi că undeva ceva nu era în ordine. Ceea ce și făcuse, de altminteri, dintr-un greu explicabil impuls interior, domnul Kyohito Takaramura din Nagasaki.

Interesant personaj acest Kyohito Takaramura! La cei peste șaizeci de ani ai săi se ținea atît de drept, avea un păr atît de negru, obraji atît de netezi și întinși, ochi cenușii atît de vioi și scormonitori, încît nu i-ai fi dat nici patruzeci. Practicase în viață o mulțime de profesii — fusese constructor și gazetar, funcționar vamal și biochimist — dar marea, autentica sa pasiune a fost și rămăsese aceea de explorator, cu o preocupare specială pentru ținuturile antarctice. După ce luase parte la o mare expediție științifică la Polul Sud, organizată de UNESCO cu savanți din întreaga lume și în cadrul căreia el se ocupase de investigații biochimice sub calota polară, Takaramura pusese, cîțiva ani la rînd, de-o parte toate veniturile cîștigate din practicarea altor meserii, ca să organizeze, pe socoteala sa proprie. o expediție pe un mic iaht în zonele cele mai primejdioase ale continentului ghețurilor veșnice. După un șir de aventuri și peripeții care de care mai palpitante, izbutise să demonstreze — acesta fusese, de altfel, și scopul expediției — posibilitatea supraviețuirii unui om singur în acele locuri neospitaliere.

Ce îl neliniștise oare pe domnul Kyohito Takaramura într-atît, încît să capete brusc insomnii și să se plimbe noaptea îndelung prin casă, stîrnind mirarea niței îngrijorată a vecinului de la etajul inferior al imobilului unde locuia, vecin care, fiind medic psihiatru, era predispus să vadă în orice comportare

mai neobișnuită a celor din jur semnul cert al unei boli psihice ?

Nu, nu era vorba numai de știrea aceea rătăcită în coloanele unui ziar avid de senzații, dar care, de obicei, informa corect opinia publică, ci și de altceva. Un nepot de-al său, reprezentant al unei firme de motoare într-un mare oraș din emisfera australă, îi comunicase într-o scrisoare — mai mult ca pe o ciudățenie, decît ca pe ceva care să merite atenție — faptul ca anumiți oameni de afaceri din țara unde își desfășura activitatea începuseră să-și transforme brusc avuțiile mobile și imobile în devize și s-o pornească, împreună cu familiile, spre diferite zone din emisfera boreală. Era o migrație aparent absurdă, fără nici o explicație plauzibilă, deoarece în viața economică a țării respective nu se petrecuseră nici un fel de perturbări îngrijorătoare.

Și, totuși, o explicație trebuia să existe — gîndea domnul Takaramura — că doar nu putea atribui această subită dislocare a unor oameni, altminteri așezați, unui contagios elan spre aventură ! ?

Fără a voi să dea cu tot dinadinsul dreptate vecinului său psihiatru, într-o bună zi domnul Kyohito Takaramura îl anunță pe administratorul imobilului că pleacă într-o nouă expediție antarctică pe micul său iaht. Mai rămase cîteva zile prin oraș ca să-și rezolve unele probleme legate de această lungă și aventuroasă călătorie — îndeosebi îngrijindu-se de aprovizionarea iahtului cu tot felul de ustensile necesare, precum și cu o mare cantitate de alimente — apoi, însoțit de doi specialiști ai șantierelor navale „Mitzubishi", făcu o revizie generală ambarcațiunii, pregătind-o spre a rezista tuturor încercărilor posibile într-o asemenea expediție.

Zorii erau cețoși, iar marea era cutreierată de un vîntuleț prevestitor de bună navigație, în dimineața cînd, de la cheiul Dejima din Nagasaki, iahtul domnului Kyohito Takaramura porni către în-

depărtatele mări ale sudului. Nimeni nu venise să-l însoţească la plecare şi să fluture vreo batistă de rămas bun, căci domnul Takaramura, ca un inveterat solitar ce era, nu iubea deloc manifestările patetice şi despărţirile lăcrimoase.

În acelaşi timp cu el se îndreptau spre ţinuturile australe — dar cu alte mijloace de transport, mai moderne şi mai rapide, utilizînd cele mai avansate tipuri de motoare — Horia Bog, Ambrozie Jercan, Linda Ferrari şi Henryk Soerensen. Se grăbeau căci aveau o întîlnire precisă cu un tînăr gazetar sovietic, Boris Ulianin, care avea să le comunice nişte date deosebit de importante.

Locul întîlnirii era cel mai mare oraş al Noii Zeelande, portul Auckland. De altminteri, Auckland era şi prima escală pe care Takaramura o prevăzuse pentru singuratica sa expediţie.

Astfel se întîmplă că, pe la sfîrşitul acelei primăveri, în timp ce iahtul domnului Kyohito Takaramura acosta la cheiul Manukan Harbour, Boris Ulianin — un bărbat de statură uriaşă, blond şi cu ochi albaştri, pe chipul căruia persista o veşnică uimire de copil care mereu descoperă lumea — se întîlnea pe terasa hotelului „Hilton" cu cei patru, abia sosiţi, cu cîteva ore în urmă, din Europa.

— Parcă mai trebuia să fie cineva aici... îşi exprimă nedumerirea Boris Ulianin chiar din clipa cînd toţi se aşezară în jurul mesei din vreme comandate.

— Colonelul Mihai Necşulea a primit şi el invitaţia autorităţilor neozeelandeze, dar a mai fost reţinut pentru unele treburi la Bucureşti — explică scurt Ambrozie Jercan.

Boris Ulianin îşi privi mai întîi invitaţii cu luare aminte, ca şi cum ar fi încercat să-i recunoască după o fotografie interioară. Într-adevăr, pînă acum nu-i întîlnise niciodată şi, dacă n-ar fi survenit împreju-

rarea aceasta deosebită, poate că nici nu i-ar fi cunoscut vreodată.

— Sîntem convinşi, Boris Grigorievici — vorbi bondocul ochelarist Henryk Soerensen, folosind cu dezinvoltură patronimicul atît de iubit de ruşi — că nu ne-ai fi convocat aici dacă n-ai fi fost în posesia unor informaţii deosebit de utile...

Ulianin zîmbi încîntat de modul direct, fără înconjur, în care îl abordase danezul. Adresă acelaşi zîmbet deschis şi celorlalţi interlocutori, oprindu-şi privirea cîteva clipe în plus pe chipul brunet, de meridională, luminat de ochi mari, smaraldii, al Lindei Ferrari.

— Desigur — spuse după un scurt răstimp, devenind brusc grav şi preocupat — invitaţia mea a fost dictată de considerente foarte importante. Nu e vorba numai de informaţiile pe care le deţin şi pe care vi le voi împărtăşi imediat, ci şi de situaţia ce se conturează şi care necesită o acţiune convergentă...

— E vorba de doi oameni, doi concetăţeni de-ai noştri, care se găsesc, poate chiar în momentul acesta, în pericol de a fi ucişi — interveni Horia Bog, cu o nuanţă de nelinişte dramatică în glas, care nu scăpă celorlalţi.

— Firește, e vorba şi de soarta lui Teofil Dumitraşcu şi a logodnicei sale — murmură Ulianin îngîndurat — dar mai e la mijloc şi altceva, dragii mei...

Neîndoielnic, toţi erau la curent cu şantajul acelor descreieraţi care dăduseră de veste, pe felurite căi secrete, că sînt gata să pună în aplicare — dacă nu li se va plăti o sumă uriaşă, cu multe zerouri la urmă — un plan menit să ducă la dispariţia civilizaţiei terestre.

— Trebuie să acţionăm, deci, urgent şi energic — vorbi Linda pe tonul tranşant care o prindea atît de bine. N-avem voie, în ruptul capului, să lăsăm

să se declanşeze panica, deoarece panica e chiar mai primejdioasă decît ireversibilul...

Îndemnul ei, desigur, era ca o bătaie într-o uşă deschisă : nimeni dintre ei nu se îndoia de adevărul celor spuse, dar problema era nu numai de a acţiona „urgent şi energic", ci şi eficient.

— O singură întrebare aş dori să vă pun — se întoarse Ulianin, cu un aer uşor jenat, spre Horia Bog şi Ambrozie Jercan. V-aş ruga să nu atribuiţi acestei întrebări alt sens decît acela pe care îl are : cît timp poate rezista Teofil Dumitraşcu presiunilor la care, poate chiar în clipa aceasta, e supus ? Mă gîndesc nu atît la cele fizice — presupun, după cîte mi s-a comunicat, că e un om rezistent — cît la cele morale... Gndiţi-vă, indivizii aceia fără scrupule au la îndemînă mijlocul cel mai sigur de a exercita un şantaj teribil : viaţa logodnicei sale...

Horia Bog şi Ambrozie Jercan se priviră încurcaţi : la această întrebare se străduiseră şi ei să găsească un răspuns, dar o mie şi una de necunoscute îi împiedicau să dea o dezlegare precisă şi fermă unei probleme atît de încărcate de neprevăzut.

— De ce ne pierdem timpul încercînd să găsim soluţii la nişte şarade ? — îi scoase din încurcătură ochelaristul Soerensen. Să pornim de la ideea că puterea de a rezista este fatalmente limitată. Nimic nu ne îndreptăţeşte să credem că indivizii ar fi în stare să se dea înapoi de la cele mai oribile metode pentru a-şi atinge scopul. Dar mai ştim ceva : nu e suficient să obţină de la Dumitraşcu o simplă formulă, trebuie s-o şi pună în aplicare, iar aceasta cere timp. Trebuie, deci, să le-o luăm înainte...

— Bine — vorbi din nou, după cîteva clipe de gîndire, Ulianin. Avem, prin urmare, cel puţin cîteva zile, dacă nu chiar o săptămînă, ca să acţionăm. În cazul acesta — şi scoase din buzunarul hainei o hartă, pe care o despături în faţa comese-

nilor — trebuie să pregătim o expediție către această zonă a Pacificului...

Aplecîndu-și frunțile asupra hărții, cei patru zăriră un perimetru bine conturat care înconjura insula Rapa, punctul cel mai sudic, în direcția sud-estică, din ceea ce se cheamă, în limbajul geografilor, subcontinentul polinezian.

— E limpede — murmură, ușor dezamăgită, Linda Ferrari. Dacă abia de-acum înainte trebuie să pregătim expediția, înseamnă că vom ajunge mult după ce ireparabilul se va fi produs...

— Cine v-a spus că pregătirile încă n-au început ? întrebă, cu candoarea dezarmantă a ochilor săi albaștri, uriașul blond Boris Ulianin. Cu sprijinul forurilor competente neozeelandeze, totul e pus în mișcare, ultimele preparative sînt în toi, vă așteptam numai pe dumneavoastră ca să fixăm împreună data plecării...

— Și astăzi, dacă e posibil ! se repezi Horia Bog, cu satisfacția eliberării de o grea povară.

— Graba e și ea la fel de păgubitoare, în asemenea situații, ca și tergiversarea fără noimă — interveni Soerensen, ștergîndu-și ochelarii cu o nervozitate ce contrasta flagrant cu propria sa afirmație. E necesar să ne asigurăm pentru toate eventualitățile, ca într-o autentică bătălie, căci nu vă faceți iluzii, sper, că vom fi așteptați cu brațele deschise, cu flori și urale...

Rîseră cu toții, cam fără poftă, doar din nevoia imperioasă de a se smulge încordării ce începuse, cam prematur, să pună stăpînire pe ei. Apoi ascultară, cu multă luare-aminte, expunerea pe care le-o făcu Ulianin cu privire la acțiunile întreprinse de el pînă în acel moment în vederea unei cît mai bune demarări a expediției.

...La celălalt capăt al Aucklandului, într-un bar întunecos din apropierea cheiului Manukan Harbour, domnul Kyohito Takaramura conversa pe în-

delete cu bunul său prieten Tonanu Naupaka, polinezian din insulele Samoa de obîrşie şi înţelept de profesie (dealtfel, Tonanu înseamnă, în limba samoeză, „a dezlega ghicitori", iar Naupaka e floarea unei plante ale cărei fructe sînt renumite ca „dătătoare de înţelepciune").

— Nu cumva îţi închipui, frate Tonanu — vorbi domnul Takaramura, după ce sorbi o gură din licoarea răcoroasă numită „kawa" — că am pornit, la vîrsta mea, după cai verzi pe pereţi ? Mă ştii prea bine de atîţia ani şi cred că niciodată nu ţi-am dat de gîndit că umblu aşa, brambura, prin lume !

Fratele Tonanu amestecă pe îndelete, în cana pîntecoasă, o anume cantitate, bine drămuită, de „kawa" cu cîteva picături de rom, dînd totul pe gît cu un geamăt surd de plăcere. Apoi îl privi cu ochii săi mici şi întunecaţi, ca o junglă adîncă şi deasă, pe acest vechi prieten nipon, care îşi făcea din cînd în cînd apariţia prin insulele Polineziei sau prin alte regiuni ale Pacificului de Sud, cu ambarcaţiunea aceea măruntă şi cam caraghioasă. Ce e drept e drept, niciodată nu venise de florile mărului, totdeauna avusese un scop bine definit, legat de pasiunea lui acaparatoare pentru zonele australe ale planetei. De data aceasta însă, părea că nu gustul explorărilor aventuroase îl adusese pe aceste meleaguri, ci o veste ciudată cu privire la anumite primejdii ce ar ameninţa însăşi existenţa vieţii pe Pămînt. Ceva despre nişte experienţe pe care le-ar încerca un grup de descreieraţi pentru a extinde stratul de gheaţă şi a înveli tot globul în mantia albă a morţii...

— Ei bine, dacă vrei să ştii, frate Kyohito, — murmură el, în sfîrşit, cu o voce caldă, uşor cantabilă, ca de mag obişnuit cu melopeile prelungi ale insulelor Pacificului — toată povestea asta îmi aminteşte de basmul în care năzdrăvanul Maui a prins Soarele în plasa de funii...

Urmă — după cum se şi aştepta domnul Takaramura — o lungă şi încîlcită poveste despre gigantul năzdrăvan Maui, un fel de Eulenspiegel al Polineziei, care, împreună cu fraţii săi, a reuşit să prindă Soarele într-un laţ uriaş.

Domnul Takaramura îşi ascultă interlocutorul cu o figură atît de concentrată încît ai fi putut crede că povestea năzdrăvanului Maui şi a fraţilor săi reprezenta un răspuns la întrebările acelea neliniştitoare care îi măcinau gîndurile. La drept vorbind, era la mijloc şi un real interes, deoarece japonezul se deprinsese, în repetatele sale călătorii pe aceste meleaguri, să descopere adevăruri adesea nebănuit de profunde în legendele aparent naive ale băştinaşilor ; numai că, de data aceasta, legenda nu-i dezvălui mai nimic.

— Superbă şi plină de tîlc această legendă, frate Tonanu — vorbi domnul Takaramura, cu acea politeţe firească şi surîzătoare ce îi devenise o a doua natură — dar acum avem de-a face, crede-mă, nu cu un năstruşnic legendar, ci cu o bandă deloc năstruşnică, pe deasupra pusă pe fapte mari, dacă aşa am putea califica marea crimă pe care o pregătesc împotriva omenirii...

Tonanu Naupaka sorbea mai departe, aparent impasibil, din amestecul acela straniu de „kawa“ şi rom. Chipul său, brăzdat de urmele adînci ale unor vechi tatuaje — căci „fratele“ Tonanu trăise pînă la vîrsta de douăzeci de ani în mijlocul colectivităţii sale samoeze, fiind iniţiat în toate ritualurile milenare ale obştii — rămăsese imobil, ca unul dintre idolii încrustaţi în bîrnele negeluite ce alcătuiau gardurile „caselor de adunare“ din centrul aşezării sale natale. Unicul semn al faptului că vorbele „fratelui“ Kyohito nu-l lăsaseră indiferent era gestul — repetat cu regularitatea unui ceremonial — prin care îşi îndepărta şuviţele de păr cîrlionţat ce i se revărsau în dezordine pe fruntea înaltă. După o

vreme scoase dintr-un coşuleţ de bambus, pe care îl purta tot timpul asupra sa, o lulea enormă, de o formă bizară, terminată printr-un cap de animal care aducea a cucuvea încrucişată cu broască ; timp de cîteva minute înfundă în ea un amestec de tutun roşcat şi de pulbere cînepie, apoi aprinse tacticos uriaşul instrument de fumat şi trase cîteva fumuri cu un aer de totală uitare de sine.

— Povestea aceea cu Soarele prins de Maui şi de fraţii săi — vorbi, la un moment dat, atît de neaşteptat încît pînă şi calmul Takaramura tresări — ţi-am spus-o, iubite frate Kyohito, pentru că am vrut să-ţi amintesc că idei nebuneşti au mai avut şi alţii, de-a lungul timpului celui fără de capăt, pe scoarţa bătrînei noastre planete. Aşa că n-am pic de îndoială că s-au găsit şi în zilele noastre nişte indivizi care cred că pot întoarce Soarele din drumul său pe cer...

Japonezul răsuflă uşurat, de parcă i s-ar fi luat o piatră de pe inimă : se temuse că fratele Tonanu Naupaka n-o să ia în serios ameninţarea care pe el îl obseda ca un coşmar.

— Nu cred însă — de această dată, fratele Tonanu îl privi drept în ochi pe domnul Takaramura — că m-ai chemat aici numai ca să mă pui la curent cu intenţiile criminale ale acelor tîlhari... Îmi închipui că altceva e la mijloc !

— Firește — se grăbi să confirme japonezul cu o însufleţire ce contrasta izbitor cu obişnuitul său aer flegmatic — e vorba nu numai de ceea ce au ei de gînd să facă, dar şi de riposta pe care noi avem datoria să le-o dăm ! Cum aş putea rămîne cu braţele încrucişate eu, care am trăit groaza zilei aceleia de pomină de la Nagasaki, din 1945, cînd s-a ridicat ciuperca atomică deasupra oraşului ? !

Samoezul îşi miji ochii printre ridurile adînci ce-i brăzdau figura, contemplîndu-şi îndelung interlocutorul. Domnul Takaramura nu-şi dădea seama

dacă pe Tonanu Naupaka îl impresionase în suficientă măsură evocarea acelei zile ce se încrustase în memoria lui cu sumbrele contururi ale unei halucinații.

— Oare ce-am putea face noi, doi bătrîni, cu puterile slăbite, ca să împiedicăm această crimă? vorbi rar fratele Tonanu.

Întrebarea nu-l descumpăni pe Kyohito Takaramura, ci, dimpotrivă, îi insuflă un soi de euforie patetică și tulbure, exaltarea unui eroism descins direct din tradițiile străbunilor săi samurai, gata totdeauna să se jertfească pe altarul marilor cauze. Cu argumente îmbibate de aluzii, savant încifrate, la răspunderea tuturor generațiilor în fața unui pericol ce pune sub semnul întrebării însăși supraviețuirea umanității, se străduí să-l convingă pe fratele Tonanu că, în momentele acestea de răspîntie, nu există menire mai nobilă pentru orice om demn de acest nume decît să acționeze, cu toate mijloacele, pentru a salva omenirea de urgia ce o amenință.

— Bine, bine, înțeleg toate acestea — murmură, pe gînduri, fratele Tonanu — dar nu văd încă deslușit ce-am putea noi doi să opunem unei bande organizate și, pe cît se pare, înzestrate cu tot arsenalul monstruos al răului...

Domnul Takaramura zîmbi. Pentru întîia oară de cînd stătea la acest taifas — aparent fără nici o importanță — cu Tonanu Naupaka, fața japonezului, altminteri imobilă și gravă, se destinse într-un zîmbet ce contrasta izbitor cu tonul apăsător al conversației de pînă atunci. Mai mult, părea chiar luminat dinăuntru de flacăra bizară a unei speranțe apărute subit, în urma ultimelor cuvinte ale fratelui Tonanu.

— Uite, frate Tonanu — vorbi el, în sfîrșit — nu știu ce mă face să cred că în spatele temerilor tale mijește raza de soare a unei ieșiri din acest impas...

Tonanu Naupaka dădu din nou pe gîtlej o duşcă zdravănă din amestecul acela de „kawa“ şi rom care îl făcea să scoată un geamăt surd de plăcere. Apoi îşi privi interlocutorul, tulburător de candid, ca şi cum nu-şi putea explica în ruptul capului de unde pînă unde răsărise raza de soare despre care pomenise cu atîta siguranţă în voce domnul Takaramura. La drept vorbind, acea rază de soare exista, în mintea lui se şi formase embrionul unui plan, dar ceremonialul conversaţiei, transmis după legi nescrise din tată în fiu printre samoezi, nu-i îngăduia să-l dea pe faţă dintr-o dată, ca pe lucrul cel mai obişnuit din lume.

— Nespus de mult aş vrea, iubite frate Kyohito — murmură el trăgînd din luleaua enormă, în care înfundase din nou amestecul de tutun roşcat şi pulbere cînepie — să nu-ţi dezamăgesc nădejdile, mai ales cînd văd cîtă nobilă dezinteresare, cîtă pasionată generozitate investeşti într-o cauză de care ar trebui, poate, să se ocupe oameni cu mai mari răspunderi pe planeta aceasta...

— Sînt convins că nici ei nu dorm, la ora asta, pe laurii gloriilor trecute — izbucni domnul Takaramura. Mi-au şi ajuns, de altminteri, la urechi zvonuri despre acţiuni de mai mare sau mai mică amploare ce se întreprind în diferite colţuri ale globului pentru a preîntîmpina primejdia de moarte ce ameninţă planeta. Dar, înţelege-mă, omule bun şi luminos, trăim o clipă cînd nimeni, absolut nimeni, oricît de mărunte i-ar fi puterile, n-are dreptul să stea de-o parte...

Fratele Tonanu dădu din cap de cîteva ori, cu pleoapele abia întredeschise. Japonezul nu pricepu sensul acestei clătinări ritmice a capului acela bătrîn şi nobil, brăzdat de urmele tatuajelor : nu ştia dacă e vorba de îndoiala sceptică a omului trecut prin ciur şi prin dîrmon sau dacă nu cumva inter-

locutorul său își rotunjește astfel vreun gînd greu înjghebat și care începea să prindă contururi.

— Ei bine — vorbi de data aceasta clar și răspicat, cu glas aproape tunător, Tonanu Naupaka — dacă socoți că e cazul să acționăm, s-o facem fără întîrziere. Știu și încotro trebuie să ne îndreptăm căutările : spre insula unde se găsește grota legendară pe care unii polinezieni o numesc „groapa întunecată a lui Haumaka", iar alții îi spun „peștera lui Maui tikitiki a Taranga"...

Domnului Takaramura îi era perfect indiferent cum numesc polinezienii acea grotă legendară : principalul pentru el era că, în sfîrșit, îl convinsese pe fratele Tonanu că trebuie acționat.

Polinezianul așternuse între timp pe masa dintre ei o hartă veche, roasă pe la colțuri, cu multe mîzgăliturі, pe care se distingea însă cu destulă claritate zona de sud-est a Pacificului. Domnul Takaramura urmări cu atenție traiectoria pe care o trasa degetul fin și nervos al lui Tonanu Naupaka pe hartă : la capătul ei se găsea aceeași insulă Rapa.

...Cîteva zile mai tîrziu, micul iaht al lui Kyohito Takaramura, la bordul căruia se afla, firește, și fratele Tonanu, acosta la țărmul bizar — în formă de solzi de pește — al unei insule răsărite parcă din senin în mijlocul apelor oceanului. Viteza cu care fragila ambarcațiune ajunsese în această zonă se datora nu nerăbdării febrile a stăpînului ei, nici cine știe cărei puteri magice a polinezianului, ci pur și simplu investiției de ultim moment a domnului Kyohito Takaramura, care, cu ultimele sale economii, o înzestrase cu un motor nuclear de mare randament.

Nu mică fu uimirea celor doi călători cînd zăriră, la celălalt capăt al golfului în care voiau să ancoreze, punțile abia ieșite din luciul apei a două submersibile „de buzunar". La un moment dat domnul Takaramura se simți tentat să facă imediat cale

întoarsă spre a evita cine știe ce ciocnire prematură cu posesorii celor două submersibile. Dar fratele Tonanu, cu înțelepciunea și instinctul său de cunoscător al deprinderilor omenești, îl liniști explicîndu-i că membrii unei bande atît de versate în rele nu vor face nici o dată greșeala de a-și lăsa mijloacele de transport într-un loc atît de vizibil : era, probabil, vorba de altceva, poate chiar de o expediție care avea același scop ca al lor.

Se vede că explicația fratelui Tonanu nu prea izbutise să-l convingă pe domnul Takaramura, deoarece acesta nu se hotărî să-și părăsească iahtul și să se aventureze pe mica plajă ce se deschidea din golful unde ancoraseră decît după ce își pregătise cu minuțiozitate tipic niponă tot felul de ustensile, în care cu greu ai fi bănuit niște arme pentru cele mai felurite și neașteptate ocazii.

Urmînd sfatul polinezianului — care, deși nu mărturisise, probabil că mai vizitase insula — Kyohito Takaramura decise că soluția cea mai sigură, chiar și în cazul în care submersibilele aparțineau unei expediții binevoitoare, este să caute a ajunge la țărm înotînd, pe partea opusă locului unde acostaseră celelalte ambarcațiuni, și să se îndepărteze cît mai repede de plajă.

Înveșmîntați în ușoare costume impermeabile, cei doi — înotători exersați — străbătură în cîteva secunde distanța ce-i despărțea de țărm și, la fel de iute, o cotiră după niște stînci ivite în cale. Priveliștea avea în ea ceva debordant, exploziv, ca de pe urma unui cataclism halucinant : pietroaie imense prăbușite unele peste altele într-o neorînduială informă, înconjurate, ca într-un asediu apocaliptic, de straturi de lavă solidificată. Undeva, nu departe, să fi fost cîteva sute de metri pînă acolo, se distingea, într-o aură de ceață gălbuie, povîrnișul abrupt al unui munte sterp.

Oricît ţi-ai fi rotit privirea, nu zăreai urmă de vegetaţie, ceea ce îl făcu pe domnul Takaramura — obişnuit cu adevărata euforie vegetală a acestei zone a Pacificului — să exclame :

— Parc-am fi la capătul lumii, frate Tonanu, nici nu-mi vine să cred că un asemenea pămînt poate exista !

Fratele Tonanu se mulţumi să surîdă, încreţindu-şi şi mai mult faţa ridată. Apoi îşi îndesă în ciudata lulea amestecul acela bizar, aprinzînd-o cu un gest tacticos. Abia după aceea murmură, ca un ecou al unor reflecţii lăuntrice :

— Ei bine, frate Kyohito, iată-ne, în sfîrşit, ajunşi la ţinta călătoriei noastre. Vezi muntele acela ? Acolo se află, după spusele oamenilor de prin partea locului, „peştera lui Maui tikitiki a Taranga".

Japonezul contemplă acum mai atent masivul ros de vînturi şi de ploi din faţa sa. La drept vorbind, nici măcar nu era atît de masiv precum i se păruse la început : ceea ce îl făcea să pară copleşitor era peisajul răscolit şi arid din jur, îngrămădirea aceea fantomatică de pietroaie şi straturi de lavă, ca pieile suprapuse ale unui neobişnuit pachiderm.

De la distanţa aceasta, muntele învăluit în negura gălbuie, ca de sulf emanat din adîncul măruntaielor sale, nu prezenta nici o fisură : unde putea fi peştera evocată de fratele Tonanu ?

— Intrarea în peşteră — vorbi Tonanu Naupaka, răspunzînd parcă întrebării mute a domnului Takaramura — se face, după spusele celor ce-au mai fost pe-aici, printr-un loc unde se găsesc doi sagotieri, plantaţi, zice-se, de însuşi năzdrăvanul Maui cînd a săpat peştera miracolelor sale fără de număr...

— Sagotieri aici ? se miră japonezul. Cum ar putea să reziste nişte copaci pe acest sol calcinat ?

Cu toată nedumerirea pe care o exprimase, domnul Takaramura îl urmă pe polinezian care, cu paşi

elastici de om deprins cu asemenea exhibiții, înconjura ca o felină pietroaiele, îndreptîndu-se spre latura estică a muntelui. Mai poticnindu-se, mai sprijinindu-se pe umerii puternici ai tovarășului său de explorare, japonezul izbuti să nu rămînă în urma fratelui Tonanu. După cîteva sute de metri, în fața lor se iviră, într-adevăr, spre neascunsa uimire a domnului Takaramura, doi arbori sfrijiți și pipernicițI, de parcă ar fi fost sufocați de un aer impur. Și, totuși, aerul pe care-l respirau acum cei doi călători nu era deloc infestat de miasme, chiar dacă nu s-ar fi putut afirma — din pricina arșiței ce cotropise insula — că e climatul cel mai dulce de pe planetă. Imaginea celor doi copaci, năpăstuiți de o enigmatică, inexplicabilă calamitate, îl impresionă atît de puternic pe japonez, încît acesta trebui să se oprească din mers, să-și tragă răsuflarea, să se deprindă cu privelișlea.

— Hawaiki, Hawaiki... clătină din cap, potrivit unei cadențe interioare, fratele Tonanu. Cînd te gîndești — adăugă după cîteva clipe, mișcîndu-și mai departe capul ritmic — că maorii din Noua Zeelandă cred că aceasta este faimoasa insulă Hawaiki, pămîntul pe care, acum multe secole, l-au părăsit strămoșii lor...

— Nu e cu putință — exclamă domnul Takaramura, care căpătase noi forțe după cele cîteva minute de odihnă. Îți aduci aminte ce spune cîntecul acela străvechi al maorilor despre corăbiile cu care cutezătorii lor înaintași au venit din insula lor de baștină ? „Catargele lor au fost cioplite din arborii vînjoși din Hawaiki"... Unde sînt oare arborii aceia vînjoși ? Eu nu-i văd ! Doar dacă nu cumva copacii ăștia or fi urmașii vînjoșilor de altădată...

Tonanu Naupaka nu răspunse. Continuînd să clatine din capul bătrîn, arat parcă de toate plugurile lumii, își reluă drumul voinicește, peste bo-

lovani prăbușiți în dezordine, îndemnîndu-l astfel și pe Kyohito Takaramura să-l urmeze.

Distanța pînă la cei doi arbori gîrbovi se dovedi mai mare decît păruse la început. Domnul Takaramura, obișnuit să caute o explicație logică în toate, își zise că poate le jucase festa aureola aceea gălbuie din jurul muntelui, creînd un soi de fata morgana, iluzia unei apropieri mai curînd dorite, decît reale.

Mai dură o oră bună pînă cînd ajunseseră lîngă cei doi sagotieri piperniciți. Fratele Tonanu părea la fel de proaspăt și odihnit ca la începutul explorării, în schimb domnul Takaramura, leoarcă de sudoare, gîfîia de parcă ar fi urcat muntele din față.

Făcînd din nou un scurt popas, pentru ca japonezul să-și revină și să-și adune iar puterile, cei doi călători se așezară pe un pietroi ceva mai teșit decît celelalte, care erau numai muchii și colțuri. Din senin începu să adie un vînt ușor, care înmuie căldura toridă revărsată din căldarea încinsă a cerului fără pic de nor. Și cum ședeau ei, cu coatele sprijinite de suprafața dură a pietrei, în urechi le ajunse susurul delicat al frunzelor uscate de sagotieri, prin care fremăta vîntul venit de pe întinderile nemăsurate și răcoroase ale oceanului.

În clipa aceea, fratele Tonanu ridică brusc capul și își făcu mîna dreaptă pîlnie în dreptul urechii : înfiorat de un sentiment pe care domnul Takaramura nu și-l putea lămuri, polinezianul asculta înmărmurit murmurul vîntului prin frunzele de sagotieri. După o vreme se întoarse spre tovarășul său de călătorie cu fața luminată de un zîmbet enigmatic.

— Lemnele vorbitoare, despre care povesteau strămoșii mei din Samoa, nu sînt o legendă — spuse el clătinînd din nou capul în cadența gîndurilor ce i se zbuciumau sub frunte. Copacii ăștia vorbesc, numai să ai urechi să-i auzi...

Zadarnic se străduí domnul Takaramura să distingă ceva în freamătul vîntului şi în susurul, într-adevăr melodios, al frunzelor.

— Nu cumva ai putea să-mi traduci şi mie limba aceasta bizară a sagotierilor ? întrebă japonezul cu un surîs uşor ironic.

Tonanu Naupaka părea din nou pierdut în lumea aceea stranie de sunete al căror tîlc ascuns numai el îl putea descifra, cu acel instinct provenit din ancestrala familiaritate cu misterele unui Univers din care se simţea partea integrantă.

Japonezul se cufundă în tăcere, respectînd adînca trăire interioară a omului de lîngă el : la urma urmelor, de ce n-ar putea vorbi aceşti arbori, rămaşi ca prin miracol în picioare — aşa, slăbănogi, cum sînt — pe un pămînt ce pare că nu suportă alte soiuri de vegetaţie ? Nu reprezintă însăşi existenţa lor o adevărată minune ?

În clipa următoare, la fel de brusc cum se dezlănţuise, vîntul încetă să bată, iar arşiţa cotropi din nou, ameţitoare, întinderile aride ale insulei. Domnul Takaramura scoase o batistă imensă, pe care şi-o aşternu pe creştet ca să se apere de razele tot mai necruţătoare năpustite din adîncul cerului fără margini.

— Frate Kyohito, frate Kyohito — izbucni deodată polinezianul, cuprins de o neobişnuită surescitare. Priveşte acum atent în direcţia umbrei celor doi copaci !

Domnul Takaramura îşi îndreptă privirea spre punctul pe care i-l indicase tovarăşul de călătorie. La început nu zări nimic, ba i se păru chiar că nimbul gălbui din jurul muntelui devenise şi mai dens, micşorînd vizibilitatea şi mai mult ca înainte. După cîteva secunde însă, în contrast cu aureola aceasta de culoarea grîului copt, pe povîrnişul muntelui se ivi o dîră de sclipiri albastre.

— E vorba de reflexele acelea azurii ? întrebă, cu ochii aţintiţi în acea direcţie, domnul Takaramura.

— Grota stalactitelor albastre — murmură fratele Tonanu. De aici începe „peştera lui Maui tikitiki a Taranga"...

O clipă mai tîrziu, japonezul era în picioare, gata de drum. Fratele Tonanu mai rămase un timp pe loc, parcă fascinat de imaginea sclipirilor care se înşiruiau, într-un fel de zigzag geometric de o neverosimilă perfecţiune, ca un tainic semnal al unei alte, nebănuite lumi. De-abia după ce domnul Takaramura îl atinse uşor cu umărul, se trezi la realitate şi o porni.

Distanţa pînă la „grota stalactitelor albastre" se dovedi, în fapt, şi aceasta cu mult mai mare decît i se păruse iniţial japonezului. S-au scurs mai bine de două ore pînă cînd — gîfîind din pricina ocolului şi salturilor pe care trebuiseră să le facă printre imensii bolovani — Kyohito Takaramura şi Tonanu Naupaka au ajuns lîngă masivul arid şi ros de vînturi şi ploi : dîra de sclipiri albastre se lărgise pe măsură ce se apropiau, iar acum li se înfăţişa un intrînd armonios, ca pe un eşichier, parcă tăiat de mînă omenească spre adîncurile muntelui.

Pradă unei nerăbdări pe care, în chip vădit, nu şi-o putea stăpîni, japonezul nici nu mai aşteptă să se odihnească şi păşi hotărît în interiorul acestui munte ce-l atrăgea cu o forţă magnetică. Tovarăşul său de drum — care se oprise, cîteva clipe, în faţa intrîndului, reflectînd parcă dacă e cazul să se aventureze sau nu în necunoscut — dădu, pînă la urmă, din umeri şi se duse după fratele Kyohito, cu un gest de abandonare în voia fatalităţii.

Trecuseră abia de pragul abrupt al intrîndului şi nu apucaseră încă să se deprindă cu lumina difuză, striată, izvorînd dintr-o îndepărtată văgăună ce emana aburi albăstrui, cînd se opriră brusc, deoa-

rece auziseră distinct voci omenești. Dar nu le fu dat să deslușească de unde pornesc aceste voci, căci ambii fură izbiți drept în moalele capului de niște ghioage noduroase din lemn de sagotier.

VIII.

RĂCNETUL UITAT AL DINOZAURULUI

Furișată întortocheat pe sub obstacolele felurite pe care le întîlnise în cale, lumina palidă a unei lanterne ajunse în încăperea bizară unde se găseau de cîteva zile Ștefania și Teofil.

Senzația de bizar era creată nu numai de forma cu totul aparte a camerei — un fel de elipsă îndoită la un capăt — ci și de culoarea spălăcită, ca de geam opac, a pereților. Teofil și logodnica sa însă se obișnuiseră cu ea în acele zile — nici ei nu știau cîte se scurseseră în realitate, pierduseră aproape cu totul noțiunea timpului — de cînd fuseseră aduși aici de către „gazdele" lor de pe ciudatul iaht, ce se dovedise, de fapt, un microsubmarin dotat cu puternice motoare nucleare.

Zărind acea geană de lumină, care parcă își pipăia drumul pe sub ușa masivă aflată la capătul cotiturii pe care o făcea elipsa, Teofil, lungit pe sofaua comodă instalată într-un colț, avu o tresărire : se gîndi imediat dacă nu e cazul s-o trezească pe Ștefania, adormită de puțină vreme și a cărei răsuflare întretăiată de suspine îi izbea timpanele ca niște cuțite aruncate din întuneric.

Insomnia îi devenise în ultima vreme cronică, era ca o pavăză pe care el singur se străduia s-o ridice în fața necunoscutului ce îl pîndea cu multele

și feluritele sale capcane ; de altminteri, din pricina asta pierduse șirul orelor și zilelor, nu mai știa — sau nu mai voia să știe — de cînd se afla aici.

Un zgomot înfundat, ca de cădere amortizată a unui corp masiv, și apoi tăcere. Cu toate simțurile încordate, Teofil asculta, urmărind jocul șovăielnic al firului de lumină furișat la capătul celălalt al încăperii. La un moment dat auzi un rîcîit ușor, dar neîndoielnic, ca de unghii ce zgîrie ușa într-un ritm anume, cu intenția limpede de a atrage atenția celor din interior.

Deși își dădea seama că acest semnal lor le era adresat, lui și Ștefaniei, Teofil mai rămase o vreme în capul oaselor, neîndrăznind parcă să creadă în realitatea acestei speranțe, abia mijite. Numai după ce rîcîitul deveni mai stăruitor, întețindu-și cadența, Teofil își trezi logodnica din somnul acela zbuciumat de vedenii în care se cufundase ca în mîlul unei bălți adînci.

— Nu, Teofile, nu-i lăsa... izbucni ea gemînd și zvîrcolindu-se de parcă ar fi vrut să scape dintr-o strînsoare aspră, sufocantă, care o împiedica să respire în voie.

Mîngîind-o și șoptindu-i la ureche cuvinte calde, menite s-o liniștească, Teofil izbuti, încetul cu încetul, s-o aducă într-o fragilă stare de veghe. Dar, în clipa cînd urechea îi distinse rîcîitul acela tot mai apăsat, aproape obsedant, Ștefania începu să tremure de o spaimă împotriva căreia Teofil se simți neputincios.

La un moment dat, rîcîitul încetă, ca și cum cel ce-și freca unghiile de lemnul ușii ar fi fost subit cuprins de disperarea unei înfiorătoare inutilități. În clipa aceea, Teofil avu revelația că, de fapt, în răstimpul de cînd se afla aici nu văzuse niciodată vreo ușă : la capătul orelor de muncă încordată în laboratorul superutilat, unde era silit să-și petreacă partea cea mai mare a timpului, era adus înapoi

în această încăpere cu o eşarfă neagră acoperindu-i ochii şi împiedicîndu-l să distingă meandrele coridoarelor pe care le străbătea. Se pomenea dintr-o dată în odaia bizară cu pereţii de culoarea spălăcită a geamurilor opace. Şi, totuşi, o uşă trebuia să existe de vreme ce rîcîitul acela semăna cu frecatul unghiilor pe lemnul unei uşi. Sau poate... Sau poate era doar o formă de halucinaţie auditivă, la fel cum lumina aceea furişată fusese, poate, doar o halucinaţie vizuală...

Se decise, totuşi, să se ridice de pe sofa şi să se îndrepte spre locul de unde i se părea că auzise zgomotul. Îndepărtînd cu blîndeţe mîna Ştefaniei care se agăţase cu teamă de a sa, porni tiptil către colţul cel mai îndepărtat al încăperii. În clipa cînd ajunse aproape de locul unde, după socoteala sa, ar fi trebuit să fie peretele, auzi distinct o voce cunoscută care vorbea şoptit, în cea mai curată limbă românească :

— Rămîi unde te afli acum, nu mai înainta nici un pas, altminteri ne pîndeşte pe toţi o mare primejdie...

Era, neîndoielnic, vocea lui Horia Bog. Nu se întrebă cum ajunsese aici tînărul cu carură de campion la lupte greco-romane, îi era de-ajuns că-l simţea undeva pe aproape.

Tăcerea ce se lăsă după aceea — tăcere densă, vîscoasă, din pricina beznei din jur — i se păru lui Teofil fără sfîrşit. De fapt nu dură decît cîteva clipe, dar aceste clipe i se rostogoleau prin creier asemeni unor bolovani catapultaţi din craterul unui invizibil şi, de aceea, cu atît mai ameninţător vulcan.

— Nu cumva eşti singur ? răsună din nou vocea şoptită a lui Horia Bog, cuprins de o bruscă îngrijorare. Unde se găseşte logodnica dumitale, trebuie acţionat repede, n-avem timp de aşteptat...

În două cuvinte, Teofil îl linişti pe locotenent, apoi se îndreptă, cu o agilitate pe care pînă atunci nu şi-o bănuise, către sofaua din colţul opus al

încăperii : cu mișcări ușoare, înfricoșat la gîndul că Ștefania ar putea izbucni într-un țipăt care să compromită totul, o trase după el pînă în locul de unde înainte auzise glasul susurat al lui Bog. Strîngînd-o pe după umeri, o făcu să se chircească alături de el.

Urmară din nou acele clipe de tăcere parcă fără sfîrșit, de care Teofil începuse să se teamă mai mult decît de orice deznodămînt exploziv. Ștefania se calmase subit, nu mai tremura, nici măcar nu părea încordată, aștepta respirînd ușor, de parcă ar fi înțeles, în sfîrșit, că de această așteptare depindeau multe, dacă nu chiar finalul coșmarului lor din ultimele zile.

Cu toate că ar fi vrut ca, în secundele acestea prelungite de așteptare, să-și alunge orice gînd, să nu-i rămînă în creier decît veghea, pînda încordată, Teofil nu izbuti. Fără voie, îl inundară iar amintiri, îndoieli, zbuciume, ca în toate aceste zile.

Mai ales o obsesie nu-i dădea pace, o obsesie pe care, fără nici o îndoială i-o adusese din nou sub creștet și încordarea clipei de față. Tot mai mult se întrebase, în ultima vreme, cît și cum va mai putea rezista presiunilor tot mai apăsătoare ale lui Honoré Bresson, Ottavio Ermani, Orleanu-Perez și ale gardienilor pe care aceștia îi puseseră să-i supravegheze toate mișcările, toate gesturile, ba chiar — uneori nu-l părăsea senzația asta copleșitoare — și respirațiile, și pulsațiile inimii. Dîndu-și seama de rafinamentul mijloacelor tehnice cu ajutorul cărora îl urmăreau, se străduia ca, sub masca unei cufundări pînă la uitare de sine în munca fără istov din laborator, să afle cît mai exact posibil ce știau și ce nu știau încă despre criotron spre a putea, atunci cînd i se ivi vreun prilej cît de cît prielnic, să le deregleze tot sistemul de cercetări.

Grav era că presiunile lor — mai ales în cursul unei îndelungi convorbiri ce avusese loc chiar în ziua aceea — țineau tocmai în punctul nevralgic

al existenței și frămîntărilor sale, luînd aspectul unor amenințări nedisimulate împotriva Ștefaniei. Sentimentul tot mai acut al răspunderii pentru viața fetei îi măcina, subtil și persistent, capacitatea de împotrivire, și așa subțiată. Pînă în prezent rezistase, dar dacă-l vor părăsi puterile lăuntrice ?! Nu, nici nu voia să-și imagineze o asemenea perspectivă, de aceea se agăță din nou, ca de un ultim colac de salvare, de tot ceea ce se petrecea în momentul de față și de speranțele nebunești pe care i le iscase.

— Acum — îi izbi timpanele vocea, totuși abia susurată, a lui Horia Bog — pășiți împreună pe urmele firului subțire de lumină și căutați să nu faceți nici un zgomot...

Firul de lumină, izvorît dintr-o sursă greu perceptibilă, era, într-adevăr, extrem de subțire : abia se zărea, prelins pe podeaua moale, dintr-un material poros. Deprinzîndu-și o clipă ochii cu această dîră, ce semăna cu un fascicul de raze laser, Teofil o trase pe Ștefania după el de-a lungul peretelui pe care nu-l vedea, însă a cărui prezență o simțea la cîțiva centimetri : fata nu opunea nici o rezistență, îl urma docilă, ba chiar părea, atît cît o putea simți în întuneric, de un calm în contrast izbitor cu stările de nervozitate împinsă pînă la paroxism din ultima vreme. Nu avea timp acum de analize și comparații, totuși ceva în brusca ei liniștire și în docilitatea cu care se lăsa călăuzită prin această beznă, ea însăși neliniștitoare, i se părea straniu, neverosimil.

La un moment dat, dîra de lumină se stinse, și încă atît de neașteptat, încît nu avu răgazul necesar să se oprească și se izbi de trupul puternic, încordat, al celui dinaintea sa. Horia Bog îi prinse mîna și i-o strînse protector, gest menit, desigur, să-i întărească sentimentul că, în această bizară călătorie în necunoscut, nu sînt singuri. Rămase cambrat, ca pe marginea unei prăpastii, și cuprinse, la rîndul său, cu

un gest protector, pe care însă îl simțea inutil, umerii Ștefaniei.

În clipa aceea auzul îi fu fulgerat de două bubuituri distincte : deși zgomotele veneau, după toate probabilitățile, de la destul de mare depărtare, creierul îi răsună încă, secunde în șir, ca o stranie cutie de rezonanță. Nu apucă să se întrebe de semnificația acestor bubuituri că auzi o voce feminină vorbind autoritar și răspicat :

— Cînd veți auzi a treia explozie — era glasul Lindei Ferrari, constată Teofil surprins și, totodată, bucuros — să pășiți cu salturi mari și repezi pînă la prima încăpere luminată...

Numai că a treia explozie se lăsa așteptată. Întunericul era la fel de copleșitor ca înainte, dar Teofil nu-i mai simțea apăsarea cu aceeași intensitate : părea că undeva, în adîncul lui, se dislocase un bolovan uriaș, lăsînd subit un drum deschis, o pîrtie spre nădejdea pînă acum cîteva minute potopită de îndoieli.

Și iată că, în sfîrșit, răsună și al treilea bubuit : nu ca al unei detunături de explozii, de data asta, ci, mai curînd, ca al unei arme ciudate, cu reverberații adînci, prelungite pînă în adîncul ființei.

Profitînd și de faptul că spațiul din jur — fără ca întunericul să fi fost alungat — începuse să capete un soi de fosforescență, care dădea măcar iluzia unei mai mari vizibilități, Teofil o prinse grabnic pe Ștefania de încheieturile mîinilor și, împreună cu ea, sări de cîteva ori pînă ce nimeriră într-o încăpere luminată de un simplu bec, ce li se păru însă, după bezna de adineauri, de o strălucire feerică. Avură timpul să-l zărească pe bondocul ochelarist Henryk Soerensen ținînd în mînă o armă, ce părea a fi un rapid lansator de gloanțe-rachetă, și să mai remarce, trîntite la pămînt și legate fedeleș, două figuri umane, în care nu aveau cum să-i recunoască pe Kyohito Tokaramura și pe To-

nanu Naupoka, deoarece nu-i întîlniseră pînă atunci niciodată.

Danezul le făcu, de cum intrară în încăpere, un gest semnificativ, invitîndu-i la tăcere și, mai cu seamă, la prudență. De altminteri, era atît de vădit — dintr-o mie și unul de amănunte, unele la îndemîna percepției elementare, altele mai subtile, mai „de atmosferă" — că lucrurile nu sînt încă limpezite, încît invitația lui Soerensen i se păru lui Teofil de o ușor ridicolă naivitate.

Împreună cu Ștefania, se lipi de peretele situat imediat în stînga intrării în odaie. O vreme îi contemplă îndelung pe japonezul și polinezianul aruncați pe podea asemeni unor baloturi neînsuflețite, încercînd să-și amintească dacă nu cumva cei doi se aflau printre gardienii puși să-i păzească în ultimele zile. Căci primul gînd ce-i venise în minte, după ce-i zărise, era că bondocul danez se descotorosise de ei în modul acela violent și, desigur, neceremonios. Dar figurile lor nu-i spuneau nimic, ba chiar i se părură prea simpatice ca să le situeze în tabăra odioșilor săi prigonitori. Nu cumva or fi și ei prizonierii bandei ? — se pomeni gîndind cu un soi de compasiune solidară, dar își alungă și acest gînd, cu intenția rece de a rămîne cu toate simțurile la pîndă, netulburate de nimic altceva decît veghea aceea încordată.

O privi în treacăt pe Ștefania, încercînd — la lumina slabă a becului — să-și verifice impresia stranie din întuneric. Dincolo de paloarea cadaverică așternută pe figură, fata i se păru încă o dată de un calm angelic : aștepta ca și el, fără emoții deosebite. Totul era, la drept vorbind, cît se poate de firesc, numai că ceva anume, nici el nu știa ce, continua să-l intrige în atitudinea ei.

Henryk Soerensen își aruncă, la un moment dat, o privire rapidă spre cronomertul de la mînă, privire care nu-i scăpă lui Teofil. Și, într-adevăr, în clipa următoare, la auzul unui zgomot care semăna

cu șuieratul slab al unei sirene, bondocul danez se repezi la cei doi de pe podea, dezlegîndu-le cu mișcări iuți și sigure funiile groase în care erau înfășurați. Takaramura și Naupaka — preveniți, desigur, precum își dădu imediat seama Teofil — se eliberară ei înșiși de ultimele legături, ridicîndu-se grabnic în picioare și venind lîngă danez.

Tot acest ritual al salvării se petrecu într-o atît de mare liniște și atît de fulgerător, încît următorul șuierat îi găsi pe cei din încăpere pregătiți pentru acțiune.

— E timpul, haideți după mine — scoase bondocul un soi de urlet de luptă, ca al strămoșilor săi vikingi, și, cu arma îndreptată amenințător spre cei ce ar fi îndrăznit să-i stea în cale, se repezi cu toată greutatea sutei sale de kilograme în peretele de lîngă el, care se prăbuși fărîme, dezvăluind privirii uimite a lui Teofil însuși laboratorul unde îl duceau gardienii săi în fiecare zi.

Mai apucă să vadă că în laborator se aflau Ambrozie Jercan, Linda Ferrari și un tip înalt și blond pe care nu-l știa — nu avea de unde să-l știe, căci era Boris Ulianin — că auzi din spatele lui vocea, aproape poruncitoare, a lui Necșulea :

— În cîteva secunde, tovarășe Dumitrașcu, trebuie să faci tot ce-ți stă în putință ca să dereglezi mașinăriile astea !

Alături de el, întorcînd privirea, îl zări într-o clipită pe Horia Bog, gata să-i vină în ajutor la nevoie. Dar nu avea nevoie de acest ajutor, știa cu precizie — își elaborase de atîtea ori mental planul unei asemenea acțiuni, încît ar fi putut-o executa și cu ochii închiși — care sînt punctele nevralgice ale laboratorului, unde se poate acționa cu mai mult folos pentru a scoate din uz ceea ce era mai important în complexul de instalații. Pentru început, cu un clește puternic, pe care i-l dădu Bog, rupse cu furie firele ce dirijau uriașa instalație de produs „peliculă antivaporizantă", acea pe-

licula cu care banda Bresson, Ermani, Orleanu-Perez pornise să acopere porțiuni ale oceanului antartic spre a declanșa teroarea menită să deschidă făgaș șantajului lor la scară mondială. Era aproape gata cu această operație, cînd încăperea se umplu de ampla reverberație a glasului lui Honoré Bresson, care tuna dintr-un microfon nevăzut.

— Oprește-te cît mai e timp, Teofil Dumitrașcu, căci altfel ai semnat cu propria ta mînă sentința de condamnare la o moarte înfiorătoare a făpturii la care ții cel mai mult...

Peretele rămas intact al laboratorului se prefăcu, în clipa următoare, într-un enorm ecran, pe care toți văzură unul dintre cele mai cutremurătoare spectacole ce se pot imagina : într-o grotă adîncă și largă, luminată de sclipirile unor uriașe și ciudate stalactite și stalagmite, ce reflectau o lumină țișnită din înălțimi ce se pierdeau mult deasupra spațiului cuprins de ecran, zăcea la pămînt, cu mîinile prinse în lanțuri grele, cu ochii ieșiți aproape din orbite de groază, o altă... Ștefanie. Și groaza era pe deplin explicabilă, căci spre ea înainta, din adîncurile grotei, un straniu și imens animal solzos, un soi de dinozaur care scotea răcnete apocaliptice, în stare să vîre fiori de spaimă cumplită și în cel mai aprig suflet bărbătesc. Era parcă o imagine desprinsă dintr-un film despre avatarurile Pămîntului în era secundară, dar totul avea pentru Teofil o asemenea consistență, atîta pregnanță apăsătoare, încît nici o clipă nu-și putu închipui că asistă la o scenă ireală, la un joc al unei imaginații dezlănțuite.

Dintr-un salt, Teofil se află din nou lîngă acea Ștefanie pe care o trăsese după el pînă aici și care, pe tot parcursul zigzagatului lor itinerar, i se păruse atît de stranie. O privi în adîncul ochilor încercînd să-și confirme o bănuială referitoare la acea liniște ciudată în care se cufundase fata din momentul cînd părăsiseră încăperea-celulă în care fuseseră

claustrați. Bănuiala păru să i se confirme, ochii fetei priveau abulici spre ecran, ca și cum n-ar fi priceput nimic din cruntul spectacol ce li se înfățișa. Un amestec enigmatic de vagă uimire și de inertă indiferență, de parcă o opacitate subită i-ar fi închis căile de acces ale înțelegerii.

— Ștefania de lîngă tine — izbucni brusc într-un rîs hohotitor Honoré Bresson — nu e decît un robot, pe care noi l-am substituit celei adevărate, aceea ce se află acum sub amenințarea pe care doar tu ai puterea s-o înlături, Teofil Dumitrașcu !

Cotropit parcă de o avalanșă de neguri, din care zadarnic se zbătea să se smulgă, Teofil simți că i se taie picioarele. Pe ecranul imens din fața lui fiara apocaliptică înainta lent, cu mugete tot mai asurzitoare, în timp ce Ștefania *aceea* își frîngea mîinile în lanțuri, străduindu-se să se îndepărteze de răsuflarea toridă a cumplitului animal.

— Trezește-te, tovarășe Dumitrașcu, din starea asta demențială, nu vezi că totul e un bluf regizat special ca să te intimideze, să te facă să nu acționezi ? ! îi șuieră în urechi vocea răgușită a lui Necșulea. Ștefania cea adevărată e lîngă tine, omule — colonelul îl zgudui de umeri ca să-l deștepte la realitate — numai că e drogată ca să nu mai vadă și să nu mai priceapă nimic din jurul ei...

Refuzînd parcă să înțeleagă cuvintele lui Necșulea, Teofil se sprijini neputincios de una din mesele laboratorului. În clipa următoare intră în acțiune Linda Ferrari, care se azvîrli ca o leoaică spre Ștefania cea de lîngă ei și îi aruncă o cană de apă în obraji, începînd apoi să-i care la palme cu îndîrjire. După cîteva secunde de asemenea „tratament", chipul palid al fetei începu să se îmbujoreze, figura să-și recapete expresia conștientă, ochii să privească iscoditori și neliniștiți în jur. Cînd ridică privirea spre ecran, Ștefania scoase un țipăt îngrozit, ca și cum dinozaurul de acolo pe ea o

vîna, spre ea se îndrepta. Imaginile de pe ecran începură însă să tremure și, după cîteva pîlpîiri din ce în ce mai slabe, dispărură lăsînd peretele alb.

— I-am dat de capăt — îi informă scurt Horia Bog, făcîndu-și apariția dintr-o încăpere alăturată — era un magnetoscop cu o bandă înregistrată cu toate scenele alea de groază...

Fără să mai scoată un cuvînt, Teofil se repezi cu o nouă, și mai disperată furie spre instalațiile laboratorului, distrugînd cu sete îndeosebi creierii electronici, circuitele complicate de care depindea funcționarea angrenajului. Urmîndu-i indicațiile scurte, concise, ca de bătălie, ceilalți îl secundau în operația aceasta, care le dădea un fel de stare de euforie atingînd aproape gradul înalt al paroxismului.

— E o nebunie ceea ce faci, Teofil Dumitrașcu — gemu în microfonul invizibil glasul contorsionat al lui Bresson — puteai să fii, împreună cu noi, stăpînul lumii, ai preferat însă să fii doar sclavul ei, căci ai suflet de sclav...

— Nici stăpîn, nici sclav, nimic ! urlă Orleanu-Perez, întrerupîndu-l pe Bresson. Ați crezut că ne puneți cu botul pe labe, frumușeilor, ei bine, nu v-a mers. Uitați-vă la ceasuri și numărați-vă ultimele secunde : nu mai aveți de trăit decît șaizeci, mari și late !

Toată această rapidă derulare de izbucniri sonore începuse să capete în mintea lui Teofil aspectul unei incredibil de hazoase halucinații : dacă tot ce trăise în ultimele zile i se păruse un coșmar, această înlănțuire de voci amplificate se deforma în culorile caricaturale ale unei parodii de coșmar. Pînă și aspra amenințare cuprinsă în răcnetele lui Orleanu-Perez avea, nu știa nici el de ce, o grimasă derizorie, care aproape îl făcu să rîdă. Pentru o clipă își aminti frînturi dintr-o celebră pagină din „Maldoror“ la hotarul fluid dintre vis smintit și batjocură lucidă : „Perturbațiile, anxietățile, depravă-

rile... grimasele, nevrozele, filierele sîngeroase prin care facem să treacă logica disperată, exagerările, absența sincerității, pisălogelile, platitudinile, sumbrul, lugubrul..., rațiunea nepedepsit fluierată, mirosul de găină udă, fadorile, broaștele, caracatițele, rechinii, simunul deșertului... fanteziile, acrimiile, monștrii, silogismele demoralizatoare, murdăriile... remușcările, ipocriziile, perspectivele vagi care te strivesc în angrenajele lor imperceptibile, scuipatul serios pe axiomele sacre, viermii și gîdilatul lor insinuant... caducitățile, neputințele, blasfemiile, asfixiile, sufocările, turbările — față de toate aceste imunde depozite de cadavre, cărora mă rușinez să le spun pe nume, e momentul să reacționăm ca împotriva a tot ce ne șochează și ne încovoaie cu superioritate".

Clocotul acesta de cuvinte fără șir, ca niște animale lăsate în libertate, i se zbuciuma sub creștet în timp ce, totuși, urmărea pe cadranul ceasului de buzunar, cu o neliniște ce creștea pe măsura aglomerării imprecațiilor ce-i vîjîiau în urechi, acul secundarului înaintînd inexorabil spre punctul-limită anunțat de Orleanu-Perez. Douăzeci, nouăsprezece, optsprezece, șaptesprezece...

— Haideți, nu mai fiți îngrijorați, n-o să se întîmple nimic, totul e un sinistru bluf, ca și chestia de adineauri cu dinozaurul ăla de cauciuc — auzi din spatele lui vocea, de astă dată limpede, răspicată, a lui Necșulea.

Ștefania — cea adevărată, și neliniștită, și frămîntată, pe care o simțea tremurînd ca o strună fragilă în dreapta lui — scoase un țipăt bolborosit, hipnotizată parcă de acul secundarului, care înainta vertiginos, ireversibil, ca un torent alunecînd pe un povîrniș.

— Misiunea a fost îndeplinită, dragi prieteni, întreaga bandă e imobilizată — bubui în microfon glasul bondocului Soerensen, a cărui dispariție din laborator Teofil nici n-o observase.

O ultimă privire, involuntară, spre cadran îi dezvălui lui Teofil că pînă la clipa fatală mai rămăseseră numai trei secunde.

IX.

BUIMĂCEALA UNUI TERMOMETRU PERFECT NORMAL

În dimineața aceea de iunie — începutul verii anului 199... fusese neobișnuit de torid, de parcă toată căldura anotimpului s-ar fi concentrat în acest preludiu de arșiță zăpușitoare — Teofil Dumitrașcu pătrunse sub bolta răcoroasă de viță de vie care înconjura institutul, binecuvîntînd ideea profesorului Zamfir Ghervase de a fi ornat edificiul cu această podoabă vegetală, pe care altă dată o considerase naivă și fără gust, un soi de capriciu bătrînesc fără rost.

Un minut, poate două, rămase încă la adăpostul de umbră al bolții, respirînd în voie, fără să mai simtă apăsarea aceea tulbure a caniculei, care îl chinuise chiar și la viteza de două sute de kilometri pe oră, pe care o imprimase rapidului său biomobil. După ce își reglă bătăile inimii, ca pe ale unui motor pe care zăpușeala îl dezechilibrase, se decise să pășească în interiorul cu aer condiționat al institutului. Aici totul părea atît de izolat de arșița de afară, încît, dacă n-ar fi fost razele puternice ale soarelui — care pătrundeau însă și ele filtrate prin marile ferestre fumurii — cu greu s-ar fi putut bănui că Bucureștiul se topește de caniculă.

— La ora zece sînteți invitat la o ședință în cabinetul profesorului Ghervase — îl informă colaboratoarea sa credincioasă Xenia Tomoioagă, mijindu-și ochii mici pe fața ridată.

Teofil Dumitrașcu primi înștiințarea cu o ridicare din umeri, ca și cum nici nu se putea aștepta la altceva din partea pisălogului de Ghervase decît să-l întrerupă din activitate cînd pe el îl așteptau atîtea treburi de neamînat.

Era abia a treia zi de cînd revenise în laborator și ardea de nerăbdare să-și reia cercetările lăsate baltă din pricina bizarelor aventuri pe care le trăise prin mările australe. Și iată că, în loc de investigații științifice, trebuia să ia parte la cine știe ce ședință plicticoasă, în cadrul căreia să asculte vreun interminabil raport al profesorului cu privire la necesitatea imperioasă de a grăbi finalizarea cercetărilor în curs.

Retrăgîndu-se în camera cu pereți de sticlă opacă din fundul laboratorului, unde obișnuia să-și petreacă orele de concentrată cumpănire asupra vreunei probleme sau vreunui experiment ce nu se soldase cu rezultatele așteptate, Teofil încercă să-și adune și de astă dată gîndurile, încă nu îndeajuns limpezite după peripețiile, cel puțin ciudate, prin care trecuse în ultimele luni.

Acum toate i se păreau atît de apropiate și, totuși, atît de depărtate, încît, printr-un straniu efect de optică lăuntrică, uneori avea impresia că, de fapt, încă nici nu se terminaseră, iar alteori că se petrecuseră într-altă viață, cu alt personaj, pe care putea să-l contemple detașat, de la distanță, chiar cu o ușoară nepăsare.

În definitiv, ceea ce îl obseda pe el — deși căuta să se convingă că nu e vorba de o obsesie propriu-zisă, ci de o simplă voință de autoanaliză, specifică oricărui om lucid și cu capul pe umeri — era întrebarea : unde greșise, cu ce se făcuse vinovat față de ceilalți și față de sine însuși, în perioada premergătoare acelor întîmplări, cu aparență de incredibil, ce-i bulversaseră existența ?

Și de ce oare ar fi trebuit să fie neapărat la mijloc o greșeală ? Făcu o grimasă ironică la gîndul

că a fost de ajuns ca undeva, cîndva, cineva să fi spus „cine nu muncește, nu greșește“ pentru ca toți gîngăvitorii de panseuri după ureche să tragă concluzia neghioabă că greșelile sînt o probă de netăgăduit a faptului că muncești sau că a munci este echivalent cu a greși.

Poate că, în realitate, o greșeală involuntară — și greșeala lui, dacă fusese una, n-o concepea altminteri decît involuntară — nici nu putea fi socotită, la drept vorbind, o greșeală ?! Scutură din cap, dîndu-și seama că, de fapt, caută să se justifice în fața unui acuzator imaginar. Cine-l învinuia de ceva ? Absolut nimeni, numai fantezia lui, răscolită de avalanșa faptelor prăvălite peste el din senin — nu, nu din senin, ci din cerul răvășit de ploi al acelui depărtat crepuscul de primăvară — numai febrele cutreierate de tot felul de imagini de coșmar din zilele de cînd se întorsese din periplul său austral, căpătaseră contururi și dimensiuni deformate, de procuror al unor misterioase păcate, pe care tot încerca să și le clarifice.

Oare să fie chiar atît de misterioase aceste păcate ? continuă el colocviul interior, deși un acut sentiment al zădărniciei punea tot mai mult stăpînire pe abrupta rostogolire a gîndurilor sale. De ce se apucase să-și facă reclamă la simpozionul acela de la Buenos Aires sau de ce intrase în discuții ușuratice pe o asemenea temă cu tatăl Ștefaniei ? Bine, dar ce putuse pricepe bătrînul clovn din savantlîcurile sale obscure ? Cine știe, nici pînă azi nu se elucidase încă povestea numărului aceluia de „iluzionism polar“...

Gîndul acesta îl cutremură. Iată, se contaminase și el de boala aceea, iritantă ca rîia, a suspiciunilor. Cine putea crede serios că un clovn, fie el și erudit, ar fi fost în stare să realizeze condițiile necesare unui fenomen pentru care el, cu un laborator supradotat, investise atîtea încordate eforturi ? Nu, oricît de abracadabrante ar fi fost

evenimentele pe care le trăise, trebuia cu tot dinadinsul să-şi păstreze luciditatea, altfel o lua razna şi cine ştie unde s-ar fi putut să nimerească! Şi toate din pricina complexului de vinovăţie care nu-i dădea pace...

Din nou şi din nou, ca de fiecare dată cînd rămînea singur, o revăzu, cu o strîngere de inimă, pe Ştefania dispărînd în spatele porţii sanatoriului de boli nervoase, unde fusese internată la cîteva zile după înapoierea lor în ţară: fata era într-un asemenea hal de tulburare şi dezechilibru încît medicii de înaltă competenţă, pe care îi convocase într-un consult, opinaseră unanim pentru internarea ei urgentă. Cu toate că mătuşa ei, Rozalia Pancu, singura rudă ce-i mai rămăsese, nu agreă această soluţie, colonelul Necşulea o convinse că e numai şi numai spre binele fetei.

Teofil o vizitase de cîteva ori la sanatoriu, ca să-i ducă florile ei preferate, camelii, dar nu izbutise s-o vadă decît o dată, de la depărtare: şedea pe o bancă, încovoiată, cu ochii aţintiţi în gol, avînd o pătură groasă aruncată pe umeri, ca şi cum i-ar fi fost teribil de frig, deşi începuseră căldurile verii.

În clipa cînd îi fulgeră pe retina memoriei această imagine, privirea îi căzu pe cadranul ceasului de mînă şi simţi un fior rece alunecîndu-i pe şira spinării: îşi amintise brusc sinistra farsă cu dinozaurul dezlănţuit. Cu un efort de voinţă reuşi să alunge din faţa ochilor spectacolul acela de muzeu Grévin. Îşi dădu însă seama că mai sînt exact cinci minute pînă la zece. Se ridică greoi de pe scaun şi se îndreptă spre cabinetul profesorului Ghervase.

Aici — în afară de profesor, cu luleaua lui enormă răsărind parcă de-a dreptul din mijlocul bărbii roşcovane, şi în afară de cîţiva colaboratori ai săi apropiaţi, printre care cunoscutul cibernetician Zărnescu — se mai afla colonelul Mihai Necşulea, tîrîn-

du-şi aproape imperceptibil piciorul încălţat cu gheata ortopedică, însoţit de unul din cei doi locotenenţi spătoşi, Ambrozie Jercan.

Zărindu-i din prag pe cei adunaţi în jurul biroului lui Ghervase, Teofil se simţi tentat să facă imediat cale întoarsă. Nu se aşteptase la aceste prezenţe : ivirea lor îl readucea atît de subit în atmosfera insuportabilă a săptămînilor trecute şi, îndeosebi, îi făcea atît de vie suferinţa sărmanei Ştefania, încît ar fi dat orice să nu fie obligat să participe la o asemenea întîlnire.

— Rămîi cu noi, tovarăşe Dumitraşcu — răsună vocea colonelului, primul care îi remarcase ezitarea din prag şi care lansase această invitaţie nu pe tonul unei dispoziţii, ci cu un gen de căldură îmbietoare care îi răzbătea rar în glas, modulîndu-l însă blajin şi liniştitor.

Profesorul întoarse şi el privirea, îşi scoase pipa, vru să spună ceva, dar renunţă. Cu un zîmbet abia ghicit în adîncul tufişului bărbos, îi făcu doar semn lui Teofil să se aşeze pe unul din comodele fotolii din cabinet.

— Ne-am adunat, stimaţi tovarăşi — vorbi Necşulea de îndată ce Teofil luă loc în fotoliu — pentru a transmite un mesaj de deosebită importanţă întregului vostru colectiv şi, cu deosebire, tînărului şi talentatului şef de laborator Teofil Dumitraşcu. De ce oare mă folosesc de aleasa ospitalitate a tovarăşului profesor Zamfir Ghervase pentru a vi-l aduce la cunoştinţă aici şi nu în altă parte ? Pentru că forurile care mi-au încredinţat plăcuta misiune de a vi-l transmite au considerat că este necesar ca, odată cu mesajul, să încerc a aduce aici şi unele lămuriri menite să înlăture orice eventuale echivocuri sau confuzii...

La drept vorbind, ceea ce îl tulbură pe Teofil Dumitraşcu fu, de astă dată, nu conţinutul spuselor lui Necşulea, ci tonul uşor onctuos şi patetic cu care le rostise. Crezu chiar, în prima clipă, că dis-

tinge în spatele cuvintelor un oarecare subtext ironic, dar izgoni imediat gîndul, dîndu-şi seama că această senzaţie nu era decît rodul imaginaţiei sale cutreierate încă de umbrele suspiciunilor de tot felul. În definitiv, ceea ce îl frapase în tonul adoptat de colonel era o anume grijă de a alege cuvintele, grijă ce putea foarte bine izvorî din însuşi caracterul mesajului pe care avea să-l transmită. Dar în ce consta acest mesaj ?

— Îngăduiţi-mi, stimaţi tovarăşi — reluă Necşulea, privindu-l fix pe Teofil, de parcă ar fi ghicit brusc vălmăşagul de gînduri ce începuseră să se năpustească în mintea tînărului — să felicit colectivul Institutului de cercetări pentru fizica temperaturilor înalte cu prilejul decernării unei medalii speciale pentru sprijinul eficient dat în depistarea şi împiedicarea unei abominabile crime împotriva civilizaţiei umane. Firește, festivitatea înmînării înaltei distincţii va avea loc în alt cadru, cu toate onorurile cuvenite, dar eu sînt extrem de bucuros că împrejurările mi-au permis să fiu purtătorul acestei veşti cu cîteva zile înainte de comunicarea ei oficială. Ţin să precizez că, pe lîngă medalie, o diplomă specială va fi decernată tovarăşului Teofil Dumitraşcu şi logodnicei sale, Ştefania Hamza, pentru contribuţia lor de mare preţ la evitarea unei catastrofe cu urmări incalculabile pentru soarta întregii umanităţi.

Evocarea numelui Ştefaniei, în acest context, îl făcu pe Teofil să nu-şi poată stăpîni un gest de suferinţă, repede reprimat, dar care nu-i scăpă colonelului Necşulea. Oprindu-se în dreptul fotoliului în care se aşezase tînărul, colonelul îi puse mîna pe umeri, ca şi cum ar fi vrut să-i îndrepte statura, brusc încovoiată de amintiri şi, poate, remuşcări.

— Trebuie să-ţi aduc le cunoştinţă şi ultimele noutăţi din sanatoriu, în legătură cu starea sănătăţii Ştefaniei — i se adresă colonelul cu o nedisimulată compasiune. Doctorii m-au informat, tovarăşe Du-

mitrașcu, chiar azi-dimineață, înainte de a porni spre institut, că, după o perioadă în care crezuseră că procesul dezechilibrării psihice e ireversibil, lucrurile au început subit să se schimbe în bine, demonstrînd că bolnava a început să pună din nou stăpînire pe facultățile de autocontrol, care sînt cheia vindecării ei...

Un timp toți rămaseră tăcuți, respectînd zbuciumul prin care, vizibil, trecea tînărul. Fața lui Teofil era imobilă, dar după clipitul des al pleoapelor se putea ghici răvășeala de gînduri și sentimente căreia îi căzuse pradă. Nu știa încă, nu-și dădea seama cu suficientă claritate dacă spusele colonelului nu erau cumva o simplă încercare de a-i reda o brumă de liniște lăuntrică, de a-l face apt să-și reia, în sfîrșit, lucrul în deplinătatea puterilor fizice și spirituale. Poate chiar Ghervase l-a rugat să acționeze în direcția asta...

De ce ar fi făcut-o însă, la urma urmelor ? Nu, nu era în stare omul acesta slăbănog și chel, capabil de cele mai rapide hotărîri și de cele mai scrupuloase cumpăniri, de cele mai riguroase asprimi și de cele mai neașteptate efuziuni, să-și asume răspunderea unei asemenea minciuni, chiar animat de cele mai nobile țeluri...

Simțind că asigurările lui Necșulea conțin mai mult decît o simplă strădanie de a-i remonta moralul, — chiar dacă lucrurile nu stăteau atît de roz, ceva pozitiv se întîmplase cu Ștefania — Teofil ridică spre colonel o privire plină de recunoștință.

— Firește — reluă Necșulea, după ce-i măsură cu luare-aminte pe toți cei de față — așteptați acum lămuririle de care am amintit adineauri. Cu ce să încep ? păru el că rămîne pe gînduri, deși Teofil era convins că știa foarte bine cu ce să înceapă. Ei bine — vorbi din nou, după cîteva clipe, colonelul — voi începe chiar cu faptul petrecut aici, sub acoperămîntul institutului dumneavoastră, în noaptea aceea cînd s-a declanșat, la drept vor-

bind, partea cea mai importantă a acțiunii noastre. spun „partea cea mai importantă", deoarece nu vreau să vă ascund că anumite fire ale acțiunii începuseră să se desfășoare încă dinainte. Vă aduceți aminte, nu-i așa, că atunci ne obsedau două întrebări : cum, prin ce mijloc pătrunseseră banditii și ce anume urmăreau ? La ambele întrebări țin să vă spun că răspunsurile cele mai apropiate de adevăr le-a dat eminenta colaboratoare a tovarășului Dumitrașcu, Xenia Tomoioagă. Apropo — își aminti colonelul — de ce nu se află și ea aici, doar a fost invitată ?

— E foarte ocupată, are de rezolvat o problemă urgentă, care nu suferă amînare — se grăbi să răspundă profesorul Ghervase, lăsîndu-l pe Teofil într-o stare de profundă nedumerire, deoarece el personal nu știa nimic și nici nu-i încredințase Xeniei Tomoioagă vreo însărcinare deosebită în scurtul răstimp de cînd revenise în laborator.

— Bine — spuse colonelul — în cazul acesta, vă rog să-i transmiteți dumneavoastră felicitări pentru intuiția ei care n-a dat greș decît într-un amănunt în fond neesențial. Vă aduceți aminte, desigur, că tovarășa Tomoioagă a lansat presupunerea că ingenioșii indivizi ce pătrunseseră în laborator ar fi fost niște roboți. Ei bine, n-au fost chiar roboți în înțelesul pe care ne-am deprins să-l dăm acestui cuvînt, în ultimele decenii, ci niște ciborgi...

— Adică niște creiere umane vii, încorporate unor mașini ori unor mecanisme — se ridică surescitat de pe locul său Zărnescu, pradă unei emoții greu de reprimat. Bine, tovarășe colonel, dar cum au izbutit Bresson și ceilalți să execute o astfel de operație, care necesita încuviințarea unor oameni dispuși să suporte un asemenea transplant ?

— Uite că au izbutit, și încă cu oameni dotați cu o forță de gîndire remarcabilă, dar îndreptată către zonele cele mai putrede ale vieții, mai ales către goana după putere, cît mai multă putere asu-

pra semenilor — vorbi colonelul rar, apăsat, vrînd parcă să sugereze şi prin modulaţiile vocii repulsia pe care i-o trezeau aceste făpturi. Şi, din păcate, sînt nevoit să vă aduc la cunoştinţă că unul dintre cei ce s-au lăsat ispitiţi de aureola acestei experienţe inumane şi dezumanizante — a renunţa la atributele omeneşti pentru a-ţi încorpora creierul într-un angrenaj mecanic, e drept, de sute de ori mai puternic decît cele mai puternice musculaturi ale halterofililor supergrei — a fost un om pe care l-am preţuit cîndva pentru talentul său autentic : fostul director al circului din Bucureşti, Alfons Miclăuşan...

— Miclăuşan ? ! exclamă Teofil. Bine, dar, după cîte am auzit, parcă murise în urmă cu cîţiva ani...

— Totul depinde de ceea ce înţelegi prin moarte — răspunse Necşulea cu toată seriozitatea, fără cea mai mică umbră de ironie. Dacă e vorba de dispariţia trupului, da, a murit şi a fost încinerat cu întregul ceremonial de rigoare. Numai că... Numai că Miclăuşan cel incinerat nu era decît un corp fără creier : transplantul se efectuase cu o zi înainte de declararea decesului. Iar femeia cu care locuia de cîţiva ani împreună, într-un soi de „mariaj" suigeneris, ce nu era decît o stranie complicitate, a avut grijă să anunţe decesul ca pe ceva foarte normal, urmarea unui subit şi banal atac de cord. Nimeni nu s-a gîndit pe vremea aceea că ar fi fost cazul să se facă o autopsie, mai ales una craniană. Cui i-ar fi trecut prin minte că Alfons Miclăuşan devenise un ciborg ? Iar pe femeie, dacă vreţi să ştiţi, o chema...

— Natalia Ursuleac... murmurase Teofil Dumitraşcu atît de încet, încît numai colonelul auzise distinct numele.

— Da, Natalia Ursuleac însăşi, mă bucur că aţi ghicit, tovarăşe Dumitraşcu — se întoarse brusc Necşulea spre el, cu o sclipire de zîmbet în privire. Chiar patroana locandei „Ciro" de pe Borgo Mari-

naro, unde Bresson şi ceilalţi au crezut că vă atrag într-o capcană. Ei bine, ciborgul Miclăuşan, împreună cu alt ciborg, fostul savant atomist Budd Fitzwright — da, da, tovarăşe Ghervase, cel al cărui nume îl luase Pamfil Orleanu la congresul de la Sydney — au acţionat, cu dexteritatea unor roboţi înzestraţi cu o inteligenţă diabolică, în amîndouă spargerile prin efracţie, atît la institut, cît şi în casa familiei Hamza...

Efectul dezvăluirilor colonelului Necşulea fusese copleşitor : cei prezenţi — şi, dintre toţi, mai ales specialistul în cibernetică Zărnescu — priveau uluiţi spre omul slăbănog şi chel care le istorisise această poveste cu cel mai natural aer cu putinţă. Numai Teofil rămăsese calm, cu privirea adumbrită de o amară ironie : el, spre deosebire de ceilalţi, *îi şi văzuse* pe ciborgi la lucru, pe insula aceea pierdută în mijlocul oceanului planetar. Nu numai atît, fusese obligat să lucreze împreună cu ei în laboratorul subteran...

— Cealaltă presupunere a tovarăşei Xenia Tomoioagă — reluă colonelul — s-a dovedit, de asemenea, de o mare perspicacitate. Dacă vă amintiţi, tovarăşa Tomoioagă lansase supoziţia îndrăzneaţă că tîlharii care pătrunseseră în laborator căutau nu ceva existent, ci ceva care *lipsea* instalaţiei pe care efectua cercetările colectivul condus de tovarăşul Dumitraşcu. Şi, într-adevăr, aşa era : pe ei îi interesa tocmai acea parte a angrenajului de care depindea hotărîtor producerea criotronului, a particulei frigului. În această direcţie, de altminteri, după eşecul încercărilor de la Bucureşti, şi-au îndreptat apoi presiunile asupra tovarăşului Dumitraşcu, în momentul cînd au crezut că pot smulge de la el secretul întregului proces de obţinere a noii particule. Mai rămîne o problemă : ce au căutat în casa familiei Hamza, exact în noaptea de după înmormîntarea bătrînului clovn. Înainte de a vă arăta scopul acelor căutări ale lor, îmi voi permite să vă

mai fac o dezvăluire : Ieronim Hamza n-a murit de moarte bună, ci a fost ucis de Orleanu, după ce a refuzat să se transforme şi el într-un ciborg...

O senzaţie de gol în stomac, ca la o prăbuşire de la mare altitudine, puse stăpînire pe Teofil : cîteva clipe, simţind în urechi un vîjîit puternic, asurzitor, nu fu în stare nici măcar să-şi adune gîndurile. Apoi, încetul cu încetul, se debarasă de senzaţia aceea stupidă şi începu să înţeleagă : Ştefania, probabil, bănuia ceva în legătură cu moartea nefirească a tatălui ei, de aceea fusese cuprinsă, la un moment dat, de un vîrtej tulbure, în care se amestecau un soi de furie a cunoaşterii adevărului cu orice preţ şi o ură bizară împotriva a tot ce putea avea un cît de mărunt raport cu dispariţia lui Ieronim Hamza.

— Sărmanul clovn — auzi din nou Teofil, ca prin vis, glasul colonelului — a murit din pricina unui exces de lăudăroşenie : după eşecul numărului aceluia de iluzionism, „Gheaţa de foc", se apucase să se fălească printre foştii lui colegi de circ că îl pune din nou la punct, de astă dată cu sprijinul viitorului său ginere, cunoscutul fizician Teofil Dumitraşcu. Şi ştiţi cum merg zvonurile astea, mai ales într-o lume mai aparte, cum este cea a circului. Din păcate, Ieronim Hamza a plătit accesul său de lăudăroşenie cu viaţa.

Necşulea tăcu din nou. Atmosfera din încăpere se încărcase cu un fluid apăsător de tristeţe : fără să vrea, toţi îşi aruncau din cînd în cînd privirile spre Teofil, care devenise livid şi îşi încovoia tot mai mult trupul, ca sub povara unei tot mai greu suportabile greutăţi.

— Firește — reluă colonelul, parcă grăbit să termine cît mai repede această întîlnire, ce ameninţa să capete o turnură nedorită — moartea unui om, mai ales a unui suflet atît de ales şi care a ştiut să reziste atît de neînduplecat tentaţiilor şi ameninţărilor, cum a fost bunul şi regretatul meu prieten

Ieronim Hamza, înseamnă o pierdere grea pentru toți și îndeosebi pentru cei ce l-au cunoscut îndeaproape. Dar, cu toate că e departe de mine gîndul de a pune în balanță viața unui om și viața întregii umanități, trebuie să vă spun sincer că nimic nu poate întuneca în ochii mei bucuria că noi, un pumn de oameni, cu sprijinul fără de preț al lui Teofil Dumitrașcu și al logodnicei sale, Ștefania Hamza, am izbutit să înlăturăm pericolul cumplit ce amenința însăși soarta civilizației umane : *criocrația*, domnia teroarei prin frig. Și nu e vorba numai de frigul fizic, material, ci și de celălalt frig, mai chinuitor, frigul spiritual, frigul sentimentelor omenești, frigul îndepărtării omului de om. Închipuiți-vă ce ar însemna umanitatea fără dragoste, fără milă, fără generozitate, fără dăruire ! O lume la refrigerator ! Ei bine, dragi tovarăși, de un asemenea refrigerator menit să înghețe tot ce este omenesc în om a fost salvată planeta noastră...

Abia își încheiase colonelul patetica peroratie că privirea tuturor se aținti fascinată spre termometrul de cameră ce se afla atîrnat lîngă biroul profesorului Ghervase. Coloana fosforescentă a lichidului din interior începuse să se agite tot mai violent, spasmodic aproape, coborînd apoi cu viteză vertiginoasă spre zero. Și, totuși, în încăpere, în pofida faptului că instalația de aer condiționat funcționa din plin, se simțea cînd și cînd zăpușeala zilei toride a acestui neobișnuit de cald început de vară.

Profesorul Ghervase surîse larg văzînd tulburarea celorlalți. Cu un gest calm, deschise videointerfonul : pe ecran apăru figura bătrînicioasă a Xeniei Tomoioagă, transfigurată de bucurie. Colaboratoarea lui Teofil abia putu vorbi :

— Termometrul din cabinetul profesorului e în legătură directă cu instalația noastră. Putem să vă anunțăm că, pe baza calculelor lăsate nouă de tovarășul Teofil Dumitrașcu, în timpul absenței sale am

dus la bun sfîrșit cercetările. Iar astăzi am obținut primul fascicul de criotroni. Prima gheață de foc!

— E o descoperire epocală — vorbi emoționat profesorul Ghervase, agitîndu-și bărbuța prin fața interlocutorilor săi. Felicitări, dragă Dumitrașcule, felicitări, tovarășă Tomoioagă, felicitări întregului colectiv. Și fiți sigur — se adresă de astă dată lui Necșulea — că experiența trăită recent ne va ajuta să apărăm această realizare ca pe un mijloc de îmbunătățire a climei în zonele secetoase ale pămîntului, ca pe un bun al vieții împotriva morții...

Un adevărat tumult se iscă în cabinet. Vocile se întretăiau, se amestecau, se acopereau. Toți se îmbrățișară cu frenezie, se felicitară reciproc. Numai pe Teofil, într-un soi de consens unanim, nu-l tulburară: îl lăsară în fotoliu, absent, cufundat în gînduri al căror clocot învolburat era anevoie de pătruns. Prin acest hățiș se contura singurul drum spre echilibrul lăuntric, știau asta cu toții. Și, de aceea, îl respectau.

Cuprins

I. Panegiric la moartea unui clovn solitar . 7
II. Zorii luceau în fereastra aburită . . . 21
III. Călare pe un tigru bine dresat . . . 36
IV. Un soare de hîrtie la purtător 59
V. Nucleul ciclonului rătăcitor 75
VI. Miriapodul cu un picior lipsă 98
VII. Hawaiki, Hawaiki sau grota stalactitelor albastre 116
VIII. Răcnetul uitat al dinozaurului . . . 135
IX. Buimăceala unui termometru perfect normal 147

Lector: VICTOR ZEDNIC
Tehnoredactor: CORNEL CRISTESCU

Bun de tipar 3.II.1977. Apărut 1977. Comanda nr. 701. Tiraj 43.500 ex. broşate. Coli de tipar 10.

Tiparul executat sub comanda nr. 971 la
Întreprinderea Poligrafică „13 Decembrie 1918"
str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97
Bucureşti,
Republica Socialistă România

Fantastic Club

Lei 4,75

ÎN ACEEAȘI COLECȚIE
au mai apărut:

Georgina Viorica Rogoz :
ANOTIMPUL SIRENELOR

Mihnea Moisescu :
ÎNTOARCERE PE ȚĂRMUL DISPĂRUT

Karinthy Frigyes :
MOARTEA HIPNOTICĂ

Stanislaw Lem :
CIBERIADA

Horia Aramă :
VERDE AIXA

Miron Scorobete :
CRÎNCENA LUPTĂ DINTRE „ATE" ȘI „ABILE"